Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
1. INLEIDING				
43	**VVD**	**Hoe gaat het college in 2027 er voor zorgen dat een vermindering van bureaucratie, zoals beloofd door het college, wordt gerealiseerd?**	2	We verminderen de regeldruk voor inwoners en ondernemers door het schrappen van onnodige regels en het vereenvoudigen van procedures. Het plan van aanpak Minder Regels wordt momenteel uitgewerkt en zal met de raad gedeeld gaan worden. Huidige verwachting is dat het project Minder Regels 1 a 2 jaar doorlooptijd zal kennen. In de reguliere P&C cyclus wordt de voortgang gerapporteerd.
44	**VVD**	**Kan het college aangeven met concrete regelgeving hoe er wordt gezorgd voor deze administratieve lastenverlichting voor inwoners en ondernemers in Rijswijk?**	2	Enkele voorbeelden van deze administratieve lastenverlichting zijn het schrappen van een subsidieregeling uit 2001 voor het aankopen van kunst (is overbodig), extra regels bovenop het bouwbesluit, het lig- en havengeld (is overbodig), de verordening duurzaamheidslening gemeente Rijswijk 2012 (is onbruikbaar) en de subsidieregeling oud papier en karton uit 2005 (overbodig).
38	**DENK-PGenR**	**Het college wil lichte opvoedingsvragen of lichte (gezin)problemen minder vaak beantwoorden met een zorgaanbod. In plaats daarvan stuurt het college aan op de inzet van het eigen netwerk (de sociale basis) en het vergroten van de zelfredzaamheid. Hoe voorkomt het college dat gezinnen met (beginnende) problemen door deze werkwijze te laat passende hulp krijgen? Aan welke indicatoren of resultaten toetst het college of deze aanpak daadwerkelijk effectief en succesvol is? + blz. 72**	2	Met Steunpunt Rijswijk zien we inwoners snel en dichtbij. Zo kunnen we beginnende problemen vroeg signaleren en samen met het gezin beoordelen welke ondersteuning passend is: het eigen netwerk waar dat kan, professionele hulp waar dat nodig is. Uitgangspunt blijft dat inwoners die hulp nodig hebben deze tijdig krijgen. We toetsen de aanpak aan de ervaringen van inwoners en onze eigen ervaringen, onder meer via periodiek cliënttevredenheidsonderzoek. Ook volgen we of de financiële druk op de jeugdhulp afneemt.
40	**DENK-PGenR**	**Het voornemen om 3 extra boa's in te zetten tegen overlast en veiligheid te bevorderen laat de meetbare doelen onbenoemd. Ook is in de begroting niet gespecificeerd in welk domein zij opereren en welke bevoegdheden zij hebben voor complexe veiligheidstaken. Wat zijn de beoogde resultaten en inzetlocaties van deze 3 boa's binnen welk domein en met welke (opsporing)bevoegdheden gaan zij werken en hoe wordt de raad gerapporteerd over de effecten op de lokale veiligheid? + blz 21 en 209**	2	Met het inzetten van 3 extra Boa's (verdeeld over 3 jaar) vegroten wij het aantal uren inzetbaarheid en zichtbaarheid in Rijswijk. De stad groeit en daarmee ook de vraag naar meer Handhaving/Toezicht in de openbare ruimte. De meetbare doelen met meer inzet zijn lastig te specificeren. Dit zal moeten blijken uit veiligheidsonderzoeken die gedaan worden (veiligheidsgevoel). De beoogde resultaten zijn een veiliger Rijswijk, betere opvolging naar de vele meldingen, adequate handhaving bij overtredeingen en extra inzet op het afvalprobleem in Rijswijk. Inzetlocatie is geheel Rijswijk. De Boa's zijn ingedeeld in domein 1 (net zoals alle Boa's binnen team Handhaving).
252	**Wij.Rijswijk**	**In de inleiding staat dat inkomsten en uitgaven in balans zijn (blz. 2). Het structurele saldo is in 2028 en 2029 negatief (blz. 195). Kan het college toelichten hoe dit zich tot elkaar verhoudt en wat de belangrijkste oorzaken zijn? Hoe wil het college de begroting in die jaren structureel sluitend maken? + blz. 195**	2	De passage in de inleiding betreft 2027 en de laatste jaarschijf 2030. In 2028 en 2029 is er na de septembercirculaire weliswaar een klein positief saldo, maar dit komt vooral door incidentele baten.
267	**D66**	**Investeringen: Zijn er ten opzichte van de vorige begroting investeringen geschrapt of vooruitgeschoven? Kunnen deze op een rij worden gezet in een tabel?**	2	Er is een aantal investeringen doorgeschoven en geschrapt. Het langetermijninvesteringsplan (LTIP) is een dynamisch document. Gedurende het jaar worden bij verschillende planning-en-controlmomenten mutaties verwerkt. Het lukt op deze korte termijn niet deze afzonderlijk inzichtelijk te maken.
268	**D66**	**Wonen- Investeringen: Klopt het dat de aangegeven woningbouwprogramma's gelijk zijn aan die uit de begroting van vorig jaar? Kan het college aangeven of er in het soort woningen dat wordt gebouwd, de voorzieningen er om heen of de inrichting van de ruimte er om heen wijzigingen zijn tov de plannen van vorig jaar? Werkt de gemeente met de nieuwe mogelijkheen van de Omgevingswet voor kostenverhaal?**	2	Nee, dat klopt niet. Binnen het planproces is altijd sprake van programmatische wijzigingen. Hoe later of hoe 'zachter' een woningbouwplan is, hoe meer onzekerheid en schuifruimte er is als het gaat om programma (woningen en voorzieningen) en investeringen in de openbare ruimte. Hierbij verliezen wij de orginele doelstellingen en door de raad gegeven kaders echter niet uit het oog. Wij voeren het kostenverhaal uit volgens de Omgevingswet en maken gebruik van de nieuwe mogelijkheden van de wet zoals de kostenverhaalregels in de omgevingsplanwijziging voor het Havenkwartier.
269	**D66**	**Verkeersveiligheid- Investeringen: Waar kan ik vinden wat er is uitgegeven aan de schoolzones in 2026, en welke scholen zijn dat en wat is er gedaan in 2026? En welke nieuwe scholen staat op de agenda, anders dan al voorzien? Welke verkeersinstellingen worden aangepast? Is dit uitvoering van het bestaande beleid of iets nieuws?**	2	In de voorgaande jaren zijn alle bestaande schoollocaties voorzien van een schoolzone. In 2026 is de nieuwbouwlocatie van Steenvoorde voorzien van een schoolzone. In 2027 volgt alleen nog de nieuwbouwlocatie van 'Natuurrijk' in Parkrijk. Wij zetten op alle infrastructurele projecten in op verkeersveiligheid. Een aantal projecten zijn specifiek opgenomen in de LTIP onder maatregelen verkeersveiligheid, op andere projecten (bv herinrichting) wordt dit binnen het project opgenomen.
2. BIEO				
132	**Forum voor Democratie**	**Welke campagnes en maatregelen worden in 2027 ingezet voor een rook- en vapevrije jeugd en wat kosten deze afzonderlijk? + blz. 64**	7	Voor 2027 onderzoekt de gemeente Rijswijk de mogelijkheden om extra in te zetten op preventie van roken, vapen en alcoholgebruik onder jongeren en ouders. Hiervoor is een budget van € 12.000 beschikbaar. De gemeente is met Indigo Preventie in gesprek over een passend aanbod, waaronder voorlichting op scholen, ouderbijeenkomsten en mogelijke aansluiting bij de Gezonde School-aanpak en oudercoaches op basisscholen. Indigo Preventie werkt hiervoor een voorstel uit met de mogelijke activiteiten, het aantal te bereiken scholen, de inzet en de verwachte resultaten. De verdeling van het budget over de afzonderlijke activiteiten is nog niet bekend.
133	**Forum voor Democratie**	**Welke maatregelen voor een rook- en vapevrije jeugd zijn wettelijk verplicht en welke zijn eigen gemeentelijk beleid? + blz. 64**	7	Er gelden landelijke afspraken vanuit de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2025-2028 (Samen werken aan gezondheid) en de afspraken die hierover zijn gemaakt in het GALA akkoord (Kansrijk opgroeien). Dit akkoord gaat door in AZWA per 2027. Wij voeren deze afspraken uit. Ook gelden landelijke wettelijke regels, zoals het verbod op de verkoop van tabak en vapes aan jongeren onder de 18 jaar en de verplichting voor onderwijsinstellingen om hun schoolterreinen rook- en vapevrij te houden. Daarnaast heeft de gemeente op grond van de Wet publieke gezondheid algemene taken op het gebied van gezondheidsbevordering en preventie. In 2027 zetten we bijvoorbeeld in op voorlichting op scholen en ouderbijeenkomsten vanuit gemeentelijk beleid.
134	**Forum voor Democratie**	**Is het college daarnaast van plan aanvullende rookverboden of andere beperkingen in de openbare ruimte in te voeren? + blz. 64**	7	We zijn dat niet van plan. De gemeente dwingt het niet af, maar kan faciliterend een rol betekenen als partijen dit willen. We kunnen bijvoorbeeld in overleg met de GGD mogelijk extra 'rookvrije omgeving' borden ophangen bij bijvoorbeeld de kinderopvang.
3. Bestuur en Ondersteuning				
1	**CDA**	**mediafonds, is dit al in de begroting opgenomen?**	11	Ja. Er is structureel 10k per jaar opgenomen in de begroting voor 'bijdrage lokale media' voor de komende 4 jaar.
2	**CDA**	**jongerenparticipatie: aan welke activiteiten wordt gedacht?**	11	We gaan jongeren beter betrekken. Een eerste stap is het oprichten van de Jongeren Advies Raad, hiermee geven we jongeren de kans mee te praten over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn en kunnen ze gevraagd en ongevraagd advies geven. Zij kunnen meedenken over hoe we een nog bredere groep jongeren kunnen betrekken. Zo bouwen we aan betekenisvolle en duurzame jongerenparticipatie.
274	**D66**	**Participatie/ communicatie: Hoe gaat dit college ervoor zorgen dat gemaakte plannen en beleid niet alleen goed zijn voor de mensen die online reageren en die bij bijeenkomsten aanwezig zijn, maar voor alle bewoners. Wat is het 'meer' en 'beter' betrekken van inwoners? Komt er een nieuwe participatieverordening en/of een evaluatie van de huidige verordening? Op welke termijn en hoe worden verbeteringen vanaf nu gemeten en aan de Raad terug gekoppeld?**	11	De ambitie is om bij participatie een zo volledig en representatief mogelijke groep belanghebbenden te betrekken. Elk traject is verschillend en vraagt om maatwerk. Door dit op een consistente manier te doen, verbeteren we niet alleen de kwaliteit van ons werk en onze dienstverlening, maar ook die van onze participatietrajecten. Een nieuwe participatieverordening of evaluatie daarvan staat niet in de planning, de huidige verordening is een kaderstellende verordening en geeft daarmee ruimte en flexibiliteit om maatwerk toe te passen die past bij elk individueel vraagstuk en wijk. Trajecten worden na afloop geëvalueerd, waarbij we onderzoeken of het betrekken van inwoners of ondernemers op een goede en zinvolle manier is gebeurd. We houden in de gaten hoe dit gaat en vragen inwoners naar hun ervaringen. We evalueren burgerparticipatietrajecten, maar ook overheidsparticipatietrajecten zowel binnen de organisatie als met betrokkenen uit de stad. De uitkomsten hiervan worden in een RIB met de raad gedeeld in het eerste half jaar van 2027.
110	**Beter voor Rijswijk**	**Het college streeft naar een 7,5 voor de gemeentelijke dienstverlening. Welke concrete maatregelen neemt het college wanneer die doelstelling niet wordt gehaald, en wanneer wordt de raad daarover geïnformeerd?**	12	We werken op verschillende terreinen aan het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening. De meest recente burgerpeiling uit 2024 laat zien dat inwoners onze algemene dienstverlening beoordelen met een 6,7. Daarmee scoren we boven het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten (6,5). Het streefcijfer van een 7,5 is echter nog niet bereikt. Om de dienstverlening blijvend te verbeteren, lopen er diverse programma's en activiteiten. Zo digitaliseren we aanvraagprocessen, passen we werkprocessen aan en trainen we medewerkers op gastgerichtheid. Ook gaan we op steeds meer manieren met inwoners in gesprek over hun ervaringen en mogelijke verbeteringen. De resultaten van de metingen van het bezoek aan de balie en het parkeerloket zijn zeer positief. Het bezoek aan de balie en het parkeerloket wordt inmiddels gemeten, met een gemiddelde waardering van 8,7. Daarnaast blijven we inzetten op het verbeteren van onze dienstverlening en het benutten van ervaringen van inwoners om verbeterpunten te signaleren. In 2027 wordt een nieuwe strategie voor de gemeentelijke dienstverlening opgesteld. Deze strategie wordt in het najaar van 2027 aan de raad voorgelegd. Daarin worden de ambities en de aanpak voor de komende jaren verder uitgewerkt.
111	**Beter voor Rijswijk**	**Hoe wordt gemeten of inwoners daadwerkelijk minder administratieve lasten ervaren en niet alleen of de gemeente haar eigen processen heeft verbeterd?**	12	Zie ook het antwoord op vraag 43. We bevragen inwoners, ondernemers en ambtenaren tijdens de looptijd van het project Minder Regels.
112	**Beter voor Rijswijk**	**wanneer worden de resultaten van de belofte om overbodige regels te schrappen aan de raad gerapporteerd, en hoeveel regels zijn er in 2027 daadwerkelijk geschrapt?**	12	Zie ook het antwoord op vraag 43. We rapporteren over de voortgang en resultaten via de reguliere P&C cyclus. Het is op dit moment niet bekend hoeveel regels exact geschrapt (of vereenvoudigd) zullen worden.
128	**Beter voor Rijswijk**	**Parkeerbelasting: in 2023 nemen de baten af. Legt u dat uit? Vanwege toegenomen parkeerdruk vanuit randgemeenten toe en zal invoering van betaald parkeren naar verwachting toenemen. Dan zouden de baten toch toenemen? Hoe legt u dat uit?**	12	Ervan uitgaande dat u 2029 bedoelt in uw vraag: Bij het invoeren van nieuwe parkeergebieden wordt vooraf een schatting gemaakt van de verwachte opbrengsten. Deze schatting wordt gebaseerd op het aantal parkeerplaatsen en wordt terughoudend ingezet. Uit de afgelopen maanden blijkt dat de opbrengsten in de Plaspoelpolder hoger zijn dan verwacht. Dit komt vooral door georganiseerde evenementen in het gebied en de bezoekers daarvan. Deze extra opbrengsten zijn tijdelijk en blijven alleen bestaan zolang deze evenementen worden georganiseerd, daarom zijn de extra opbrengsten enkel in 2027 en 2028 opgenomen. Dit is dan ook de reden dat er vanaf 2029 een afname van de parkeeropbrengsten zichtbaar is. Verwachte extra opbrengsten uit de invoering van parkeerregulering worden pas verwerkt nadat hierover een besluit is genomen. De financiële consequenties, zowel de opbrengsten als de kosten, worden vervolgens bij het eerstvolgende P&C-moment verwerkt.
270	**D66**	**Communicatie: Hoe bereidt het college zich voor op het communiceren met inwoners als de producten van META niet (meer) gebruikt kunnen worden?**	12	Sociale media zijn belangrijke communicatiekanalen voor de gemeente Rijswijk. Tegelijkertijd zijn we ons bewust van de mogelijke nadelen van de producten van Meta. Daarom vullen we periodiek het VNG-afwegingskader voor de inzet van sociale media in en volgen we de ontwikkelingen en richtlijnen van de Rijksoverheid. Deze werkwijze leggen we vast in het communicatiebeleid, dat we in 2027 gaan actualiseren. Als de inzet van de producten van Meta niet langer wenselijk of mogelijk is, informeren we inwoners via onze andere communicatiekanalen, zoals de gemeentelijke website en Rijswijk Regel Recht. Daarnaast onderzoeken we of aanvullende kanalen nodig zijn, bijvoorbeeld een nieuwsbrief of andere sociale media.
271	**D66**	**Communicatie: De communicatie bij meldingen wordt verbeterd. Kan wethouder uiteenzeten hoe dat gaat en wat mensen kunnen verwachten? Op dit moment staan de meldingen nog vaak op afgehandeld, terwijl - zichtbaar - het probleem nog niet is opgelost. Uit de tekst afgehandeld kan ook niet worden herleid wat de actie is geweest of gaat zijn. Hoe is dit straks anders en vanaf wanneer? + blz. 18 en 19**	12	Het meldsysteem wordt voortdurend verbeterd. Daarnaast werken we aan duidelijkere communicatie richting inwoners. Zo worden de standaardteksten en afhandelingsmails verbeterd, waarbij de omschrijving van de uitgevoerde actie een prominentere plek krijgt. Hierdoor kunnen inwoners sneller zien wat er met hun melding is gebeurd en welke eventuele vervolgstappen nog nodig zijn. Ook wordt samen met de leverancier gekeken naar verdere verbeteringen in de communicatie en statusregistratie. De verbeteracties worden momenteel uitgewerkt en waar mogelijk doorgevoerd. Het voorkomen van onterecht afgesloten meldingen blijft daarbij een aandachtspunt.
276	**D66**	**Communicatie: Er gaat gecommuniceerd worden via thema'. Graag een toelichting hoe dit ander is dan nu. Komt er dan minder informatie naar inwoners als er iets in de wijk gebeurd, en pas als het thema van belang is? Wie bepaalt wat relevant is? Hoe wordt de raad bij de uitwerking betrokken? Op welke manier vindt de evaluatie plaats nu 'beter' en 'meer aansluit'alleen kan worden gemeten als er nu een 0-meting is gedaan. Krijgt de raad de nulmeting en evaluaties, zo ja, wanneer? De afgelopen paar jaar was het bijhouden van de nieuwe website met informatie lastig. Op welke manier is dit verbeterd en wordt het up to date gehouden, welke veranderingen doorgevoerd en welke komen er nog aan?**	12	Op dit moment communiceren we veel ad hoc, zonder informatie in een breder verband te plaatsen. Door te werken met herkenbare thema's kunnen inwoners ontwikkelingen beter in samenhang volgen, en begrijpen waarom de gemeente bepaalde keuzes maakt. Dit betekent niet dat inwoners minder informatie krijgen. Ook actuele ontwikkelingen in wijken blijven we communiceren; thema's bieden daarvoor de context. De thema's worden bepaald op basis van de begroting en de maatschappelijke opgaven. Daarnaast gaan we bij inwoners en ondernemers ophalen welke informatie zij belangrijk vinden om van de gemeente te ontvangen. De uitkomsten van dit onderzoek vormen het uitgangspunt voor de geactualiseerde versie van het communicatiebeleid. We zullen uw raad informeren over het geactualiseerde communicatiebeleid zodra dit gereed is. Door op een later moment opnieuw een meting uit te zetten, kunnen we beoordelen of de inwoners en ondernemers de communicatie positiever ervaren en of de informatie beter aansluit bij hun behoefte. Zo nodig zullen we ons beleid hierop bijstellen. De afgelopen jaren is gewerkt aan het verbeteren van de structuur, de inhoud en het beheer van de gemeentelijke website. De structuur is opnieuw ingedeeld vanuit het perspectief van de doelgroep. Informatie is ondergebracht in duidelijke categorieën en vergelijkbare producten en diensten zijn samengevoegd op één pagina. Waar informatie al landelijk beschikbaar is of bij andere organisaties hoort, verwijzen we naar de juiste bron. Hierdoor is het aantal webpagina's gehalveerd, waardoor de informatie overzichtelijker en duidelijker voor de gebruiker en tegelijkertijd beter beheersbaar is geworden. De komende periode werken we verder aan de kwaliteit en blijven we werken aan de digitale toegankelijkheid. De verbeteringen zijn deels al zichtbaar op de website, daarnaast zal eind dit jaar de homepagina een visuele opfrisbeurt krijgen.
277	**D66**	**Communicatie: Goed dat communicatiebeleid is geactualiseerd, en er mediabeleid komt en een mediafonds. Wanneer kan de Raad het communicatiebeleid, mediabeleid en het voorstel voor het mediafonds verwachten?**	12	We zijn op dit moment bezig met de verdere uitwerking van het mediafonds. Zodra dat gereed is informeren wij u via een raadsinformatiebrief. In 2027 stellen wij het mediabeleid en een geactualiseerde versie van het communicatiebeleid vast. Zodra gereed zullen wij uw raad ook over deze beleidsstukken informeren.
242	**PRO Rijswijk**	**Gaat het college ook communiceren in andere talen dan de Nederlandse, om inwoners te bereiken die de taal nog aan het leren zijn? Zo nee, hoe verwacht het college deze inwoners dan wel te informeren en aan haar eigen beleidsdoelstellingen te voldoen?**	13	We hanteren de Nederlandse taal als uitgangspunt, maar overwegen vertalingen wanneer nodig. Om te beslissen of een vertaling nodig is, volgen we het afwegingskader zoals geformuleerd in het vertaalbeleid van de rijksoverheid. We onderzoeken dan welke taal of talen passend zijn, waarbij we rekening houden met de ontvanger en de inspanning die het vertalen met zich meebrengt.
45	**VVD**	**Wanneer moet het mediafonds actief gaan functioneren?**	14	Ons uitgangspunt is dat het mediafonds zo spoedig mogelijk in 2027 van start moet kunnen gaan. Streefdatum is aan het einde van het eerste kwartaal.
102	**Rijswijks Belang**	**Hoe wordt de commissie van het mediafonds samengesteld en benoemd, welke criteria gelden daarbij voor de deskundigheid en onafhankelijkheid van de leden, en hoe wordt voorkomen dat belangenverstrengeling een rol speelt bij de beoordeling van aanvragen? Wordt de samenstelling en werkwijze van de commissie openbaar gemaakt?**	14	We zijn bezig met de uitwerking van het mediafonds. De gestelde vragen zijn zeker relevant en moeten in het fonds worden geborgd, maar we kunnen ze op dit moment nog niet beantwoorden. Zodra de uitwerking van het mediafonds gereed is informeren wij u via een raadsinformatiebrief.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
135	**Forum voor Democratie**	**Waarom vindt het college het noodzakelijk om een gemeentelijk mediafonds op te richten en daarmee journalisten en mediaorganisaties financieel te ondersteunen? + blz. 15 en 209**	14	Een heldere, consistente en transparante omgang met media is essentieel voor een effectief en betrouwbaar gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie. Zeker wanneer commerciële inkomsten van lokale media onder druk staan en ze afhankelijk zijn van vrijwilligers, kan een mediafonds voor de lokale media in Rijswijk ruimte geven voor verdieping en onderzoek. Daarmee kan ruimte ontstaan voor extra journalistieke kwaliteit, grotere zichtbaarheid en blijvende aandacht voor Rijswijk als afzonderlijke gemeente en voor de wijken in Rijswijk.
136	**Forum voor Democratie**	**Wie bepaalt welke media subsidie ontvangen en hoe wordt voorkomen dat de gemeente invloed krijgt op de berichtgeving? Waarom wordt dit niet aan particuliere initiatieven overgelaten? + blz. 15 en 209**	14	Een onafhankelijke commissie gaat de aanvragen beoordelen. Daarmee heeft de gemeente geen invloed op de berichtgeving. Het mediafonds is expliciet bedoeld om journalisten en lokale media ruimte te geven voor verdieping en onderzoek. Goede en onafhankelijke lokale journalistiek komt ten goede aan een effectief en betrouwbaar gemeentebestuur. Het mediafonds is daarmee een 'hulpmiddel' van de gemeente en kan daarom niet aan particuliere initiatieven worden overgelaten.
46	**VVD**	**Wanneer wordt de onafhankelijke commissie aangesteld ter beoordeling van aanvragen uit het fonds?**	15	Ons streven is dat het mediafonds in 2027 van start gaat. De aanstelling van commissieleden moet voordat het fonds start plaatsgevonden hebben.
47	**VVD**	**Hoe gaat de procedure in zijn werk voor de benoeming van leden van deze commissie?**	15	We zijn bezig met de uitwerking van het mediafonds. De gestelde vraag kunnen we op dit moment nog niet beantwoorden. Zodra de uitwerking van het mediafonds gereed is informeren wij u via een raadsinformatiebrief.
173	**PRO Rijswijk**	**Wat is de doelstelling van het mediafonds?**	15	De doelstelling van het mediafonds is het versterken het lokale medialandschap. De lokale media vormen een belangrijke voorziening in Rijswijk. Ze dragen bij aan een goed geïnformeerde samenleving, versterken de lokale democratie en bieden inwoners herkenbare en toegankelijke informatie. In de praktijk staan de inkomsten van lokale media onder druk. Een mediafonds kan daarom ruimte bieden voor verdieping en onderzoek.
174	**PRO Rijswijk**	**Is het media fonds bedoeld voor bestaande media organisaties, nieuwe initiatieven of allebei?**	15	Het mediafonds is bedoeld voor journalisten en lokale media om subsidie aan te vragen voor journalistieke projecten die zij anders moeilijk kunnen uitvoeren. Denk aan onderzoeksjournalistiek, een verdiepend dossier of een serie over ontwikkelingen in wijken. Ook het organiseren van debatten, interviews en talkshows kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage uit het mediafonds. Het mediafonds maakt geen onderscheid tussen bestaande of nieuwe mediaorganisaties. Wel geldt een aantal voorwaarden: zo is de regeling bedoeld voor journalisten en media die zich richten op Rijswijk en een redactiestatuut hebben, of in hun statuten hebben vastgelegd dat hun journalistiek onafhankelijk is. Ook moeten redactie en commercie herkenbaar van elkaar zijn gescheiden. Daarnaast moeten zij transparant zijn over eigendom en financiering. Media die subsidie uit het mediafonds aanvragen, werken journalistiek. Dat betekent dat zij bijvoorbeeld hoor en wederhoor toepassen en een regeling hebben voor correcties. Aan de hand van deze voorwaarden verwachten wij dat in praktijk vooral bestaande lokale media van het fonds gebruik gaan maken.
175	**PRO Rijswijk**	**Hoe wordt het media fonds organisatorisch ingericht?**	15	Op dit moment vinden voorbereidende werkzaamheden plaats door team Communicatie en Participatie. Bekeken wordt welke teams nog meer aangehaakt moeten worden. Denk aan Economie, Cultuur en Evenementen. Organisatorisch zal het mediafonds waarschijnlijk bij één van beide teams worden belegd.
176	**PRO Rijswijk**	**Hoe wordt de onafhankelijk van de beoordelingscommissie van het media fonds zeker gesteld?**	15	We zijn bezig met de uitwerking van het mediafonds. De gestelde vraag kunnen we op dit moment nog niet beantwoorden. Zodra de uitwerking van het mediafonds gereed is informeren wij u middels een raadsinformatiebrief.
177	**PRO Rijswijk**	**Hoe worden de commissieleden van het media fonds geselecteerd en benoemd?**	15	We zijn bezig met de uitwerking van het mediafonds. De gestelde vraag kunnen we op dit moment nog niet beantwoorden. Zodra de uitwerking van het mediafonds gereed is informeren wij u middels een raadsinformatiebrief.
178	**PRO Rijswijk**	**Welk budget is jaarlijks beschikbaar voor het mediafonds en is dat bedrag incidenteel of structureel?**	15	Er is structureel 10K per jaar opgenomen in de begroting voor 'bijdrage lokale media' voor de komende 4 jaar.
3	**CDA**	**is er wel eens gebruik gemaakt van het uitdaagrecht en zo ja op welke wijze?**	16	We hebben één keer op kleine schaal een pilot gedaan met een groep bewoners die het groenbeheer van ons overnam. Helaas bleek dat de vooraf gestelde kwaliteitseisen niet konden worden behaald en de continuïteit van het beheer ook in het geding kwam. Het beheer is daarom weer overgedragen aan de gemeente. Verder hebben wij geen verzoeken meer ontvangen. Wel faciliteren wij kleinschalige groeninitiatieven vanuit buurten. Dat valt niet onder uitdaagrecht, maar schuurt er een beetje tegenaan.
4	**CDA**	**veranderen de subsidievoorwaarden met een brede subsisideregeling?**	16	Met het samenvoegen van bestaande subsidieregelingen worden ook de voorwaarden aangepast. Uitgangspunt hierbij is dat we allerlei verschillende activiteiten en ideeën van inwoners beter kunnen ondersteunen.
275	**D66**	**Participatie/ Communicatie: Aan het reageren op projecten van de gemeente via de website samenRijswijk wordt vervolg gegeven. Hoe gaat het college zorgen dat hier meer gebruik van wordt gemaakt, zowel door de organisatie als door inwoners van Rijswijk en ondernemers? Wordt met de evaluatie op pagina 17 gedoeld op een evaluatie van participatie, of van participatie en communicatie, welke onderdelen vallen hieronder? Wanneer kan de Raad dit stuk verwachten? + blz. 17**	16	We vergroten binnen de gemeentelijke organisatie de kennis en deskundigheid over participatie en dus ook over de inzet van samen.rijswijk. We blijven inwoners betrekken op een manier die past bij het project, de doelgroep en de situatie. Het platform samen.rijswijk blijven we onder de aandacht brengen en verder verbeteren door nieuwe functionaliteiten door te voeren. We evalueren overheids- en burgerparticipatietrajecten, zowel binnen de organisatie als met betrokkenen uit de stad. De uitkomsten hiervan worden in een RIB met de raad gedeeld in het eerste half jaar van 2027.
129	**Beter voor Rijswijk**	**uitvoeringsprogramma digitale dienstverlening van de diensten. Er worden meer toepassingen gecreëerd. Dat is goed voor de redelijk tot goed ingevoerde Rijswijk die hier redelijk mee kan omgaan. Ook in Rijswijk neemt de vergrijzing toe. Het zijn veelal inwoners die niet, of gebrekkig zijn met het omgaan met de digitale media. Op welke wijze gaat het college deze groep te hulp schieten?**	18	We vinden het belangrijk dat de gemeentelijke dienstverlening voor alle inwoners toegankelijk blijft, ook voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn of een beperking hebben. Bij de verdere digitalisering houden we daarom rekening met toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. We zetten in op begrijpelijke taal en bieden op onze website ondersteunende functies, zoals een voorleesfunctie en de mogelijkheid om teksten te vergroten. Daarnaast kunnen inwoners die ondersteuning nodig hebben bij digitale overheidsdiensten terecht bij het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek, waar zij persoonlijke hulp en uitleg kunnen krijgen. Digitalisering betekent niet dat persoonlijk contact verdwijnt. Inwoners kunnen voor vragen en ondersteuning ook gebruik blijven maken van onze bestaande contactkanalen, zoals telefonisch contact en de gemeentelijke balie. Zo zorgen we ervoor dat inwoners, ongeacht hun digitale vaardigheden, toegang blijven houden tot de gemeentelijke dienstverlening.
130	**Beter voor Rijswijk**	**Ook Ai zal naar verwachting in de nabije toekomst worden toegepast voor vragen, zowel schriftelijk als telefonisch worden voorgelegd. Door de snelle ontwikkelingen wordt het steeds lastiger of vragen wel of niet worden beantwoord woord worden door gebruik te maken door digitale stemmen. Kunt u toezeggen, om met name bellers niet in verwarring te brengen ze vooraf kunnen aan te geven om te praten tegen "een echt mens" en niet tegen een computer? + blz. 124**	18	Op dit moment maakt de gemeente geen gebruik van AI-gestuurde stemmen voor de telefonische dienstverlening. Inwoners die telefonisch contact opnemen met de gemeente, worden te woord gestaan door medewerkers. We vinden het belangrijk dat de gemeentelijke dienstverlening toegankelijk en persoonlijk blijft. Daarbij hebben we nadrukkelijk aandacht voor inwoners die behoefte hebben aan rechtstreeks contact met een medewerker. De ontwikkelingen op het gebied van AI volgen we. Bij eventuele toekomstige toepassingen voor de telefonische dienstverlening zijn transparantie, toegankelijkheid en de mogelijkheid tot persoonlijk contact belangrijke uitgangspunten. In de nieuwe Strategie Dienstverlening, die in het najaar van 2027 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd, kunnen deze uitgangspunten verder worden uitgewerkt.
82	**VVD**	**Waarom kan de start van de bouw van de sporthal en de woningen op de locatie van de voormalige Marimbahal pas beginnen in april 2029?**	19	Er dienen diverse processen en planologische procedures doorlopen te worden waaronder een Europese aanbesteding, het gebiedspaspoort met bijhorend participatieproces, een ontwerpproces en een vergunningsgproces.
272	**D66**	**Dienstverlening: Welke regelgeving is complexer geworden? Wanneer komt de strategie dienstverlening 2027 naar de Raad?**	19	Het vakgebied Burgerzaken is de afgelopen jaren complexer en arbeidsintensiever geworden. Dit komt door een combinatie van een groeiend inwonersaantal, toenemende digitalisering en aangescherpte wet- en regelgeving. De nieuwe Strategie Dienstverlening wordt in 2027 opgesteld en volgens de huidige planning in het najaar van 2027 aan de gemeenteraad voorgelegd.
273	**D66**	**Sport- Investeringen: Er wordt aangegeven dat in 2027 Sportpark Elsenburg wordt opgeleverd. Gaat dit om de gebouwen? Zo ja, klopt het dat dit niet anders is dan gepland? Zo niet, wat is er anders? En lukt het binnen het geplande budget?**	19	Het betreft de gebouwen, de Multi Functionele Accommodatie, op sportpark Elsenburg en deze wordt gerealiseerd binnen het geplande budget. Oorspronkelijke planning blijft gehandhaafd.
279	**D66**	**Maatschappelijk vastgoed/ duurzaamheid: In 2028 wordt verder inzichtelijk gemaakt wat er nodig is voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed dat de gemeente in eigendom heeft. Wanneer kunt u de Raad hier nader over informeren? Komt er ook een lijst en een plan voor het niet-maatschappelijk vastgoed dat in eigendom of beheer is van de gemeente? + blz. 172**	19	Er komt in Q1/Q2 2027 een portefeuilleplan met een prioriteringskader voor onderhoud en verduurzaming voor al het vastgoed in het bezit van de gemeente. Per pand wordt dit gespecificeerd.
48	**VVD**	**Worden er eisen gesteld aan potentiële koper van Landhuis De Voorde bij aanschaf, verbouwing en/of herontwikkeling van het pand? Zo ja, welke?**	20	Bij de verkoop bepalen we welke eisen we aan een mogelijke koper stellen. Daarbij kijken we onder andere welke renovatiewerkzaamheden nodig zijn gelet op de monumentale waarde van hett pand. De situatie op de vastgoedmarkt speelt ook mee bij het bepalen van de eisen.
70	**VVD**	**In welke mate zijn de kosten voor een parkeervergunning voor bewoners nog in verhouding met de in aanvang gedane belofte dat dit tegen kostprijs zou zijn? Hoe kan het dat de post voor Parkeren nauwelijks lasten en veel baten bevat?**	20	De parkeertarieven zijn door uw raad vastgesteld. 'De kosten voor parkeerbelasting lijken in programma 0 beperkt. Dit komt doordat deze kosten zijn opgenomen in programma 2.2. Deze verdeling volgt uit de voorgeschreven begrotingsindeling conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
83	**VVD**	**Wat zijn de voorwaarden om een gebied aan te wijzen als een gebied waar het eerste uur gratis kan worden geparkeerd? Zijn hier richtlijnen voor in ons beleid?**	20	Er zijn geen strikte voorwaarden gesteld. Het toepassen van gebieden met een gereduceerd tarief in het eerste uur hangt samen met de aanwezigheid van functies (sportvoorzieningen, winkels, maatschappelijke voorzieningen) en de mogelijkheid om dit in logisch afgebakende gebieden toe te passen (zonder versnippering).
4. Veiligheid				
49	**VVD**	**Wanneer kan de extra handhavingscapaciteit worden ingezet?**	21	Momenteel wordt er actief geworven op openstaande vacatures. Dit gaat moeizaam door arbeidskrapte op de markt. Verwachting is dat we in Q1 2027 in ieder geval 1 fte (boa milieu) kunnen aantrekken. We zetten ons in om de uitbreiding van 3 fte conform de fasering in het coalitieakkoord te realiseren.
50	**VVD**	**Waar bestaat de extra handhavingscapaciteit uit?**	21	Boa's met taakaccent milieu.
51	**VVD**	**Wordt het gevoel van ervaren veiligheid in de wijk gemeten? Zo niet, kan dit worden toegevoegd aan de beleidsinzet? + blz. 22 en 23**	21	Het gevoel van ervaren veiligheid wordt tweejaarlijks gemeten in de Veiligheidsmonitor. In de raadsinformatiebrief over de meest recente Veiligheidsmonitor over 2025 wordt hier kort op teruggekomen. Daarnaast is er een presentatie aan de raad gepland om over veiligheid te praten. Daarbij komt ook het veiligheidsgevoel aan bod.
213	**PRO Rijswijk**	**Veiligheid - er komt extra budget voor handhaving en flexibel cameratoezicht, vooral bij hotspots rond afvaldumping. Wat zijn de verwachtingen van het college wat betreft de resultaten, hoeveel extra boetes / handhaving gaat dit opleveren en staat dat in verhouding tot de hoge kosten?**	21	Vooraf is moeilijk in te schatten wat de resultaten zullen zijn. In andere gemeenten heeft de inzet van camera's vooral preventief zijn werking bewezen. De winst zit vooral bij het niet hoeven inzetten op het dagelijks opruimen van bijplaatsingen (opruimkosten en inzet personeel).
283	**D66**	**Veiligheid: Wanneer wordt de acties uit het programma Preventie met Gezag concreter? Wat is de planning voor het herzien van het VRIS convenant, en is er ook contact met MBO studenten? Is in 2027 de Zorg en veiligheidskamer operationeel? Wat is de stand van zaken bij de Rijksoverheid, wanneer wordt bekend of er zicht is op continuering?**	21	Acties opgenomen in het uitvoeringsprogramma zijn sinds de kick-offbijeenkomst januari 2025 volop in uitvoering, zoals de extra inzet van jongerenwerk. Binnen het VRIS-netwerk is er aandacht voor uitbreiding naar het primair onderwijs en voor het opzetten van structuren om jeugdcriminaliteit in het onderwijs vroegtijdig te signaleren. De focus ligt voorlopig op het primair onderwijs omdat signalen erop wijzen dat jongeren op steeds jongere leeftijd worden verleid om betrokken te raken bij criminaliteit. Met het mbo Yuverta, dat een regionale functie heeft, zijn nog geen concrete contacten gelegd. De Lokale Zorg- en Veiligheidskamer is operationeel sinds mei 2026.
103	**Rijswijks Belang**	**Welke concrete aanvullende maatregelen is het college van plan te nemen om afvaloverlast aan te pakken, bijvoorbeeld op het gebied van toezicht, handhaving, boetes, het opruimen van bijgeplaatst afval en het voorkomen van herhaling op probleemlocaties? Wanneer wordt de raad geïnformeerd over deze aanpak en wanneer kan de raad een concreet plan of aangescherpt beleid verwachten?**	22	Wij zijn bezig met de actualisatie van het plan van aanpak bijplaatsingen/hotspotlocaties. Dit is een overzicht van alle maatregelen die we al hebben getroffen op de hotspot locaties en de maatregelen die we nog gaan treffen.
214	**PRO Rijswijk**	**Veiligheid - Op pagina 22 wordt de aanpak Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) beschreven. Is Veilig Thuis, als specialist op het gebied van escalerende thuissituaties, ook betrokken?**	22	Het kan voorkomen dat Veilig Thuis betrokken wordt in complexe casuïstiek en hierin een rol krijgt, maar dit staat los van het AVE model.
215	**PRO Rijswijk**	**Veiligheid - verderop wordt gesteld dat bewoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen allen een rol hebben in het veiligheidbeleid. Wat zijn de rollen en taken die bij elk van deze horen? Met andere woorden, wat wordt er van hen verwacht?**	22	Een verwachting is dat bewoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen die misstanden in de openbare ruimte signaleren (overlast, ondermijning, etc.) dit melden bij de gemeente, de politie of anoniem via Meld misdaad anoniem. Daarmee dragen ze bij aan de veiligheid in Rijswijk.
5	**CDA**	**tabel, op basis van welke indicatoren is een voorspelling gemaakt voor de toekomst?**	23	De gerealiseerde cijfers komen uit bronnen zoals politiecijfers en het CBS. De cijfers voor de toekomst zijn verwachtingen of ambities
216	**PRO Rijswijk**	**Veiligheid - het aantal integrale controles stijgt ieder jaar met 2. Verwacht het college een groei van het aantal bedrijven waarbij een controle gewenst is? Of is het de ambitie om meer controles te gaan uitvoeren, en waar komt dan het verwachte budget vandaan?**	23	De jaarlijkse groei is een ambitie, mede gebaseerd op de inzet van data-analyse om signalen gerichter te selecteren en de beschikbare capaciteit doelmatiger in te zetten. Het aantal integrale controles is mede afhankelijk van de beschikbare capaciteit, zowel bij de uitvoering als bij de opvolging met eventueel op te leggen bestuurlijke maatregelen. Hiermee is in de begroting rekening gehouden.
281	**D66**	**Veiligheid: Kan het college specifieker aangeven welke preventieve acties er worden ondernomen om de veiligheid te verbeteren? Goed dat er inzet is op het tegengaan van overlast. Komen er ook voorzieningen voor bijvoorbeeld BBQ-en om te zorgen dat er minder afval en overlast is? Dit naar voorbeeld van BBQ voorzieningen in het buitenland. + blz. 26**	25	Preventieve acties zijn gevarieerd. Te denken valt aan gerichte inzet en zichtbaarheid van handhavers en politie op tijdstippen en locaties waar veiligheidsrisico's op overlast worden verwacht, het signaleren van en acteren op meldingen van onveilige plekken en de samenwerking tussen gemeente, politie, jongerenwerk en andere partners bij de aanpak van jeugdoverlast. Voor wat betreft afval en overlast bij barbecue plaatsen zijn de voorzieningen op orde en zijn er geen plannen om deze uit te breiden
52	**VVD**	**Zijn er criminele motorbendes actief in Rijswijk?**	27	Er zijn geen Outlaw Motorcycle Gangs (OMG) actief in Rijswijk. Er wonen wel (voormalig) OMG leden in Rijswijk, maar die zijn niet in clubverband actief in Rijswijk.
85	**VVD**	**Is er ook aandacht voor het handhaven op onnodige geluidsoverlast van auto's (denk hierbij aan bewust veel herrie maken met knalpijpen o.i.d. of hard racen op (rustige) stukken wegen)?**	27	Bij een geconstateerde overtreding op heterdaad kan hiertegen worden opgetreden. Er is op dit moment geen specifieke aandacht voor. Dit valt onder onze reguliere taakuitvoering.
264	**Wij.Rijswijk**	**In 2027 vindt de nieuwe regionale inkoop van jeugdzorg plaats (blz. 27). Daardoor kan de gemeente vanaf 1 januari 2028 beter sturen op de kosten (blz. 88). Welk financieel effect verwacht het college van deze inkoop? Is dat effect al verwerkt in de lasten voor 2028 en later (blz. 74)?**	27	In de Hervormingsagenda Jeugd is een besparing van € 25 miljoen opgenomen voor de gehele jeugdhulpregio Haaglanden. De inkoopafspraken per 2028 geven daar invulling aan. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe die € 25 miljoen precies wordt ingevuld en wat daarvan het Rijswijkse deel is. Dat wordt later als er meer bekend is in de cijfers verwerkt.
282	**D66**	**Veiligheid: Bij het meelopen met de politie werd duidelijk dat het administratief veel werk is en lang duurt om autowrakken weg te kunnen halen als er geen parkeerregulering is. Gaat het college ook actie ondernemen in wijken zonder parkeerregulering, en zo ja, hoe wordt het kunnen optreden door de politie dan versneld?**	27	Bij constatering van een autowrak op de openbare weg kunnen we deze op grond van de VFL (Verordering Fysieke Leefomgeving) verwijderen ongeacht of dit in een wijk is met of zonder parkeerregulering.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
53	**VVD**	**Wanneer gaat het meldpunt onveilige plekken live?**	30	Meldingen over onveilige plekken kunnen via de reguiere wijze (BuitenBeter app of e-mail) worden gedaan. De verwachting is dat het specifieke meldpunt voor onveilige plekken in het tweede kwartaal van 2027 live gaat. Deze tijd is nodig om het proces achter de meldingen (toegankelijkheid, registratie, privacy- en informatiebescherming, afhandeling, terugkoppeling) goed in te richten.
54	**VVD**	**Hoe wordt gezorgd dat er een feedbackloop richting de melder voor het meldpunt veiligheid wordt gemaakt?**	30	Dit is onderdeel van het inrichtingsproces van het meldpunt. Bij niet-anonieme meldingen is het streven om binnen 5 dagen na melding een terugkoppeling te geven aan de melder wat er met de melding gaat gebeuren. Niet elke melding zal eenvoudig en snel op te lossen zijn, maar melders worden over het verloop geïnformeerd.
55	**VVD**	**Hoe wordt bijgehouden of gemeten dat de aangepakte onveilige plekken daadwerkelijk zijn aangepakt en verbeterd vanuit het perspectief van de inwoners?**	30	Het algemene veiligheidsgevoel wordt meegenomen in de tweejaarlijkse Veiligheidsmonitor. Bij individuele meldingen kan via een korte vragenlijst na uitvoering van eventuele maatregelen, onderzocht worden of het veiligheidsgevoel op die specifieke locatie is verbeterd en welke aanpassingen eventueel nog nodig zijn.
217	**PRO Rijswijk**	**Veiligheid - voor het stationsgebied spreekt het college de wens uit dat toezichthouders van de gemeente, NS, HTM, ProRail, EBS en de politie allemaal aanwezig zijn. Is het de verwachting dat deze medewerkers hier daadwerkelijk inzetbaar gaan zijn en zijn hier al afspraken over gemaakt met de verschillende organisaties?**	30	De toezichthouders/boa's van de gemeente, NS, HTM, Prorail, EBS en de Politie zijn allemaal vanuit hun vakgebied aanwezig in/op en rondom het stationsgebied. De Rijswijkse Handhavers en agenten van basisteam Politie Rijswijk zijn het frequentst daar aanwezig. Met de komst van de Boa-ruimte is de samenwerking met de partners versterkt en de aanwezigheid vergroot.
220	**PRO Rijswijk**	**De gemeente wil voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden. Hoeveel budget is hiervoor beschikbaar (voor Don Bosco, Welzijn Rijswijk en Epic Youth)? Hoeveel extra jongerenwerkers komen er?**	30	Vanuit PMG is in 2026 € 202.940 voor Welzijn Rijswijk, Don Bosco en Epic Youth beschikbaar. Er is 1 fte aan extra jongerenwerk aangetrokken bij Welzijn Rijswijk. Daarnaast zijn bij Don Bosco en Epic Youth extra activiteiten ingekocht voor de doelgroepen.
5. Verkeer, Vervoer en Waterstaat				
17	**CDA**	**Om hoeveel e-laadpunten gaat het? Wat is de verwachting van het aantal laadpunten dat er in 2030 zullen staan? En past dit binnen het energienet?**	33	Momenteel staan er 232 laadpalen in Rijswijk. In de Strategie Laadinfrastructuur 2023-2030 staat nu nog een prognose van 986 laadpalen. De verwachting is dat o.a door de opkomst van thuisladen deze prognose niet meer volledig nodig is. Door datagestuurd uitbreiden van het laad-netwerk volgen we het aanbod van laadpalen i.r.t. de vraag. Het plaatsen van laadpalen heeft na het nieuwe maatschappelijk prioriteringskader van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een lage prioriteit. We blijven ons inzetten voor de realisatie van nieuwe laadpalen en staan open voor alternatieve oplossingen om een dekkend laadnetwerk in Rijswijk te waarborgen.
18	**CDA**	**Waardoor zullen de parkeerlasten gaan dalen vanaf 2029?**	33	De afname van de lasten in 2029 (van 1.805K naar 1.754K) wordt onder andere veroorzaakt door dalende afschrijvings- en rentelasten op investeringen, zoals parkeerautomaten en fietsparkeervoorzieningen.
125	**Beter voor Rijswijk**	**Waarom wordt in 2027 één nieuwe schoolzone gerealiseerd, welke school krijgt voorrang en hoe wordt de veiligheid bij de overige scholen beoordeeld? + blz. 35**	33	In de voorgaande jaren zijn alle bestaande schoollocaties voorzien van een schoolzone. In 2026 is de nieuwbouwlocatie van Steenvoorde voorzien van een schoolzone. In 2027 brengen we de schoolzone bij de nieuwbouwlocatie 'Natuurrijk' in Pasgeld nog aan.
6	**CDA**	**wordt bij verbeteren loopmogelijkheden ook rekening gehouden met aansluiten bij OV? En met sociale veiligheid?**	34	Aansluiting OV en sociale veiligheid zijn aandachtspunten in het voetgangersplan, welke binnenkort naar uw raad gestuurd word. In de toekomstige wijkaanpak en nieuwe ontwerpen bij herinrichtingen werken we dit verder uit.
19	**CDA**	**Wat voor onderzoeksvraagstelling staat normaliter centraal bij een wijkanalyse bij wijkgerichte aanpak?**	34	Onderzoek naar verbetering van leefbaarheid (parkeren) doorstroming en verkeersveiligheid voor auto, fiets en voetgangers, i.s.m. bewoners, ondernemers en andere stakeholders zoals fietsersbond, OV, scholen
56	**VVD**	**Welke aanvragen lopen er momenteel bij het Openbaar Ministerie voor camera's om automobilisten te controleren op snelheid, roodlichtnegatie of telefoongebruik? Welke specifieke plekken zijn daarbij opgenomen in de aanvragen?**	35	Op dit moment zijn we in afwachting van vaste flitspalen op snelheid op de Lange Kleiweg (t.h.v. hockeyvereniging) en Huis te Landelaan. Beide aanvragen zijn goedgekeurd. Focusflitsers worden cyclusmatig uitgerold op de Diepenhorstlaan in twee richtingen en Burgermeester Elsenlaan (t.h.v. Koopmansstraat).
7	**CDA**	**verkeersveiligheid: om welke twee wijken gaat het bij voorlichting verkeersknelpunten.**	35	Deze aanpak wordt nog verder uitgewerkt.
137	**Forum voor Democratie**	**Is het college van plan om tussen 2027 en 2030 bestaande 50 km/u-wegen om te zetten naar 30 km/u en zo ja, welke wegen en tegen welke kosten? + blz. 36 en 184**	35	Er zijn tussen 2027 en 2030 verschillende projecten op het gebied van verkeersveiligheid gepland. Bij de uitwerking van deze projecten kan vanuit verkeersveiligheid worden besloten om passende infrastructurele maatregelen te nemen. Het aanpassen van de maximumsnelheid is daarbij, naast bijvoorbeeld drempels of versmallingen, één van de mogelijke maatregelen. De concrete maatregelen en de daarmee gemoeide kosten worden bepaald bij de verdere uitwerking van de afzonderlijke projecten. Een overzicht van de geplande projecten worden opgenomen in de uitvoeringsagenda Mobiliteit en Parkeren 2027, welke in het eerste kwartaal van 2027 met u wordt gedeeld.
138	**Forum voor Democratie**	**Er wordt € 3 miljoen geraamd voor snelheidsremmende maatregelen op de Sir Winston Churchilllaan. Welke ongevalsgegevens rechtvaardigen deze investering, zijn goedkopere alternatieven onderzocht en wat zijn de gevolgen voor de doorstroming? + blz. 36 en 184**	35	De geraamde investering betreft het traject van de Sir Winston Churchilllaan, tussen de Burgemeester Elsenlaan en de Huis te Landelaan en vanaf de Prinses Beatrixlaan tot de Schaapweg. De investering is gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid. Denk aan veiligere kruispunten en oversteekplaatsen, duidelijkere wegmarkeringen en verbeteringen voor fietsers en voetgangers. Waar nodig worden ook snelheidsremmende maatregelen toegepast. De concrete maatregelen worden bepaald bij de verdere uitwerking van dit project. Hoewel de titel spreekt over snelheidsremmende maatregelen, betreft de investering het bredere thema verkeersveiligheid. De titel van dit deelproject in deze investering zullen wij aanpassen.
288	**D66**	**Verkeer: Het college geeft aan in fietsen te investeren. We zien dat pas op langere termijn terug. Waarom wordt er 2027 niet al inzet op? Kan het naar voren gehaald, zo niet, wat moet er aangepast om dat wel mogelijk te maken. Wanneer wordt het fietspad op de Huis te landelaan aangepakt?**	35	We zetten continu in op het verbeteren van de fietsinfrastructuur. Recent zijn de fietspaden langs de Lindelaan en de Laan van Beens verbeterd. Op dit moment wordt gewerkt aan verbeteringen aan de Sir Winston Churchilllaan/Haagweg, project Onderdoorgang Hoornbrug. Daarnaast zijn verbeteringen aan de fietsinfrastructuur op de Lange Kleiweg, de Burgemeester Elsenlaan, de Schaapweg, de Generaal Spoorlaan, het Wilhelminapark en langs de Prinses Beatrixlaan in voorbereiding. De voorbereiding van het verbeteren van de fietsinfrastructuur op de Huis te Landelaan staat vooralsnog gepland in 2030 . Deze investeringen zijn niet allemaal zichtbaar in het LTIP, omdat lopende projecten, zoals bijvoorbeeld projecten die in 2026 zijn gestart, hierin niet als nieuwe investeringen terugkomen. De inzet op verbetering van fietspaden vindt dus al op kortere termijn plaats. U wordt hierover in het eerste kwartaal van 2027 geinformeerd door middel van de uitvoeringsagenda Mobiliteit en Parkeren 2027
289	**D66**	**Verkeer: U geeft op pagina 35 aan het wegennet schoon, heel en veilig te houden. Dat is belangrijk Het wegennet zijn ook de voet- en fietspaden. Daar is veel te doen. Deelt u deze mening en worden ook de voet- en fietspaden opgenomen in het nieuwe wegenonderhoudsplan? +blz 19**	35	Alle onderdelen van een weg worden meegenomen in het nieuwe beheerplan.
290	**D66**	**Verkeer: Kunt u aangeven hoeveel geld er de afgelopen 2 jaar is uitgegeven aan fietstrommels? En hoeveel aanvragen zijn ingediend, goedgekeurd en geweigerd? Wordt bij nieuwbouw gezorgd voor inpandige fietsenbergingen, zodat trommels op de openbare weg niet achteraf nodig zijn?**	35	Er zijn geen nieuwe fietstrommels toegevoegd aan de bestaande trommels. De investering is deels voor de vervanging van huidige trommels in Leeuwendaal en Cromvliet. De vervanging dient binnen 2-5 jaar plaats te vinden. Wij hebben geen specifieke vragen voor nieuwe trommels gekregen, maar gezien de wachtlijst van beoogde gebruikers voor de bestaande trommels is er een grote behoefte. Bij nieuwbouw is de ontwikkelaar verplicht een vastgelegde norm (in bv AOK) te behalen voor interne fietsenbergings/stalling
84	**VVD**	**Zijn de hier genoemde fietspaden de enige fietspaden die binnenkort geasfalteerd gaan worden? Zijn er al plannen om alle fietspaden in Rijswijk versneld te asfalteren?**	36	We zetten continu in op het verbeteren van de fietsinfrastructuur. Recent zijn de fietspaden langs de Lindelaan en de Laan van Beens verbeterd. Op dit moment wordt gewerkt aan verbeteringen aan de Sir Winston Churchilllaan/Haagweg, project Onderdoorgang Hoornbrug. Daarnaast zijn verbeteringen aan de fietsinfrastructuur op de Lange Kleiweg, de Burgemeester Elsenlaan, de Schaapweg, de Generaal Spoorlaan, het Wilhelminapark en langs de Prinses Beatrixlaan in voorbereiding. Deze investeringen zijn niet allemaal zichtbaar in het LTIP, omdat lopende projecten, zoals bijvoorbeeld projecten die in 2026 zijn gestart, hierin niet als nieuwe investeringen terugkomen. De inzet op verbetering van fietspaden vindt dus ook al op kortere termijn plaats. Het tempo waarin dit gebeurt, is afhankelijk van de beschikbare financiële middelen, capaciteit en de benodigde voorbereidingstijd.
20	**CDA**	**Wanneer wordt de bestuursovereenkomst S106 getekend en wat betekend dit voor het gereserveerde bedrag in de begroting?**	36	We verwachten de ondertekening van de Bestuursovereenkomst door de 3 partijen (Rijswijk, Den Haag en MRDH) in november 2026. Vooruitlopend daarop wordt de (dan nog te ondertekenen) BOK als bijlage bij een raadsinformatiebrief gedeeld met uw raad. Het gereserveerde bedrag á circa € 30 miljoen blijft staan als bestemmingsreserve. Het investeringskrediet dat gekoppeld is aan de oude BOK uit 2019 á circa € 12 miljoen, valt vrij.
139	**Forum voor Democratie**	**Wat zijn de totale kosten van het High Five-programma, waarbij kinderen worden beloond wanneer zij lopend of fietsend naar school gaan?**	36	In het schooljaar 2025-2026 hebben we het High-Five programma ingezet op de 3 scholen in het Rembrandtkwartier t.w. KC Snijders, Godfried Bomans en 't Prisma. Het schooljaar 2026-2027 verzorgen we het programma op de Wethouder Brederodeschool. De totale kosten voor deze 2 schooljaren bedragt circa 45.000 euro.
140	**Forum voor Democratie**	**Welke resultaten zijn behaald met het High Five-programma en waarom wordt dit geld niet besteed aan het verbeteren van veilige schoolroutes, zodat ouders en kinderen zelf kunnen kiezen hoe zij naar school reizen?**	36	Net als voorgaande jaren zetten we ook de komende jaren in op het verbeteren van de verkeersveiligheid. Daarbij combineren we het veiliger inrichten van schoolroutes, met gedragscampagnes voor meer bewustzijn en veiliger verkeersgedrag. De campagne zet enerzijds in op het veranderen van het gedrag en stimuleert anderzijds het lopen en fietsen naar school. Uit een enquete (na afloop van het High-Five programma), onder ouders, blijkt dat 64% van de ouders vindt dat de schoolomgeving veiliger is en 60 % vindt dat zijn/haar kinderen verkeersvaardiger zijn geworden.
224	**PRO Rijswijk**	**In de begroting staat: "We werken het Rijswijkse hoofdwegennetwerk (50 km/uur) verder uit. Dit is onderdeel van het, samen met de omliggende gemeenten, uit te werken regionaal verkeersnetwerkanalyse". Wat houdt "verder uitwerken" concreet in? Gaat het om de inrichting en doorstroming van de in de mobiliteitsstrategie aangewezen 50-wegen, of ook om de vraag welke wegen tot het hoofdwegennet behoren? Zo ja, om welke wegen gaat het?**	36	We zijn in een afrondende fase voor het vaststellen van het hoofd en onderliggend wegennet. Hierover zijn we met name in gesprek met de hulpdiensten en openbaar vervoer bedrijven. Op basis van de uitgangspunten in de mobiliteitsstrategie geven we een invulling aan de functie van hoofdwegen waar het (auto)verkeer zo optimaal mogelijk kan doorstromen en het onderliggende wegennet van 30 km/uur om de bestemming in de wijken te bereiken. Na afronding van de regionale verkeersnetwerkanalyse in 2027 volgt inzicht in de inrichting en doorstroming van het hoofdwegennet. Over de vaststelling van het hoofd-onderliggend wegennet wordt de raad in het eerste kwartaal van 2027 nader geïnformeerd. De inzichten uit de netwerkstudie volgen in najaar 2027.
284	**D66**	**Verkeer: In de begroting is de herinrichting/ zijn de werkzaamheden van de vier wegen waar voorbereidingen afgelopen jaren al voor liepen. Na een besluit voor aanpassing is er tijd nodig voor de uitvoering. Verwacht het college dat zij komend jaar in verband met de voornemens over doorstroming, of in de drie jaar er na nog een voorstel gaat doen voor herinrichting of grote werkzaamheden op andere wegen? Is daar al een overzicht van te geven, zo niet, wanneer wel?**	36	We geven prioriteit aan doorstroming en verkeersveiligheid. In de LTIP staan al een groot aantal projecten voor de komende 4 jaar opgenomen (Pagina 184). Op dit moment is er een netwerkanalyse in uitvoering i.s.m. Den Haag en Leidschendam-Voorburg. Dit onderzoek geeft in tweede kwartaal van 2027 nieuwe inzichten t.b.v. de doorstroming en projecten die het college kan prioriteren. Indien ze niet tot de bestaande projecten in de huidige LTIP behoren komt het College met nieuwe voorstellen voor investeringen naar de raad.
285	**D66**	**Verkeer: Wanneer kom de vernieuwde BOK over de S106 voor besluitvorming naar de raad?**	36	We verwachten de ondertekening van de Bestuursovereenkomst door de 3 partijen (Rijswijk, Den Haag en MRDH) in november 2026. Dit is een collegebesluit. Vooruitlopend daarop wordt de (dan nog te ondertekenen) BOK als bijlage bij een raadsinformatiebrief gedeeld met uw raad.
286	**D66**	**Verkeer: Het college geeft aan door te gaan met de lobby voor de verbreding van de A4. Wat is de overweging om nu tijd en geld aan deze lobby te besteden terwijl het Rijk net heeft aangeven deze investeringen uit te stellen. Hoeveel geld gaat het college besteden aan de lobby? Kan de focus niet beter liggen op de aansluiting van de A4 op onze eigen wegen, doorstroming, de kunstwerken langs de A4 en het geluidsoverlast?**	36	IenW stuurde 16 oktober 2026 t.b.v. de landelijke begrotingsbespreking een herprioriteringsvoorstel naar de Kamer. Hieruit blijkt dat de verbreding van de A4 wederom voor onbepaalde tijd wordt opgeschoven. Het is daarom interessant om met de andere partijen van de A4 Haaglanden te kijken welke maatregelen wel mogelijk en zinvol zijn en ook te onderzoeken welke maatregelen we zelf kunnen nemen om de effecten van het uitstel te mitigeren.
8	**CDA**	**is bij Rijswijk ook sprake van achterstallig onderhoud bij civiele werken (net als elders in NL).**	37	Nee, de beheerplannen voeren we uit, zoals vastgesteld. Er vinden nu wel inspecties plaats voor civiele kunstwerken en wegen waar opgaven uit kunnen komen. Het geplande onderhoud nemen we op in beheerplannen onder de omgevingsprogramma's.
21	**CDA**	**Is er een prioritering van de infrastructurele projecten of worden deze simultaan onderzocht?**	37	Ja, deze zijn geprioriteerd.
113	**Beter voor Rijswijk**	**Het college gaat investeren in de vervanging van 600 conventionele armaturen door duurzame LED-armaturen. Is het college bekend dat ondanks de lagere energiekosten, LED licht ook slechte gevolgen heeft voor mens- en dier door bijvoorbeeld het blauwe licht (vergelijkbaar met een telefoon/computerscherm) wat schadelijk is voor de biologische klok samen met de andere gevolgen? En als het college er bekend mee is, hoe heeft het college LED-lichten alsnog uitgewogen als de beste keuze lamp?**	37	We zijn bekend met het feit dat kunstmatige verlichting, waaronder ledverlichting, invloed kan hebben op de biologische klok van mensen en op het gedrag en de leefomgeving van dieren. Bij de keuze voor ledverlichting wegen we verschillende belangen af: ledarmaturen zijn energiezuiniger, hebben een langere levensduur en bieden mogelijkheden om de lichtsterkte en uitstraling te beperken. Bij de toepassing van ledverlichting houden we daarom, waar mogelijk, rekening met de lichtkleur, de hoeveelheid licht en het voorkomen van onnodige verlichting, zodat duurzaamheid wordt gecombineerd met aandacht voor mens, dier en natuur.
141	**Forum voor Democratie**	**Hoe is de structurele begrotingspost van € 460.000 voor parkeerzones 3 en 4 opgebouwd en welke inkomsten en uitgaven worden bij uitbreiding van betaald parkeren verwacht? + blz. 39 en 209**	38	De structurele begrotingspost van € 460.000 betreft een afname van de verwachte opbrengsten uit parkeerregulering. Dit bedrag was geraamd als extra opbrengst uit de uitbreiding van de reguleringstijden in parkeerzones 3 en 4. We hebben besloten deze uitbreiding niet door te voeren. Hierdoor vervallen de geraamde extra inkomsten.
142	**Forum voor Democratie**	**Welk percentage van de direct betrokken bewoners moet voorstander zijn voordat het college besluit betaald parkeren in te voeren? + blz. 39 en 209**	38	Hiervoor stellen we een proces op. Uitgangspunten daarin zijn dat een representatief deel van een (deel)buurt moet deelnemen aan een draagvlakmeting. Per draagvlakonderzoek (binnen een wijk) stellen we vooraf vast wat de voorwaarden voor 'een representatief deel' zijn.
86	**VVD**	**Welk deel van de Muziekbuurt ervaart nu overlast? Wat is hiervoor de mogelijke reden?**	39	Bijna het gehele deel van, het nog niet gereguleerde deel van, de Muziekbuurt kent een parkeerdruk van bijna 90% 's nachts, in april 2026. In de deelgebieden Muziekbuurt-oost en Muziekbuurt-West (Admiraal Helfrichsingel, Ocarinalaan, Clavelcimbellaan en Klaroenstraat (excl. gereguleerd gebied)) is een parkeerdruk van meer dan 90% waargenomen. Er is niet direct een specifieke oorzaak aan te wijzen. De parkeerdruk is al langere tijd hoger. Mogelijke oorzaken zijn: uitwijkers uit betaald parkeergebied elders in Rijswijk. Aangezien de parkeerdruk met name in de nachtelijke uren piekt lijkt het te gaan om bewoners. We zijn voornemens om, zodra de resultaten van recente parkeertellingen beschikbaar zijn, extra analyses uit te voeren op de herkomst van parkeerders.
87	**VVD**	**Wordt direct nadat er voor het eerst 90% parkeerdruk wordt gemeten het draagvlak gemeten, of moet de 90% voor langere tijd zichtbaar zijn?**	39	In de Kadernota Parkeren is opgenomen dat de parkeerdruk op minimaal 1 moment boven de 90% moet liggen voordat parkeerregulering overwogen wordt. De parkeerdruk wordt op minimaal drie momenten in twee afzonderlijke weken bekeken. Zo is de meting betrouwbaar en representatief. In het coalitieakkoord is opgenomen dat er vervolgens onderzoek gedaan moet worden naar de mogelijke uitbreiding van parkeercapaciteit én een draagvlakmeting moet worden uitgevoerd. *Aangezien er nu twee maal per jaar parkeertellingen plaats vinden zal dit praktisch betekenen dat er vaak al resultaten van twee tellingen beschikbaar zullen zijn voordat regulering overwogen wordt.*

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
9	**CDA**	**kunnen er meer laadpalen komen gelet op de netwerkcongestie**	39	Wij hebben vroegtijdig voor 50 strategisch locaties aansluiting aangevraagd in Rijswijk. Wij verwachten daarmee te voorzien aan de groeiende vraag. Hierdoor kunnen we ook op korte termijn laadpalen blijven plaatsen.
131	**Beter voor Rijswijk**	**het standaard uitzetten van het printen van een parkeerticket. Hierdoor ontneemt u het feit dat parkeerders over bewijsmateriaal kunnen beschikken waarmee ze eventueel bij misverstanden kunnen aantonen dat de transactie niet goed is verlopen. Denkt u goed na wat dit kan betekenen als er iets is misgegaan bij het invoeren van de gegevens en de parkeerder die geen bewijs meer kan tonen?**	39	We onderzoeken hoe invoerfouten die eventueel ontstaan bij het invoeren van kentekens eenvoudiger kunnen worden opgelost en of het printen van een parkeerticket bijvoorbeeld alleen op aanvraag kan plaatsvinden, omdat een ticket niet altijd noodzakelijk is als bewijs.
287	**D66**	**Verkeer: Er wordt nu gesproken over parkeerdruk van meer dan 90% en draagvlak. Dat laatste is niet conform de parkeernota.Gaat het college de parkeernota aanpassen? Zo niet, hoe borgt het college de legitimiteit van haar handelen, als het door de raad vastgestelde beleid anders voorschrijft?**	39	We voeren het parkeerbeleid uit binnen de kaders van de Kadernota Parkeren Rijswijk 2025. De kadernota biedt het college ruimte om per gebied een afweging te maken over de invoering of uitbreiding van parkeerregulering. Bij de voorbereiding van deze besluitvorming wordt ook aandacht besteed aan de opvattingen van bewoners en ondernemers (draagvlak). De vastgestelde beleidskaders blijven hierbij leidend. Een aanpassing van de kadernota is daarom op dit punt niet nodig.
300	**D66**	**Economie/ Verkeer: Het is druk in Oud Rijswijk dus goed om naar de verkeers-bewegingen te kijken voor meer veiligheid. Op welke wijze worden ondernemers en bewoners betrokken, en ook de bevoorradingsroutes meegenomen? Wordt de fiets- en wandelbond ook betrokken? De investering in fietsnietjes was al goedgekeurd, wanneer vindt de uitvoering nu plaats? Wat gaat u doen aan fatbikes en te hard fietsen door elektrische fietsen? U geeft op p. 39 op zoek te zijn naar een inpandige fietstenstalling. Dat was eerder niet gelukt, wat is de stand van zaken, welke realisatietermijn heeft u op het oog, betrekt u bewoners en biedt de stalling naar voorbeeld van omliggende gemeente ook ruimte voor stalling door omwonenden tegen (beperkt) tarief? + blz.46**	39	We werken verschillende toekomstscenario's uit op thema's rondom levendigheid en verkeersveiligheid. Hierover informeren we de raad in het voorjaar van 2027 met een startnotitie, waarin de aanpak en het vervolgproces zijn uitgewerkt Er vindt meerdere keren per jaar overleg plaats met de Fietsersbond en Voetgangersvereniging. Daarnaast worden ze aangehaakt bij projecten voor input. De het plaatsen en vervangen van fietsnietjes is een constant proces. Wij plaatsen fietsnietjes op strategisch locaties, zoals bij OV-haltes en centrale plekken. Ook op basis van verzoeken en meldingen van bewoners worden fietsnietjes geplaatst. Hierdoor zijn al tientallen nietjes per jaar vervangen/uitgebreid. We voeren campagne tegen opgevoerde fatbikes en in samenwerking met de winkeliersvereniging van de Herenstraat starten we een lokale bewustwordingscampagne voor fietsers (en voetgangers) in het winkelgebied. We starten in 2027 met een nieuwe inventarisatie of we een inpandige fietsenstalling kunnen realiseren. Eerst we een onderzoek naar de haalbaarheid. Aansluitend vind participatie plaats met betrokken bewoners en/of ondernemers
88	**VVD**	**Klopt het dat de Buziaulaan wordt genoemd als een plek voor natuurvriendelijke oevers? Dit omdat zich geen (of nagenoeg nauwelijks) water bevindt aan de Buziaulaan.**	40	In de Buziaulaan wordt in 2027 een natuurvriendelijke oever aangelegd. Een natuurvriendelijke oever is alleen mogelijk wanneer er genoeg ruimte is. De watergang die door de Buziaulaan loopt is een belangrijke hoofdwatergang. De oeverbescherming is in slechte staat.
89	**VVD**	**Zijn er nog meer plekken mogelijk om natuurvriendelijke oevers aan te leggen?**	40	Ja er zijn meer plekken waar een natuurvriendelijke oever mogelijk is. Bijvoorbeeld in het Wilhelminapark en bij de kinderboerderij het Akkertje worden natuurvriendelijke oevers aangelegd. Hierin kan ook samengewerkt worden met het Hoogheemraadschap van Delfland.
90	**VVD**	**Met het behouden van tramlijn 1 wordt naar wij verwachten bedoeld tramlijn 1 zoals deze in de huidige vorm rijdt? Graag een bevestiging.**	41	Dat klopt.
326	**D66**	**Stadsontwikkeling en veiligheid: Station Rijswijk wordt gewerkt aan de veiligheid en er staat een gebiedsontwikkeling aangegeven (pagina 146). Wat is de stand van zaken, wanneer wordt de Raad betrokken? Gaat er een ingang dicht om te zorgen voor meer overzicht en veiligheid en de kans op betere ontwikkeling van de omgevign? Welke acties komen er op kortere termijn om het station en omgeving te herinrichten, zodat de sociale veiligheid wordt vergroot? blz. 146**	41	10 december staat een sessie met de raad gepland. De raad wordt geinformeerd over de eerste resultaten van de verkenning van de opgave en de eerste denkrichtingen voor het stationsgebied. Daarnaast wordt in gesprek gekeken naar de kansen, knelpunten en ambities. De inbreng van de raad wordt betrokken bij de verdere uitwerking van scenario's en bouwstenen. Om de sociale veiligheid in en rond het station te vergroten worden op dit moment verschillende maatregelen genomen, zo hangen er verschillende camera's geplaatst door de gemeente, wordt er gebruik gemaakt van de multi disciplinaire ruimte waar handhaving en andere veiligheid partners doordeweeks fysiek aanwezig zijn daarnaast zit het station in de hotspot aanpak van de wijveiligheids aanpak en wordt daardoor gemonitord in samenspraak met de verschillende partners.
6. Economie				
292	**D66**	**Economie: Wat is de stand van zaken van het oprichten van een BIZ in de Plaspoelpolder? Zijn hier voor de gemeente nog kosten aan verbonden of in voorzien? + 44, 45 en 46**	43	De draagvlakmeting voor een BIZ in de Plaspoelpolder heeft vorig jaar niet tot voldoende draagvlak geleid. Daarom ligt de oprichting momenteel stil en zijn er op dit moment geen plannen voor een nieuwe poging. Op basis hiervan zijn er momenteel geen gemeentelijke kosten voor de oprichting voorzien.
294	**D66**	**Economie: Wat gaan de nieuwe accountmanagers doen? Hoe zorgt u er voor dat deze accountmanagers niet alleen met bedrijven gaan praten maar acties ook worden opgevolgd? Is hiervoor een werkwijze en plan? Kan dit worden gedeeld met de raad? +blz. 48**	43	Er is sprake van toevoeging van één nieuwe accountmanager. Deze gaat zich actief bezighouden met de buurtwinkelcentra. De accountmanagers bezoeken niet alleen bedrijven, maar werken mee aan projecten en begeleiden complexe ondernemersvragen. Ze leggen gesprekken en gemaakte afspraken vast in het Customer Relationship Management systeem. Daardoor kunnen acties worden toegewezen en kan de voortgang nauwkeurig worden gevolgd en opgevolgd.
295	**D66**	**Economie/ Werk: Wat wordt bedoeld met passende arbeidsmarkt? Wat verstaan we onder een goede economische structuur en welke invloed kan en wil het college hier op uitoefenen? Wele concrete acties kan en gaat het college inzetten voor voldoende werkgelegenheid, zeker ook voor MKO banen. En wordt er ook gezorgd dat er voor mensen zonder diploma er werk in Rijswijk is? + blz. 44 en 45**	43	Passende arbeidsmarkt betekent dat vaardigheden en vacatures beter op elkaar aansluiten. Een goede economische structuur is een diverse, toekomstbestendige economie met sterke bedrijven en werkgebieden. We willen hieraan bijdragen door bedrijventerreinen te versterken, ruimte te bieden aan bedrijven en ondernemers te ondersteunen. Voor werkgelegenheid zet het college in op behoud en aantrekken van bedrijven, vooral in het MKB en op samenwerking tussen werkgevers, onderwijs en het Werkgeversservicepunt. Mensen zonder diploma wil het college ondersteunen met vaardigheidstraining en begeleiding naar werk of passend onderwijs.
91	**VVD**	**Hoe gaan we het ondernemers- en vestigingsklimaatcijfer voor Rijswijk nog verder verhogen?**	44	Rijswijk wil het ondernemers- en vestigingsklimaat verbeteren door ondernemers beter en sneller te helpen, afspraken en signalen op te volgen en nieuwe bedrijven welkom te heten. Zodoende wordt het accountmanagement verder uitgebreid, zodat we nog meer met ondernemers in gesprek kunnen gaan. Daarnaast zet de gemeente in op voldoende ruimte voor bedrijven, toekomstbestendige en goed bereikbare werk- en winkelgebieden, het aantrekken van passende bedrijven en samenwerking met ondernemers, onderwijs en regionale partners.
22	**CDA**	**Rijswijk gaat veel groeien de komende jaren. Waar komt de gedachte vandaan dat het aantal banen en woningen steeds meer gelijk blijft? Hoeveel extra investeringen in de economie zijn benodigd om dat doel te behalen?**	44	Rijswijk groeit door geplande woningbouw. Door te investeren om winkelcentra en bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken, ruimte te bieden aan bedrijven en ondernemers goed te ondersteunen, is Rijswijk een aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven en kan de werkgelegenheid meegroeien met het aantal woningen. Alle extra investeringen zijn daarmee ook meegenomen in de begroting.
296	**D66**	**Economie: Welke acties gaat het college ondernemen om te zorgen voor goede plekken voor bedrijven, en herverdeling van locaties van bedrijven om beter te passen bij het bedrijventerrein? + blz. 45 en 46**	44	Begin 2026 is de samenwerking tussen de gemeente, IPP Haaglanden en de BBR vernieuwd. Waar deze samenwerking in 2022 is gestart voor de Plaspoelpolder, werken de partijen nu samen om alle bedrijventerreinen, conform de strategie toekomstbestendige werklocaties, toekomstbestendig te maken. Met IPP Haaglanden hebben wij een uitvoeringsorganisatie die niet alleen actief vastgoed opkoopt, maar ook ruimte biedt aan ondernemers in Rijswijk om zich te herhuisvesten, zoals in het verleden is gedaan met Bottle Business, maar recentelijk ook met Dude Goed aan de Polakweg 8. Daarnaast vraagt herhuisvesting ook om het juiste aanbod van vastgoed. Hiervoor zijn wij, eveneens in samenwerking met IPP Haaglanden, een ontwikkelkader Middengebied Plaspoelpolder aan het opstellen. In dit ontwikkelkader wordt naar diverse aspecten gekeken voor een toekomstbestendig bedrijventerrein. Denk hierbij aan bereikbaarheid, beeldkwaliteit, klimaatadaptatie, versterken van de verblijfskwaliteit in de openbare ruimte, en samenwerking ten aanzien van netcongestie. Voor de andere bedrijventerreinen starten we werkgroepen op met ondernemers, BBR en IPP Haaglanden om een gezamenlijke aanpak op te stellen en vervolgens uit te rollen.
297	**D66**	**Economie: Klopt het dat er nog geen toezegging over een bijdrage is van de partners? Waarom denkt u dat dit wel goed gaat komen? Is er een evaluatie geweest over de inzet van afgelopen jaren? Wat is er nodig aankomende jaren voor een volgende stap die past bij de ontwikkeling van het campus gebied? Op welke wijze werken de kwartiermaker van de campusontwikkeling en de Energycave samen? Op welke wijze worden ondernemers en ontwikkelaars in het gebied betrokken? + blz. 48**	44	Het klopt dat er nog geen definitieve toezeggingen zijn over de financiële bijdragen van de partners aan de campusontwikkeling. Het doel is om hierover afspraken te maken in de meerjarige samenwerkingsovereenkomst die onder begeleiding van de kwartiermaker wordt opgesteld. Hierin worden ook de rollen, verantwoordelijkheden en bijdragen van de verschillende partijen vastgelegd. Er zijn aanknopingspunten voor een gezamenlijke inzet. Zo heeft Kadans aangegeven zich actiever te willen inzetten voor de campuscommunity en bereid te zijn hier financieel aan bij te dragen. Dit biedt perspectief, maar vormt nog geen definitieve financiële toezegging. In 2025 hebben de gemeente Rijswijk, TNO, Synchroon, Kadans en EnergyCave (inmiddels Duurzame Warmte Delta, DWD), een quickscan uitgevoerd naar de kansen, knelpunten en randvoorwaarden voor een betere uitvoering van de campusvisie. Deze quickscan is in Q1 2026 opgeleverd en gedeeld met het college en vormt de basis voor het vervolgproces. DWD richt zich op kennisdeling, innovatie en samenwerking op het gebied van duurzame warmte en bodemenergie. Daarmee kan de organisatie bijdragen aan de kennisuitwisseling en innovatie binnen de campus. Daarnaast is in de bestuursovereenkomst tussen de gemeenten Rijswijk en Delft vastgelegd dat Delft zich inspant om Rijswijk binnen haar mogelijkheden bestuurlijk te ondersteunen bij de doorontwikkeling van Kesslerpark tot een levendig, gemengd gebied. Daarnaast wijst Delftse bedrijven met een ruimtevraag die niet in Delft zelf kan worden opgevangen nadrukkelijk op de vestigingsmogelijkheden op de Plaspoelpolder in Rijswijk. De kwartiermaker betrekt ook de bedrijven die al in het gebied gevestigd zijn bij de verdere ontwikkeling. Via gesprekken en werksessies wordt verkend hoe zij kunnen bijdragen aan de campus en welke rol zij kunnen vervullen, bijvoorbeeld als ambassadeur die de campus uitdraagt en samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen stimuleert.
143	**Forum voor Democratie**	**Waarom stijgen de uitgaven aan economische promotie met ruim 32% naar € 771.000? Graag een uitsplitsing van de kosten voor campagnes, evenementen, externe bureaus en overige promotie. + blz. 48**	45	Deze genoemde stijging is eenmalig in 2027, vanaf 2028 daalt dit weer naar 621K, een stijging van 6% tov 2025. De eenmalig extra stijging in 2027 is vanwege de kwartiermaker campusontwikkeling. Zie ook toelichting pagina 49 "Campusontwikkeling Kessler Park en omgeving'".
144	**Forum voor Democratie**	**Welke concrete resultaten hebben de uitgaven voor campagnes, evenementen, externe bureaus en overige promotie de afgelopen jaren opgeleverd? + blz. 48**	45	De resultaten worden jaarlijks via de Planning&Control begrotingscyclus aan de raad teruggekoppeld.
298	**D66**	**Economie: Waarom dalen de baten van ecnomische ontwikkeling van 450.000 naar 101.000 structureel? Er komt een accountmanager bij maar de lasten voor bedrijvenloket en bedrijvenregeling blijven gelijk, hoe kan dat? (Tabel bovenaan)**	45	De baten dalen niet structureel, in 2026 zijn incidenteel extra baten opgenomen ivm de Energy Cave vanuit de Metropoolregio Rotterdam en Den Haag. Conform proces staat de uitbreiding formatie voor accountmanagement begroot onder overhead, zodra de Raad instemt met deze formatie wordt dit per 01-01-2027 omgezet.
57	**VVD**	**Wil het college ook een strategie of plan opstellen om van de Plaspoelpolder binnen realistische termijn tot bedrijvenhotspot van Zuid-Holland te maken? Zo nee, waarom niet? + blz. 49**	46	Ten aanzien van het Middengebied van de Plaspoelpolder wordt momenteel in samenwerking met het IPP Haaglanden gewerkt aan een ontwikkelkader. Het doel hiervan is het versterken van het middengebied Plaspoelpolder door ruimte beter te benutten, leegstaand vastgoed aan te pakken, de openbare ruimte te verbeteren en bedrijven te behouden en aan te trekken. Daarmee leggen we nu een solide basis om de Plaspoelpolder in de toekomst verder te ontwikkelen en een sterkere positie als bedrijvenlocatie in Zuid-Holland te geven.
92	**VVD**	**Wat is de stand van zaken rondom de uitvoering van de motie meer ruimte voor terrassen?**	46	De uitvoering van de motie is in volle gang. Wij zijn met alle betrokken partijen (marktcommissie, bestuur van de BIZ, winkelcentrummanager, horeca-ondernemers en winkeliers) in gesprek. Wij hebben bij de betrokkenen ideeën opgehaald en die worden vervolgens op haalbaarheid getoetst. Begin 2027 ontvangt u van ons een raadsinformatiebrief over actuele stand van zaken.
187	**PRO Rijswijk**	**Met het Lerend Netwerk Circulaire Economie wil het college voorbeelden delen en werken aan concrete resultaten. Wanneer kunnen we als raad een Rijswijkse visie op circulaire economie met concrete doelstellingen en beoogde resultaten verwachten?**	46	In de huidige economische visie is aandacht voor circulaire economie een aparte visie is daarom niet nodig. We nemen deel aan het Lerend Netwerk Circulaire Economie om kennis en praktijkvoorbeelden uit te wisselen, op de hoogte te blijven van ontwikkelingen en te leren hoe andere gemeenten circulaire maatregelen toepassen. Die inzichten kunnen helpen bij de uitvoering van bestaand beleid.
293	**D66**	**Economie: Er komt een plan voor citymarketing. Wanneer komt dit naar de Raad? Het budget lijkt al verhoogd klopt dat. Nu er nog geen plan ligt, wat betekent het verhogen van het budget? Waarom is dit nodig? + blz. 47 en 48**	46	Er is inderdaad structureel begroot voor citymarketing voor de komende jaren, echter is dit budget niet verhoogd. Op basis van ons plan van aanpak gaan wij een nota citymarketing opstellen en een bijbehorende uitvoeringsagenda. Hier worden ondernemers, inwoners en maatschappelijke en culturele instellingen bij betrokken. De verwachting is dat de nota citymarketing in Q3 van 2027 aan de raad wordt voorgelegd.
303	**D66**	**Sporten: Wat doet het college om ook jongeren te laten sporten en bewegen? Waaruit blijkt of waarop wordt gebaseerd wat jonge vrouwen en meisjes behoefte aan hebben en nodig hebben en wat mannen/jongens? Investeren we evenredig aan sporten waar meer jongens aan deelnemen als aan sporten waar meiden aan deelnemen.**	46	We investeren veel in programma's als Happy Fit 18- Powered by JOGG en Team Brede Impuls. Hierin is de focus op kinderen en jongeren waarbij er veel samenwerking is met andere partners zoals jongerenwerkers om een zo goed mogelijk aanbod neer te zetten.
304	**D66**	**Sporten: Hoe kijkt het college naar de toekomst van sport en bewegen, en het meegaan in de veranderingen die hierin gaande zijn? Hoe beinvloed dat de keuzes in investeringen en zijn hier rapporten of onderliggende beleidskeuzes van beschikbaar?**	46	We kennen de ontwikkelingen op het gebied van sporten en bewegen, zoals van prestatie naar plezier, technologie en data-gedreven, demografische ontwikkelingen (oudere mensen die actief (willen) sporten, functioneel sporten en outdoor sporten. Daarover zijn rapporten beschikbaar van onder andere NOC*NFS en het Mulier Instituut. We beschikken niet over lokale rapporten. De landelijke rapporten zijn niet altijd goed te vertalen naar de lokale situatie.
188	**PRO Rijswijk**	**Welke criteria gebruikt het college om (on)tevredenheid over ondernemersdienstverlening te meten bij ondernemers/vergunningaanvragers?**	47	In 2024 heeft de laatste ondernemerspeiling plaatsgevonden. Hier in is de ondernemerstevredenheid gemeten op basis van het voormalig VNG model. Tot juli 2022 leverde de VNG hiervoor een format en werden resultaten op waarstaatjegemeente gepubliceerd. Het is nu aan iedere gemeente zelf welke vorm van ondernemerspeiling zij hanteren. Voor 2027 staat er geen nieuwe meting op de planning.
189	**PRO Rijswijk**	**Het college wil accountmanagement uitbreiden met twee extra werknemers. Welke afweging ligt hieraan ten grondslag?**	47	Rijswijk groeit en het aantal bedrijven en banen neemt toe. In de begroting staat opgenomen dat er 2 extra accountmanagers komen. Dit wordt er één. Met één extra accountmanager is er meer capaciteit voor bedrijfsbezoeken én voor de interne projectregie en opvolging van ondernemersvragen. Zo kan de gemeente afspraken en knelpunten daadwerkelijk opvolgen en op deze manier tegoetkomen aan de afgesproken excellente dienstverlening.
190	**PRO Rijswijk**	**Wat is de gemiddelde doorlooptijd van vergunningaanvragen van ondernemers, gemeten vanaf het moment van indiening van de aanvraag tot en met de definitieve reactie van de gemeente? + blz. 48**	47	De gemiddelde doorlooptijd voor het aanvragen van een evenementenvergunning bedraagt 7 weken. De gemiddelde doorlooptijd voor het aanvragen van een exploitatievergunning bedraagt 10,5 weken. De gemiddelde doorlooptijd voor het aanvragen van een standplaats (niet zijnde de markt) bedraagt 5 weken.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
278	**D66**	**Economie: U geeft aan een accountmanager aan te nemen voor de overige winkelcentra, buiten de Bogaard en Oud Rijswijk. Welke acties worden ondernomen om deze buurtwinkelcentra te verlevendigen? Wat gaan de ondernermers én bewoners in deze buurt concreet merken van het nieuwe horeca en retailbeleid, en vanaf wanneer?**	48	We brengen in kaart wat er speelt in de buurtwinkelcentra en spreken met ondernemers over kansen, knelpunten en verbeteringen. De accountmanager verbindt signalen, zoals overlast, parkeren en veiligheid, met de betrokken gemeentelijke afdelingen en partners. Het retail- en horecabeleid geeft richting aan de ontwikkeling van de winkelgebieden. Voor buurtcentra is het uitgangspunt de aantrekkelijkheid te vergroten en te sturen op toekomstbestendigheid. Het is de bedoeling dat bewoners dit kunnen gaan merken aan aantrekkelijkere centra en een aanbod dat beter aansluit bij de buurt. We streven ernaar dat de gesprekken helpen om verbeterkansen per centrum in beeld te brengen. Een concrete planning voor veranderingen is nog niet vastgesteld.
291	**D66**	**Economie: Is de inzet op Oud Rijswijk en historisch karakter alleen de markt, en wat wordt er dan gedaan voor de markt? Standplaatsen zijn bezet. Gebiedscommunicatie voert de BIZ uit. Kan het college uiteenzetten wat ze gaat doen en op basis van welk door de Raad vastgesteld kader en welke aanpassingen in de openbare ruimte worden voorzien? Zitten de door de wethouder aangegeven 300.000 euro voor het sluiten van het tunneltje in deze kosten? Welke inzet gaat er worden gedaan voor de kleinere/ buurtwinkelcentra (dus niet Bogaard en Oud-Rijswijk)? + blz. 49 en 201**	48	Voor Oud Rijswijk verstrekken we jaarlijks een subsidie aan de BIZ stichting voor het inhuren van de winkelcentrummanager. In het retail- en horecabeleid is opgenomen dat we inzetten op verlevendiging van het centrum. Samen met de marktcommissie, bestuur van de BIZ, winkelcentrummanager, horeca-ondernemers en winkeliers zijn we in gesprek over hoe we deze verlevendiging rondom de kerk kunnen versterkent. Daarnaast bieden we ondersteuning bij evenementen in het centrum zoals voor Koningsdag en het Dickensfestival. We kijken ook hoe het centrum een prettige verblijfslocatie is en blijft voor bezoekers. Dat doen we in afstemming met collega's van Inspectie, Toezicht en Handhaving en Mobiliteit en Parkeren. De €300.000 voor het sluiten van de voetgangerstunnel maakt geen deel uit van de genoemde kosten. Voor de kleinere buurtwinkelcentra zetten we in op het behoud en de versterking van levendige centra met dagelijkse voorzieningen. We zetten hierover extra accountmanagement in om in gesprek te gaan met ondernemers en ondersteunen waar mogelijk de ontwikkeling van toekomstbestendige winkelgebieden.
361	**D66**	**Economie: Reclame is belangrijk voor ondernemers. Op verschillende gebouwen en langs de weg is reclame in verschillende vormen aanwezig. In Rijswijk is niet goed terug te vinden welke reclame wel of niet is vergund. Wanneer is voor het laatste een schouw op reclame en precario gehouden? Voor een gelijk speelveld tussen ondernemers is dit van belang. Net als de kenbaarheid van wat er wel en niet mag. Kan het college richting ondernemers zorgen voor eenduidige informatie hierover, proactief? + blz. 105**	48	We hebben op 28 oktober jl de nota buitenreclame openbare ruimte vastgesteld en u via een raadsinformatiebrief over geïnformeerd. Hierin staat omschreven wat voor reclame er wel en niet in de openbare ruimte gevoerd mag worden en met welke objecten. Iedereen die reclame wil voeren kan hiervan gebruik maken. De reclame op gevels moet nog worden geactualiseerd. We bekijken welke communicatie passend is.
299	**D66**	**Economie: U geeft aan dat 'voor de broodfabriek bouwen we het concept verder uit'. Wat betekent dat? Welk concept ligt er nu en in welke richting wordt dit verder uitgebouwd?**	49	Het campusconcept betekent dat bedrijven, onderwijs en innovatie op de locatie samenkomen. Voor De Broodfabriek wordt dit uitgewerkt in een gemengd gebied met werken en wonen, met minimaal 15.000 m² bedrijfsruimte en voorzieningen. De ambitie is ruimte te bieden aan innovatieve bedrijvigheid en schone maakindustrie. De verdere kaders worden opgenomen in een addendum voor fase 2 dat aan de raad wordt voorgelegd.indien er behoefte is kunnen wij hier communicatie over laten plaatsvinden.
58	**VVD**	**Wanneer kan de gemeenteraad de nota voor citymarketing verwachten?**	50	De verwachting is dat de nota citymarketing in Q3 van 2027 langs de raad zal gaan.
71	**VVD**	**Hoe verhoudt de ambitie tot groei en de voorgenomen inzet op citymarketing zich tot de beperkt beschikbare woonruimte en de ambitie om Rijswijk een fijne woon-en werkomgeving te laten zijn?**	50	Citymarketing is breder in zijn doelstellingen dan slechts het aantrekken van nieuwe inwoners of bedrijven. We werken aan een nota citymarketing welke later aan u zal worden gepresenteerd.
7. Onderwijs				
10	**CDA**	**wat wordt bedoeld met als ouders ….tijdelijk niet kunnen krijgen zij hulp? Wat als ouders dat helemaal niet kunnen bijvoorbeeld?**	51	Ouders / verzorgers zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor het opvoeden, opgroeien en het welzijn van hun kinderen. Op het moment dat dit (tijdelijk) wat moeilijker gaat is er binnen de gemeente Rijswijk een zeer divers aanbod aan hulp en ondersteuning. De hulp en ondersteuning is er mede op gericht dat de eigen kracht en probleemoplossend vermogen van de ouders wordt versterkt.
197	**PRO Rijswijk**	**Welke uitvoering heeft de aangenomen motie uit 2021 over aansluiting bij de Gelijke Kansen Alliantie tot op heden gekregen, welke resultaten zijn daarmee bereikt?**	51	De motie uit 2021 is niet aangenomen. De motie uit 2022 "Aansluiten Gelijke Kansen Alliantie" is wel aangenomen. Ons Jeugd- en Onderwijsbeleid is gericht op het bevorderen van gelijke kansen door brede samenwerking met andere gemeentelijke afdelingen, onderwijsinstellingen en diverse partners, hoewel we niet zijn aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie. We zoeken samenhang en verbinding tussen deze initiatieven, waarbij de scholen de meest geschikte weg kiezen, afhankelijk van hun doelgroep en beschikbare middelen.
93	**VVD**	**Worden er verslagen gemaakt van de gesprekken met Stichting Librijn over de ontwikkelingen van het openbaar onderwijs in Rijswijk?**	54	Van deze gesprekken worden geen verslagen gemaakt.
94	**VVD**	**Zijn er op dit moment scholen in Rijswijk die gelet op de opheffingsnormen in de 'gevarenzone' zitten?**	54	Ja, de Mariaschool en De Akker. Een school mag maximaal 3 jaar onder de opheffingsnorm zitten voordat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen besluit om voor die school geen financiering meer beschikbaar te stellen. Echter het kan zijn dat er sprake is van een wettelijke uitzonderingssituatie, waarbij het Ministerie kan besluiten de financiering voort te zetten. Het schoolbestuur moet ieder jaar opnieuw dan melden dat er sprake is van zo'n uitzonderingssituatie. Een uitzonderingssituatie is bijvoobeeld dat de school de enige school is van de levens- geloofsovertuiging of openbare school binnen een straal van 5 kilometer of dat het schoolbestuur gebruik wil maken van de zogenaamde regeling gemiddelde schoolgrootte (indien het totale leerlingenaantal op alle scholen die vallen onder dat schoolbestuur voldoende groot).
120	**Beter voor Rijswijk**	**Welke concrete stappen gaat de gemeente in 2027 zetten om het mbo-aanbod in Rijswijk uit te breiden, en wanneer wordt duidelijk of dit haalbaar is?**	55	Rijswijk heeft nu één MBO school (Yuverta) en enkele instellingen waar specifieke opleidingen op MBO-niveau worden aangeboden. In de directe nabijheid zijn er MBO scholen in Den Haag en Delft. We bekijken hoe het MBO aanbod in Rijswijk te versterken, gelet op de groei van de stad. Vooralsnog nemen we dat mee bij de mogelijke vorming van een onderwijscampus in de Plaspoelpolder, waar onder andere plaats zou moeten komen voor een MBO school.
127	**Beter voor Rijswijk**	**Er zijn verschillende trajecten voor uitbreiding, nieuwbouw en tijdelijke huisvesting van scholen. Beter voor Rijswijk wil graag een toezegging van de wethouder om de raad tijdig op de hoogte te stellen van de eventuele afwijkingende planning en het budget.**	55	De raad zal tijdig op de hoogte gesteld worden bij afwijkingen in planning en/of budget.
191	**PRO Rijswijk**	**Welke criteria en prioriteringssystematiek hanteert de gemeente bij het beschikbaar stellen van onderwijsaccommodaties aan maatschappelijke organisaties buiten de reguliere lestijden?**	55	De scholen bepalen zelf welke activiteiten er plaatsvinden na de reguliere lessen. Hiervoor vragen ze toestemming bij de gemeente. De contracten worden opgesteld vanuit de school en getoetst door de gemeente. Er zijn daarom geen criteria en prioriteringssystematiek.
301	**D66**	**Onderwijs: Wat is er uit het behoefte onderzoek gekomen qua nieuwe scholen? Een MBO school? En wat doen we voor bestaande MBO scholen, hebben we zicht hun toekomstplannen en vraag naar locaties? Op welke manier wordt er extra ingezet op een MBO school. Is hiervoor een accountmanager?**	56	In het raadsvoorstel Uitvoeringsstrategie maatschappelijke voorzieningen, dat wordt aangeboden voor behandeling in november a.s., is een doorkijk gemaakt voor de onderwijsbehoefte. Ook het Integraal HuisvestingsPlan dat in februari jl. door de raad is vastgesteld geeft hier, voor PO en VO onderwjs, richting aan. MBO onderwijs zit niet in de scope van zowel voorzieningenniveau als IHP. De vestiging van een extra MBO school wordt meegenomen bij de mogelijke vorming van een onderwijscampus in de Plaspoelpolder. Daarbij worden bestaande MBO scholen meegenomen. De rol van accountmanagement is onderdeel van dit proces.
302	**D66**	**Onderwijs: Wat moeten we ons voorstellen bij een werkagenda gericht op VO scholen? Wat is het doel van een werkagenda, wat willen we ermee bereiken? Wat gaat er nu niet goed dat er een werkagenda moet komen specifiek voor VO? Wanneer komt de werkagenda naar de Raad?**	56	De uitvoeringsagenda VO is een concrete vertaling van de gezamenlijke ambities die de VO-schoolbesturen en de gemeente Rijswijk samen hebben. Er is een gezamenlijke koers, met een viertal actielijnen. Dat zijn Rijswijk als onderwijsstad, de ondersteuningsketen in en rond scholen, veiligheid en vroegsignalering en regionale samenwerking. Op al deze lijnen zijn er acties waarop we met elkaar samenwerken. Met de uitvoering van deze agenda werken we met de VO-schoolbesturen aan het behoud van goed voortgezet onderwijs in Rijswijk. In Q4 2026 zullen we de raad met een raadsinformatiebrief informeren.
59	**VVD**	**Welk type mbo-instelling ambieert het college om aan te trekken richting Rijswijk?**	57	We richten ons in eerste instantie op een MBO die zich (sterk) profileert op techniekonderwjs. We zien goede kansen en synergiemogelijkheden voor die vorm van onderwijs in de vorm van een campus op een bedrijventerrein als de Plaspoelpolder.
365	**D66**	**Nieuwkomers: Het college verkent de haalbaarheid van het realiseren van regionale asielopvanglocatie. Met welke regionale partners wordt daar nu over gesproken? Over welke planning hebben we het dan? Kunnen de asielzoeker waar Rijswijk volgens de regiewet voor aan de lat staat direct na de sluiting van de locatie op Hof van Elzenburg terecht? Zo niet wat gebeurd en dan met deze asielzoekers? Wat gebeurd er dan met mensen die hier in de omgeving werken of naar school gaan? Heeft het college hier met het COA over gesproken? + blz. (highlights) 58, 76, 78, 105 en 145**	58	Besprekingen hierover vinden plaats aan de Regionale Regie Tafel (RRT). Momenteel bevindt het mogelijk realiseren van een regionale opvanglocatie nog in een verkennende fase. Het COA is verantwoordelijk voor de koppeling van asielzoekers aan opvanglocaties, ook na sluiting van een opvanglocatie. Zij worden ondergebracht in een andere opvanglocaties. Het college heeft nog niet gesproken met COA over werkende mensen die verblijven binnen de noodopvang van de gemeente Rijswijk.
366	**D66**	**Nieuwkomers: Op pag 78 staat dat we regie op asielopvang houden. We vinden dat een onduidelijk zin. Wat houdt dit in? Wat gaat de gemeente Rijswijk doen? Welke acties horen daarbij? + blz. (highlights) 58, 76, 78, 105 en 145**	58	Indien de minister van Asiel en Migratie interbestuurlijk toezicht gaat toepassen, dat Rijswijk regie behoudt en niet op trede 6 terecht gaat komen van de ladder (in de plaatsstelling). Dit betekent dat het Rijk niet de asielopvang voor de gemeente gaat bepalen en organiseren. De gemeente wil zelf bepalen waar opvang plaatsvindt (regie) binnen haar gemeentegrenzen.
367	**D66**	**Nieuwkomers: Omdat er op zoveel plekken in de begroting wordt geschreven over het AZC en de lokatie aan de lange kleiweg lijkt de zin uit het coalitieakkoord Op verschillende plekken staan opmerkingen over het AZC maar de notie dat Rijswijk zich aan de spreidingswet houdt "als het wettelijk echt moet en onvermijdelijk is" lijkt daardoor ondergesneeuwd of verdwenen. Erkent het college dat deze afspraak uit het coalitieakkoord onvoldoende scherp terugkomt in de begroting. Is het college nog steeds voornemens dat als het er op aan komt we ons aan de spreidingswet gaan houden. En wat zijn de mogelijke financiele en juridische consequenties van het te lang niet of helemaal niet handelen naar de spreidingswet. Had dit niet nadrukkelijker als risico moeten worden opgenomen in de begroting? + blz. (highlights) 58, 76, 78, 105 en 145**	58	We zijn ons bewust van de afspraken die zijn vastgelegd in het coalitieakkoord. De begroting wijkt hier niet van af. We zijn voornemens te voldoen aan de spreidingswet zoals opgenomen in het coalitieakkoord. De begroting is hierop al reeds aangepast.
95	**VVD**	**Is er al een beleidskader/uitgangspunten over hoe om te gaan met nieuwe/al verleende aanvragen voor een vrijstelling op grond van artikel 5, onder b van de Leerplichtwet? Hoeveel vrijstellingen zijn er op dit moment in Rijswijk?**	59	De gemeente Rijswijk behandelt aanvragen vrijstelling van de inschijvingsplicht op grond van artikel 5b van de Leerplichtwet conform de landelijke richtlijn die is afgesproken met het OM, het ministerie van Onderwijs en Ingrado. Dit naar aanleiding van de recente uitspraak van de Hoge raad dat een beroep op deze vrijstelling niet meer mogelijk is als er een openbare school op redelijke afstand van de woning is gelegen. Dit betekent dat aan de ouders die een beroep op deze vrijstelling hebben gedaan is verzocht hun kinderen alsnog in te schrijven op een school van hun keuze. Voor het schooljaar 2026-2027 was er voor 5 kinderen een beroep op deze vrijstelling gedaan. Twee kinderen zijn inmiddels ingeschreven op een school en 1 kind is niet meer woonachtig in Rijswijk.
118	**Beter voor Rijswijk**	**Welke concrete veranderingen overweegt de gemeente bij het opstellen van de nieuwe verordening leerlingenvervoer voor het schooljaar 2027–2028?**	59	Wij zullen de raad betrekken met de vraag om kaders mee te geven voor ons beleid leerlingenvervoer. Deze bijeenkomst is inmiddels gepland op 5 januari 2027. Deze kaders betrekken we bij het opstellen van een nieuwe verordening. Ons vertrekpunt daarbij is de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van de ouders en de efficiënte en doordachte inzet van sociale voorzieningen zodat die beschikbaar blijven voor die mensen die het het hardste nodig hebben.
119	**Beter voor Rijswijk**	**Hoe zorgt de gemeente ervoor dat leerlingen die dat kunnen, leren zelfstandig met de fiets of het openbaar vervoer naar school te reizen, zonder dat leerlingen die aangepast vervoer nodig hebben buiten de boot vallen?**	59	Op zich is het aanleren van zelfstandig reizen van hun kind een taak van de ouders zelf. Voor leerlingen die gebruik maken van het aangepast leerlingenvervoer (het busje) biedt de gemeente de mogelijkheid om gebruik te maken van een traject Mee op Weg. Hierbij wordt leerlingen geleerd zelfstandig van en naar school te reizen per openbaar vervoer of per fiets. Dit traject is mogelijk voor leerlingen van 12 jaar en ouder die in staat worden geacht dit ook te kunnen leren. Dit is individueel maatwerk en gaat altijd in overleg en met toestemming van ouders. Ook de school en eventuele andere deskundigen worden hierbij betrokken. De gemeente betaalt de kosten van dit traject.
192	**PRO Rijswijk**	**Hoe wordt bij de evaluatie van het beleidskader leerlingenvervoer en de voorbereiding van de nieuwe verordening de afweging tussen beleidsmatige uitvoeringsruimte en de individuele ondersteuningsbehoefte van de leerling vormgegeven? + blz. 60**	59	In de Verordening liggen de kaders vast op basis waarvan ouders een tegemoetkoming in de kosten van het dagelijks vervoer van hun kinderen van en naar school kunnen aanvragen. In de Verordening is ook opgenomen welke criteria er gelden om in aanmerking te komen voor een bepaalde soort vervoersvergoeding. Op basis van deze kaders/citeria worden de aanvragen beoordeeld. Specifieke omstandigheden worden altijd meegewogen. Wij zullen de raad betrekken met de vraag om kaders mee te geven voor ons beleid en de inhoud van de Verordening. Deze bijeenkomst is inmiddels gepland op 5 januari 2027.
193	**PRO Rijswijk**	**In hoeverre weegt onafhankelijk deskundigenadvies mee bij de beoordeling van de noodzaak van leerlingenvervoer en de eventuele inzet van begeleiding? + blz. 60**	59	Ter ondersteuning van een zorgvuldige beoordeling van een aanvraag voor een tegemoetkoming in de kosten van het leerlingenvervoer kan een onafhankelijk advies ondersteunend zijn, bijvoorbeeld als antwoord op de vraag of een leerling al dan niet (met begeleiding) met openbaar vervoer naar school kan reizen.
96	**VVD**	**Is er al een beeld bij de uitvoering van de overgang naar inclusief onderwijs in Rijswijk? Is het de verwachting dat dit haalbaar zal zijn? Wat zal naar verwachting de rol van de gemeente hierbij zijn? Wordt hiermee rekening gehouden in het IHP?**	60	In de ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs is de beweging naar meer inclusief onderwijs een speerpunt. De samenwerkende schoolbesturen in Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg werken, om inclusiever onderwijs te bereiken, aan een sterke pedagogische en didcatische basis op hun scholen en maken de beweging van individule ondersteuning naar collectieve en contextgerichte ondersteuning . Daarbij blijft er een dekkend netwerk aan onderwijsvoorzieningen bestaan. In het IHP is afgesproken dat bij elk nieuw project 50m2 wordt toegekend om ingezet te worden voor inclusie.
11	**CDA**	**kopje passend onderwijs, wat is de relatie van de pilot met jeugdzorg?**	60	Passend onderwijs gaat over elk kind een passende plek te bieden in het onderwijs, ook voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. In lijn met de landelijke ontwikkelingen naar meer inclusief onderwijs werken we samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs aan een betere aansluiting van het onderwijs en jeugdhulp. Hierbij onderzoeken we de mogelijkheden om individuele ondersteuning collectiever aan te bieden in het onderwijs. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen binnen onderwijs en jeugdhulp en bij de aanpak voor schoolnabije en collectieve ondersteuning op school.
194	**PRO Rijswijk**	**Hoe wordt binnen de verdere uitwerking van de ondersteuningsstructuur rondom scholen de afbakening tussen schoolmaatschappelijk werk, schoolnabije ondersteuning en ambulante jeugdhulp vormgegeven?**	60	Bij de verdere uitwerking van de ondersteuningsstructuur rondom scholen bieden we ondersteuning zo vroeg mogelijk, dichtbij en in samenhang. Daarbij versterken we de omgeving waarin kinderen opgroeien en leren en benutten we wat daar al aanwezig is. Ondersteuning wordt collectief georganiseerd waar dat passend is en individueel of specialistisch wanneer dat nodig is. Voor kinderen die jeugdhulp nodig hebben, werken we samen met het onderwijs aan continuïteit in ontwikkeling en onderwijs en aan een passende plek zo dicht mogelijk bij huis. We werken daarom aan een herkenbare en samenhangende ondersteuningsstructuur voor het onderwijs. Hiervoor werken we nauw samen met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.
195	**PRO Rijswijk**	**Hoeveel brugfunctionarissen zijn momenteel actief binnen de Rijswijkse scholen, op welke scholen worden zij ingezet en hoe ontwikkelt deze inzet zich de komende periode?**	60	Dat is onbekend bij de gemeente. De subsidieregeling Brugfunctionarissen was een landelijke subsidieregeling waar schoolbesturen een aanvraag voor konden indienen. Een aantal schoolbesturen heeft dit ten behoeve voor een aantal van hun scholen gedaan en toegekend gekregen. De regeling is verlengd tot en met 2028. Vanaf 2029 gaat de regeling op in een gebundelde bekostiging vanuit het rijk voor nieuwe rijksregeling voor Gelijke Leer- en Ontwikkelvoorwaarden.
196	**PRO Rijswijk**	**Welke concrete doelstellingen, prestatie-indicatoren en samenwerkingsafspraken hanteert het college voor 2027 om de aansluiting tussen het voortgezet onderwijs en de regionale arbeidsmarkt te versterke?**	60	Vanuit het programma onderwijs en arbeidsmarkt sluiten we aan bij regionale initiatieven die zich inzetten voor beroepsorientatie van jongeren in de regio. Voor het VO sluiten we aan bij Spirit4You, die ook de bekijkjetoekomstbeurs organiseren voor onder andere laatstejaar leerlingen HAVO en VMBO. Er is daarbij specifiek aandacht voor sectororientatie. Waarbij er ook aandacht is voor de regionale arbeidsmarkt. Daarnaast zijn we betrokken bij de ontwikkeling van de Duurzame Warmte Delta, waarbij binnen de educatie activiteiten aandacht is voor jongeren kennis te laten maken met technische banen die nodig zijn voor de energie en warmte transitie.
8. Sport, Cultuur en Recreatie				

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
201	**PRO Rijswijk**	**Welke gegevens zijn beschikbaar over de sociale veiligheid bij Rijswijkse sportverenigingen en hoe worden deze benut bij de inzet en evaluatie van preventieve maatregelen?**	62	We zijn bezig deze informatie uit te vragen bij de verenigingen. Dit doen we via de sportraad en de verenigingsondersteuner. We gaan hierbij uit van de 4 v's vanuit NOC*NSF: Vastgestelde gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon, VOG, en Vakkundige trainer-coaches. Als deze informatie bij ons bekend en geanalyseerd is bekijken we hoe dit te betrekken bij de evaluatie en inzet van preventieve maatregelen.
202	**PRO Rijswijk**	**Welke ondersteuning biedt de gemeente aan vrijwilligers bij sportverenigingen en hoe wordt beoordeeld of deze aansluit bij hun behoeften?**	62	De verenigingsondersteuner behandelt hulpvragen afkomstig vanuit de sportverenigingen, en dus vanuit de vrijwilligers zelf. Hierdoor sluit dit altijd aan bij de behoefte van de vereneniging en de vrijwilligers.
327	**D66**	**Sport: In de begroting staat: "Iedereen moet zich veilig voelen om te sporten of te recreëren, bijvoorbeeld op straat of bij een vereniging." Wat doet het college om invulling te geven aan die ambitie?**	62	We zetten bij vereningen in op de 4 V's (Vastgestelde gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon, VOG, en Vakkundige trainer-coaches). Dit doen we door uit te vragen hoe ver verenigingen hiermee zijn en ze vervolgens te ondersteunen/helpen daar waar nodig. Dit doen we via de verenigingsondersteuner, of door het bieden van extra informatie via het sportloket en de sportraad.
328	**D66**	**Sport: Wat doet het college, naast het verbeteren van de veiligheid als randvoorwaarde, om sport en bewegen te stimuleren?**	62	We zijn bezig om bewegen meer te stimuleren op scholen via "de Gezonde School van de Toekomst", en "de Dynamische Schooldag". Verder proberen we via de beweegmakelaar iedereen aan het sporten te krijgen die dat nu, om welke reden dan ook, niet doet, maar wel zou willen.
116	**Beter voor Rijswijk**	**Hoe gaat de gemeente meten of de uitbreiding van de verenigingsondersteuner en de beweegmakelaar daadwerkelijk leidt tot meer sportende inwoners?**	63	Voor de Beweegmakelaar weten we dat meer dan 80% van de vragen die hij krijgt leidt tot een standaard beweegmoment in de week bij de persoon die de vraag stelde. Voor de vereniginsondersteuner is dit eigenlijk niet te meten. Er zijn zoveel verschillende factoren die ervoor zorgen of er wel of niet meer mensen over 5-10 jaar sporten bij verenigingen dat het niet te zeggen is of dit komt door de verenigingsondersteuner. Wel zullen we deze cijfers blijven monitoren om te kijken welke kant het op gaat met sportende en bewegende mensen in Rijswijk.
145	**Forum voor Democratie**	**Hoe heeft het kunnen gebeuren dat bijna € 2 miljoen aan indirecte sportsubsidies dubbel is verwerkt en waarom wordt dit pas in de eerste halfjaarrapportage van 2027 gecorrigeerd?**	63	De dubbele verwerking van de indirecte subsidies op het maatschappelijk vastgoed is geconstateerd bij de controle van de begroting. Aangezien de begroting zich op dat moment al in een vergevorderd stadium bevond, is besloten de correctie door te voeren bij de eerste halfjaarrapportage 2027. Hierbij is meegewogen dat deze fout budgetneutraal is en daarmee geen gevolgen heeft voor het totale begrotingssaldo, en de verwerking van de indirecte subsidie uitsluitend een administratieve handeling betreft.
146	**Forum voor Democratie**	**Welke gevolgen heeft de dubbele verwerking van de indirecte sportsubsidies voor de gepresenteerde bedragen en kan het college bevestigen dat het begrotingssaldo hierdoor niet verandert?**	63	De dubbele verwerking heeft geen effect op het begrotingssaldo. De indirecte subsidie op het maatschappelijk vastgoed betreft uitsluitend een administratieve verwerking, die tot doel heeft de kostendekkendheid van het maatschappelijk vastgoed transparant inzichtelijk te maken. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Subsidies. Als gevolg van de dubbele verwerking zijn de lasten op beleidsproduct 5.1 Sportbeleid € 2 miljoen te hoog en de lasten op beleidsproduct 5.2 € 2 miljoen te laag weergegeven.
147	**Forum voor Democratie**	**Hoeveel geld wordt besteed aan beweegmakelaars, verenigingsondersteuners, schoolsportdagen, het sportloket en overige sportstimuleringsprogramma's? Graag onderscheid maken tussen het faciliteren van sportvoorzieningen en programma's gericht op gedragsverandering. + blz. 64, 65 en 166**	63	Het faciliteren van sportvoorzieningen heeft een plek onder programma 5.2 Sportaccommodaties, de kosten die hiervoor gemaakt worden zitten niet in de posten die hier in de vraag genoemd worden. De kosten voor de gedragsverandering zitten voornamelijk in 5.1 sportbeleid en activering. Voor dit programma hebben we een budget van €600.000. Dit is mede bedoeld voor beweegmakelaars, verenigingsondersteuners, schoolsportdagen, het sportloket en overige sportstimuleringsprogramma's.
148	**Forum voor Democratie**	**Welke aantoonbare resultaten leveren laatstgenoemde programma's op? + blz. 64, 65 en 166**	63	Het is lastig om hier aantoonbare resultaten aan op te hangen, aangezien het niet te bewijzen is dat eventuele verbeteringen komen door deze programma's, of dat eventuele verslechteringen niet nog erger zouden zijn zonder deze programma's. Wat we wel weten vanuit de Nota Gezondheidsbeleid is dat de resultaten van de Rijswijkse jeugd in sport en bewegen, sterk zijn verbeterd sinds we met deze programma's zijn begonnen (Team Brede Impuls, Happy Fit, de Beweegmakelaar en de Verenigingsondersteuner).
329	**D66**	**Sport: Kunt u een nadere toelichting geven op het verschuiven van de budgetten van sportbeleid naar sportaccomocaties? Gaat het hier alleen om een technische aanpassing, of is er ook een wijziging in beleid?**	63	De indirecte subsidie op het maatschappelijk vastgoed betreft een administratieve verwerking die tot doel heeft de kostendekkendheid van het maatschappelijk vastgoed transparant inzichtelijk te maken. Het betreft een technische verwerking die sinds circa drie jaar wordt oegepast in de begroting. Er is geen sprake van een beleidswijziging. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Subsidies. Als gevolg van de dubbele verwerking zijn de lasten op beleidsproduct 5.1 Sportbeleid € 2 miljoen te hoog en de lasten op beleidsproduct 5.2 € 2 miljoen te laag weergegeven. De dubbele verwerking heeft geen effect op het begrotingssaldo.
330	**D66**	**Sport- Duurzaamheid. We zijn blij met de inzet op zwemdiploma's en het aanbieden van zwemles aan leerlingen in groep 6, 7 en 8 die nog geen diploma hebben. Ook zijn we positief over de aandacht voor onderhoud en beheer van sportvoorzieningen met aandacht voor verduurzaming. Is het college het eens dat dit voor alle sportaccomodaties een aandachtspunt is? + blz. 64 en 65**	63	Ja dat is zeker een aandachtspunt voor alle gemeentelijke sportaccommodaties.
149	**Forum voor Democratie**	**Hoeveel geld wordt jaarlijks besteed aan Happy Fit, JOGG, voedingsvoorlichting en vergelijkbare programma's? Graag alle kosten meenemen, inclusief personeel, subsidies en rijksmiddelen. + blz. 92**	64	Voor Happy Fit is € 109.500 beschikbaar. Daarnaast is vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) € 64.000 beschikbaar voor JOGG.
150	**Forum voor Democratie**	**Welke meetbare gezondheidsverbeteringen hebben laatsgenoemde programma's opgeleverd en waarom vindt het college het beïnvloeden van de leefstijl van onze inwoners een gemeentelijke taak? + blz. 92**	64	Dit vloeit voort uit een rijkstaak (leefstijl) vandaar dat we o.a. Happy Fit inzetten. In 2025 bereikten we met Happy Fit bijna 2600 kinderen met activiteiten op het gebied van bewegen en gezondheid. Daarnaast namen 387 volwassenen en senioren deel aan activiteiten en workshops. Deze cijfers geven inzicht in het bereik van het programma. Gezondheidsverbeteringen zelf zijn echter lastig direct meetbaar te maken. De effecten van activiteiten op het gebied van bewegen, voeding en welzijn zijn vaak indirect en worden pas op langere termijn zichtbaar. Het college beschouwt gezondheidsbevordering als een gemeentelijke taak vanuit de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid dat voortvloeit uit rijksbeleid. Met het gezondheidsbeleid werkt de gemeente aan de ambitie om in 2040 een gezonde generatie te realiseren. Happy Fit en JOGG dragen hieraan bij door inwoners te stimuleren tot een gezonde leefstijl en samen met lokale partners te werken aan een gezonde leefomgeving.
198	**PRO Rijswijk**	**Welke landelijke subsidieregelingen en cofinancieringsmogelijkheden worden momenteel benut of onderzocht voor wijkgerichte sport- en beweegactiviteiten?**	64	Het AZWA en de SPUK Sport. Verder zijn we aan het onderzoeken of de subsidie side events sportevenementen Zuid-Holland van de provincie kan worden gebruikt voor bijvoorbeeld het hardloopevenement.
199	**PRO Rijswijk**	**Hoe wordt de samenhang tussen het sportbeleid en aanpalende beleidsterreinen, waaronder jeugdhulp, publieke gezondheid en preventie, beleidsmatig en uitvoerend geborgd?**	64	Er is frequent overleg tussen de beleidsmedewerkers Sport en die van de andere relevante beleidsterreinen. Zoals met jeugd, onderwijs, gezondheid en spelen. We bespreken hoe we elkaar verder kunnen helpen bij het realiseren van doelstellingen. Om een voorbeeld te noemen: De Beweegmakelaar is in samenspraak met gezondheid ingevoerd, en wordt ook deels vanuit Valpreventie betaald.
308	**D66**	**Erfgoed: Er is een hoger bedrag gereserveerd voor uitgaven voor Cultureel Erfgoed. Over welke uitgaven gaat dit? Op welk kader zijn die uitgaven gebaseerd? + blz. 65, 66, 67 en 68**	64	De realisatie van de doorbelastingen in 2025 is lager uitgevallen dan begroot. Hierdoor ontstaat een grote afwijking tussen de realisatie in 2025 en de begroting voor 2026. De begrotingen voor 2026 en 2027 op het taakveld Cultureel erfgoed liggen daarentegen wel in lijn met elkaar.
333	**D66**	**Verkeer: Het college geeft aan in te zetten op wandelend en fietsend naar school gaan. Kunt u aangeven waar dit uit blijkt? Zijn er nieuwe activiteiten, of is het een voortzetting van bestaande acties? + blz. 65**	64	Hier wordt op ingezet via programma's en informatie van Team Brede Impuls en JOGG.
334	**D66**	**Sport: Wat gaat de samenvoeging van Happy Fit en JOGG in één programma concreet opleveren?**	64	De samenvoeging combineert de praktische uitvoering van Happy Fit met de structurele, integrale bewezen aanpak van JOGG. Happy Fit organiseert laagdrempelige activiteiten; JOGG versterkt de samenwerking met onder meer scholen, kinderopvang, sportaanbieders en zorg- en welzijnsorganisaties, zodat een gezonde leefstijl ook in hun dagelijkse praktijk wordt verankerd. Door beide te verbinden, worden activiteiten onderdeel van een samenhangende aanpak in plaats van losse initiatieven. Dit zorgt voor een herkenbare lijn richting inwoners en partners, versterkt de samenwerking en vergroot de mogelijkheden om een gezonde leefstijl duurzaam te bevorderen.
335	**D66**	**Sport: Hoe wordt de sportprijs ingericht, en welke rol pakt de gemeente hierbij? Waar ligt de verantwoordelijkheid hiervoor? Wanneer wordt de eerste hiervan verwacht? En wordt er ook aan de jeugd gedacht?**	64	We zijn momenteel bezig met de vorm waarin de sportprijs zal worden gehouden. De planning is om dat te doen in maart 2027. Er zal ook aan jeugd gedacht worden.
60	**VVD**	**Wanneer gaat de gemeente onderzoeken of er animo is voor een hardloopevent?**	65	Er is geen onderzoek gedaan waardoor we met zekerheid kunnen zeggen of er wel of niet genoeg animo voor is. Het organiseren van een hardloopevent is een wens van de gemeenteraad. Wat wel duidelijk is dat er meerdere partijen geïnteresseerd zijn om het evenement te organiseren en dus verwachten dat er voldoende deelnemers zullen zijn om er een geslaagd evement van te maken.
61	**VVD**	**Waarom wordt het hardloopevent gekoppeld aan het Strandwalfestival?**	65	Dat scheelt in organisatie- en uitvoeringskosten. Ook zorgt het voor extra reuring waardoor hopelijk zowel het hardloopevent als het Strandwalfestival door meer mensen bezocht zal worden.
62	**VVD**	**Overweegt het college een andere datum voor deze hardloopwedstrijd? Zo niet, waarom?**	65	Voorlopig niet, tenzij de koppeling organisatorisch op bezwaren stuit, en/of de partijen die beide evenementen zullen gaan organiseren er samen niet uitkomen.
77	**VVD**	**Is goed gelezen dat de passage op pagina 65 onder kopje 'beleidsproduct 5.4 Musea wat willen we bereiken?' precies hetzelfde is als in de begroting 2026-2029? Zo ja, wil dit college dan hetzelfde bereiken als het vorige college?**	65	Wij hebben onder het kopje Wat gaan we daarvoor doen opgenomen dat wij op basis van een onafhankelijk onderzoek, naar de toekomstbestendigheid en maatschappelijke waarde van Museum Rijswijk, bepalen hoe wij onze relatie met het museum in de toekomst vorm willen geven.
117	**Beter voor Rijswijk**	**Hoeveel geld wordt de komende jaren geïnvesteerd in het onderhoud en de verduurzaming van sportaccommodaties, en hoe worden de prioriteiten bepaald? + blz. 186**	65	De prioriteiten en financiële indicaties voor de verduurzaming van de sportaccommodaties zal volgen uit het prioriteringskader welke in Q1/Q2 2027 wordt afgerond. De kosten voor het onderhoud zijn opgenomen in het MJOP.
200	**PRO Rijswijk**	**Op welke wijze wordt de financiële dekking van de overeengekomen vergoeding voor de opstallen aan de Schaapweg 2 verwerkt in de begroting?**	65	Zoals toegelicht in de tweede halfjaarrapportage wordt de vergoeding voor de opstallen geactiveerd op de balans als investering. De dekking van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten is opgenomen in het totale dekkingsplan.
332	**D66**	**Evenementen: Volgens de subsidieverordening zijn er voorwaarden om te zorgen dat evenementen toegankelijk zijn. Hoe gaat het college hier mee om? Gaat het college nog extra actie ondernemen om te zorgen dat evenementen die met subsidie van de gemeente worden georganiseerd voor iedereen toegankelijk zijn en dat iedereen zich welkom voelt? Is het college bereid art 1 van de grondwet als voorwaarde op te nemen voor subsidie aan evenmenten?**	65	Een stadsbreed evenement moet toegankelijk zijn voor alle inwoners en niet gericht zijn op een specifieke doelgroep. Dit volgt uit artikel 1 van de Subsidieregeling Stadsbrede Evenementen Rijswijk. Daarnaast bevat artikel 9 van de Algemene subsidieverordening Rijswijk 2020 weigeringsgronden voor activiteiten met een politieke, godsdienstige of levensbeschouwelijke boodschap. Hiermee wordt ook recht gedaan aan het gelijkheidsbeginsel zoals vastgelegd in artikel 1 van de Grondwet.
336	**D66**	**Sport: Is het college van plan om voor de Rijswijk Run de organisatie afhankelijk te maken van de peiling van het animo, of zal de Run sowieso plaatsvinden? En hoe wordt het animo gemeten? Wat is voldoende voor doorgang (indien deze afhankelijk is van animo)? Door wie?wordt de Rijswijk Run georganiseerd en is er al inzicht in de kosten? Zo ja, aan welk bedrag wordt gedacht? Welke rol is hierbij passend vanuit de gemeente?**	65	Er is geen onderzoek gedaan waardoor we met zekerheid kunnen zeggen of er wel of niet genoeg animo voor is. Het organiseren van een hardloopevent is een wens van de gemeenteraad. Wat wel duidelijk is dat er meerdere partijen geïnteresseerd zijn om het evenement te organiseren, en dus verwachten dat er voldoende deelnemers zullen zijn om er een geslaagd evement van te maken. In de begroting is voor dit evenement een bedrag van €20.000 opgenomen.
337	**D66**	**Sport: Klopt het dat het sportloket door of met de sportraad wordt georganiseerd?**	65	Dat klopt, het sportloket wordt in samenwerking met de sportraad en de verenigingsondersteuner gemaakt en onderhouden.
338	**D66**	**Sport: De gemeente Rijswijk probeert het sportbeleid zoveel mogelijk af te stemmen met de gemeenten eromheen, zodat mensen die aan de ene of andere kant van de gemeentegrens wonen. zoveel mogelijk dezelfde kansen kunnen krijgen. Wat zijn de concrete verschillen tussen Rijswijk en de buurgemeenten, aan welke punten wordt gewerkt en wat is de focus vanuit de gemeente Rijswijk hierin?**	65	In Delft en het Westland is er geen Ooievaarspas maar maken ze gebruik van andere sportfondsen, terwijl in Den Haag de Ooievaarspas juist groter is opgezet waardoor meer mensen er gebruik van kunnen maken, en de verenigingen een groter bedrag kunnen krijgen voor mensen die bij hun sporten met een Ooievaarspas. Verder is er veel samenwerking tussen de buurtgemeenten via de VSG regio Haaglanden. Zo is er zowel in Delft als in Den Haag een voetbalnorm, deze willen we uitbreiden naar de hele regio zodat ook Rijswijk hieraan deel kan nemen.
97	**VVD**	**Wat is de stand van zaken van de verduurzaming en renovatie van de Schilp? Is de aanbesteding al rond bijvoorbeeld?**	66	De renovatie en verduurzaming van de Schilp bevindt zich nog in de ontwerpfase. Binnenkort wordt u via een raadsinformatiebrief nader geinformeerd over de voortgang.
339	**D66**	**Sport: Is de tijdelijke gymzaal Natuurrijk ook te gebruiken door anderen in de buurt? Wat gebeurt er met de tijdelijke gymzaal als deze niet meer door de leerlingen van Natuurrijk gebruikt wordt? Welke afspraken zijn er al gemaakt over de tijdelijke gymzaal en gebruik door anderen**	66	De tijdelijke gymzaal Natuurrijk wordt alleen gebruikt voor bewegingsonderwijs. Na realisatie van de definitieve school met sportzaal Natuurrijk, wordt de tijdelijke gymzaal afgebroken.
340	**D66**	**Sport: Hoe zorgen we bij het mogelijk maken van multifuntioneel gebruik van sportzalen dat dit ook daadwerkelijk gebeurt? Welke instrumenten zet de gemeente hiervoor in? Hoe wordt dit zo laagdrempelig mogelijk gemaakt?**	66	We bouwen sportzalen zodat meer mensen gebruik kunnen maken van de sportzalen. Dat betekent dat binnensportverenigingen als bijvoorbeeld volleybal, basketbal, korfbal en badminton van deze sportzalen gebruik kunnen maken voor hun trainingen.
341	**D66**	**Sport: In de begroting staat dat tevens wordt gekeken naar de sterk verouderde clubaccomodaties van de verenigingen en de vervanging of vernieuwing daarvan. Hoe moeten we dit lezen? Zijn hier al middelen voor gereserveerd?**	66	Het onderzoek hiernaar is nog lopende en voor de mogelijke uitvoering zijn nog geen middelen gereserveerd.
179	**PRO Rijswijk**	**Er wordt een onafhankelijke commissie benoemd om onderzoek te doen naar Museum Rijswijk, wat is onderzoeksopdracht van deze commissie? + blz. 68**	67	We zijn de onderzoeksopdracht voor een extern bureau momenteel aan het vormgeven.
180	**PRO Rijswijk**	**Hoe worden de leden van die onafhankelijke commissie voor Museum Rijswijk benoemd en hoe worden ze geselecteerd? + blz. 68**	67	Een extern bureau zal onderzoek doen naar Museum Rijswijk. Deze wordt gekozen na vergelijking van de ontvangen voorstellen.
181	**PRO Rijswijk**	**Wanneer ontvangt de raad de onderzoeksopzet van de commissie voor Museum Rijswijk? + blz. 68**	67	Wij kunnen u deze toezenden zodra de opdracht door ons is verstrekt.
182	**PRO Rijswijk**	**Welke criteria gebruikt de commissie als ze de maatschappelijk waarde van Museum Rijswijk onderzoeken? + blz. 68**	67	Dat is op dit moment nog niet bekend.
183	**PRO Rijswijk**	**Welke criteria gebruikt de commissie als ze de toekomstbestendigheid van Museum Rijswijk onderzoeken? + blz. 68**	67	Dat is op dit moment nog niet bekend.
184	**PRO Rijswijk**	**Waarom wordt er voor Museum Rijswijk een onafhankelijk onderzoek aangekondigd en niet voor de andere culturele instellingen, zoals de bibliotheek, Trias en de schouwburg? + blz. 68**	67	Dit is afgesproken in het coalitieakkoord. Daarin is specifiek aandacht besteed aan Museum Rijswijk en niet aan de andere culturele instellingen.
185	**PRO Rijswijk**	**Wanneer wordt het onderzoek naar Museum Rijswijk aan de raad aangeboden? + blz. 68**	67	Wij leggen uw raad de uitkomsten van het onderzoek voor 1 juli 2027 voor, zoals ook aangegeven in RIB 26 082.
305	**D66**	**Cultuur: Het college wil de verordening inzake subisdie aankoop door particulieren stoppen. Hoe wordt dit besluit aan de Raad voorgelegd? Hoe vaak is de subisidie de afgelopen 5 jaar gebruikt? Is er een evaluatie van het onderliggende beleid beschikbaar en is er een onderbouwd besluit voor het afschaffen van de subsidie? Welke beleidsoverwegingen van bij de instellingen zijn worden niet meer ondersteund?**	67	Wij bereiden een voorstel aan uw raad voor om de Verordening inzake subsidiering kunstaankopen door particulieren in te trekken, aangezien deze ook door de gemeenteraad is vastgesteld. In dit voorstel zullen wij ingaan op het gebruik de afgelopen jaren en onze argumentatie voor het intrekken van deze verordening.
331	**D66**	**Evenmenten: Wat doet het college om het organiseren van evenementen makkelijker te maken, bijvoorbeeld voor organisaties en stichtingen, of voor een evenement voor inwoners in de straat?**	67	Op de gemeentelijke website is een speciale evenementenpagina ingericht. Hier vinden organisatoren van verschillende soorten evenementen alle relevante informatie, producten en diensten waaronder het toetsingskader evenementen gemeente Rijswijk. Dit toetsingskader is een handleiding voor het organiseren van evenementen. Ook hebben we een 'evenementenwijzer' ontwikkelt. Waarmee een organisator door middel van het beantwoorden van vragen een advies krijgt over of een melding maken voldoende is, of dat er een vergunning nodig is.
63	**VVD**	**Is het college voornemens om het vele culturele erfgoed dat Rijswijk rijk is tentoon te stellen in bijvoorbeeld het Museum Rijswijk?**	68	In het Huis van de stad wordt komend jaar een plek ingericht waar archeologische vondsten getoond worden aan onze bezoekers. Het organiseren van tentoonstellingen is een taak van culturele instellingen, zoals Museum Rijswijk.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
64	**VVD**	**Is het college voornemens om de Rijswijkse geschiedenis meer plek te geven in het Museum Rijswijk?**	68	Museum Rijswijk gaat zelf over haar programmering en erfgoed maakt daar onderdeel van uit, ook in haar beleid. Het gaat daarin om tonen en beleven. Het museum legt daarbij voor de komende periode de nadruk op levend erfgoed, waarbij het inzet op actieve publieksparticipatie. Wij blijven het museum stimuleren om, in lijn met de Cultuurvisie, het lokale erfgoed beter bekend en zichtbaar te maken voor onze inwoners.
65	**VVD**	**Overweegt het college om daarbij inspiratie op te halen bij het Dordrechts Museum over het tentoonstellen van de geschiedenis van Rijswijk? Zo niet, waarom niet?**	68	Wij zullen het Museum Rijswijk stimuleren contact te zoeken met musea die succesvol zijn ten aanzien van lokaal erfgoed.
115	**Beter voor Rijswijk**	**Heeft de Gemeente al (na)oorlogse panden op het oog om tot gemeentelijk monument te benoemen? En zo ja, gaat de besluitvorming hierover via de raad?**	68	In 2024 heeft de gemeente een inventarisatie laten uitvoeren van het naoorlogse erfgoed tussen 1945 en 1990, dat heeft geresulteerd in de quickscan Tussen Groei en Inpassing. Hierin is ook een waardering opgenomen. De objecten met een hoge waardering (monumentwaarde) komen in aanmerking om te worden aangemerkt als beschermd gemeentelijk monument. De besluitvoering heeft de raad gemandateerd aan het college.
306	**D66**	**Cultuur: U heeft aangegeven dat er een onafhankelijk onderzoek naar Museum Rijswijk komt. Wanneer start dit onderzoek, wanneer wordt oplevering verwacht en wanneer krijgt de Raad het resultaat? De relatie met museum Rijswijk kent een hele geschiedenis. Ook vanuit de raad zijn er steeds veel vragen gesteld. Kunt u de gegeven opdracht en bijbehorende vragen uit het onderzoek vooraf met de Raad delen in een RIB?**	68	Het onderzoek start eind 2026. Zoals ook aangegeven in RIB 26 082 leggen wij uw raad de uitkomsten van het onderzoek voor 1 juli 2027 voor. Wij kunnen de gegeven opdracht en onderzoeksvragen met u delen zodra de opdracht door ons is verstrekt.
307	**D66**	**Cultuur en Erfgoed: Wat is het gevolg van het aanwijzen als gemeentelijk monument van BBB complex? Hoe wordt gezorgd dat dit het aanwijzen als Rijksmonument niet doorkruist, wat is de stand van zaken van het traject met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed?**	68	Een aanwijzing als gemeentelijk monument betekent dat het pand wordt behouden voor de toekomst en is een indicatie van de bijzonderheid van het complex voor Rijswijk. Dat het ook landelijk als uniek wordt gezien is de overweging van het Rijk om een deel mogelijk aan te wijzen als rijksmonument. Het Rijk heeft de gemeente echter geadviseerd om het als gemeentelijk monument aan te wijzen. Mocht het rijk in de toekomst een gedeelte (alleen het deel uit de Koude Oorlog) willen aanwijzen dat is het mogelijk om de status daarvan aan te passen van gemeentelijk naar rijksmonument.
309	**D66**	**Erfgoed: Mooi als er een Subsidieregeling gemeentelijke monumenten en duurzaamheid komt. Wanneer kan de Raad het voorstel hiervoor verwachten? En wanneer worden inwoners betrokken? Komt er ook actie om het depot van de gemeente te vergroten en moderniseren, zodat ons erfgoed ook goed bewaard kan blijven? + blz. 69**	68	De gemeente kent sinds 2008 de subsidieverordening instandhouding gemeentelijke monumenten. Deze willen we uitbreiden om ook verduurzamingsmaatregelen te subsidieren. Gesprekken over vergroting en modernisering van het depot zijn nog steeds gaande.
12	**CDA**	**hoe weet een inwoner/bezoeker waar de kunstwerken staan?**	70	Op de gemeentelijke website staat een lijst met de kunstwerken, van welke kunstenaar het kunstwerk is en waar het in Rijswijk staat.
104	**Rijswijks Belang**	**Is het college bereid de kunst percentageregeling te heroverwegen en te onderzoeken of deze kan worden herzien of afgeschaft? Is het college het ermee eens dat per bouwproject moet kunnen worden afgewogen of kunst in de openbare ruimte wenselijk en financieel haalbaar is, in plaats van dat hiervoor op basis van een vaste regeling middelen worden gereserveerd?**	70	Dit hebben wij voor 2027 niet in de begroting opgenomen. De Verordening percentageregeling 2008 is in 2023 door de raad gewijzigd. Er vindt nog steeds een afweging plaats of een kunstwerk in de openbare ruimte bij het betreffende project wenselijk is, waarbij ook de kosten worden meegewogen.
221	**PRO Rijswijk**	**Sport, cultuur en recreatie - Op welke manieren zal de kwaliteit van de Landgoederenzone worden verbeterd? Worden de verschillende delen beter met elkaar verbonden?**	70	Voor de deelprojecten binnen het uitvoeringsprogramma fase 1 zijn de ontwerpkaders en materialisatie van de padenstructuur, Van Vredenburchweg, Julialaantje, entrees en meubilair uitgewerkt. Na realisatie sluiten de verschillende delen binnen fase 1 beter op elkaar aan. Voor fase 2 zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld.
222	**PRO Rijswijk**	**Sport, cultuur en recreatie - het Wilhelminapark moet beter aansluiten op de 'behoeften van inwoners'. Hoe zijn deze behoeften gemeten en sluiten zij aan bij de natuurwaarden van het park?**	70	Destijds zijn deze behoeften opgenomen in het Landschapsplan en verder uitgewerkt in het definitieve ontwerp. Voor een aantal onderdelen is geparticipeerd met bewoners, onder andere over spelen en honden. Zowel de inrichting als de uitvoering van de werkzaamheden stemmen we af op de aanwezige natuurwaarden.
310	**D66**	**Groen: Welke werkzaamheden in het Wilhelminapark worden gestart? Wat gaat er dan veranderen ten opzichte van de plannen die er al lagen? Wordt er gezorgd dat asfalt en steen(opslag en in de ondergrond) in het park worden verminderd? Welke speelplekken worden ingericht? Komt er voor (nieuwe) onderdelen een voorstel naar de Raad? + blz. 71**	70	In 2027 vervangen we de paden op de berg en de paden in het zuiden van het park, waarbij we het aanwezige asfalt vervangen door halfverharding. Dit is conform het vastgestelde ontwerp. Daarnaast gaan we in 2027 de definitieve speelplek en het hondenspeelplaats aanleggen en starten we met de aanleg van natuurvriendelijke oevers. De voorgenomen sportplek langs het Hazepad kan niet gerealiseerd worden vanwege het nu aanwezige en beschermde leefgebied van de ransuil. Elementen uit deze voorgenomen sportplek verplaatsen we richting de zwemplas. Er komt geen voorstel naar de raad.
342	**D66**	**Spelen: U geeft aan dat u wil zorgen voor voldoende, aantrekkelijke en goed onderhouden speelplekken. Betekent dat dat u meer gaat realiseren en zo ja waar? En welke staan op de planning voor onderhoud?**	70	Onderhoud vindt doorlopend plaats. De planning voor vervanging van speeltoestellen wordt opgenomen in het betreffende beheerplan 2027-2030. Inrichting nieuwe speelplekken in ontwikkelgebieden conform de 3% speelnorm en doelstellingen Speelbeleid.
105	**Rijswijks Belang**	**De raad heeft het college bij motie tijdens het kaderdebat verzocht om vóór het begrotingsdebat inzicht te geven in mogelijke locaties voor een pumptrack in RijswijkBuiten, de bijbehorende kosten en de financiële consequenties. Waarom heeft de raad deze uitwerking nog niet ontvangen, ondanks het verzoek om dit vóór het begrotingsdebat aan te leveren? Wanneer kan de raad de uitwerking alsnog verwachten en kan het college hiervoor een concrete datum toezeggen?**	71	De uitwerking van de technische haalbaarheid is lastiger gebleken dan vantevoren ingeschat. Wij komen dan ook in kwartaal 1 van 2027 met een voorstel.
343	**D66**	**Spelen: U geeft aan bij de inrichting en vernieuwing van speelplekken te kijken naar de leeftijd en behoeften van kinderen, de spreiding van speelplekken over de stad en mogelijkheden voor meer groen, bewegen en ontmoeten. Hoe zorgt u daarbij ook voor voldoende speelplekken voor zowel jongens als meiden en voor kinderen en jongeren met een beperking?**	71	We hanteren een inclusief Speelbeleid. Het betreft alle kinderen dus zowel jongens als meisjes met of zonder beperking.
9. Sociaal Domein				
13	**CDA**	**wat is er nieuw aan de aanpak sociaal domein zoals verwoord in de samenvattinhg op p. 70.**	72	Hier bedoelen we de doorontwikkeling van de brede toegang en een stevig lokaal team waarin we nog beter integraal samenwerken, zowel intern als met onze partners in het veld. Dit staat onder hoofdstuk 6.2 nader beschreven.
106	**Rijswijks Belang**	**Vanaf 2026 beschikt de gemeente over twee consulenten voor maatschappelijke begeleiding in plaats van drie, terwijl de streefwaarde stijgt naar 125 geactiveerde inwoners uit trede 2 en 3 in 2027. Is deze streefwaarde realistisch met de huidige capaciteit, of is bijstelling nodig? En welk effect zou de inzet van een derde consulent naar verwachting hebben op het aantal geactiveerde inwoners?**	73	In 2021 is de aanpak Maatschappelijke Participatie gestart met 1 consulent. Naar aanleiding van de motie 'Iedereen doet mee' (6 juli 2021) en het bijbehorende amendement (9 november 2021) heeft de raad incidentele middelen vrijgemaakt tot en met 31 december 2025, waarmee de aanpak tijdelijk met drie consulenten kon worden uitgevoerd. In september 2025 is de raad via RIB 25.060 geïnformeerd over het besluit van het college om met twee consulenten verder te gaan vanwege het wegvallen van de tijdelijke middelen, en aan de andere kant het belang van continuïteit gezien de nog komende ontwikkelingen rondom de Participatiewet in Balans. Daarnaast is er bij deze indicator een toelichting weggevallen. Wij geven die hier alsnog. In 2026 is de werkwijze bij maatschappelijke participatie aangepast. Daar horen andere sturingscijfers bij. In de oude situatie hadden we voor trede 2 en 3 vaste caseloads, waarbij uitstroom gerealiseerd werd door bijvoorbeeld vrijwilligersplekken, mantelzorg en werk. De indicator telde het aantal inwoners dat in een jaar zo'n resultaat bereikte. Het voordeel was dat we konden meten op concrete resultaten. Daar stond tegenover dat er te weinig sturing was op de dienstverlening voor een grote groep inwoners voor wie deze resultaten op korte termijn niet haalbaar zijn. In de nieuwe werkwijze gaan we uit van een veel intensievere activering van de groep die niet direct naar werk, mantelzorg of vrijwilligerswerk kan doorstromen. Activeren begint bij het eerste gesprek. De caseload van de participatieconsulenten bestaat uit twee groepen. Inwoners in intensieve begeleiding worden ten minste een keer per drie maanden gesproken en voor hen wordt instrumentarium ingezet. Voor inwoners in lichte begeleiding geldt ten minste een gesprek per jaar, waarin doelen worden benoemd en besproken. Participatie in de samenleving is het hoogst haalbare of voorkomen dat de mate van participatie verder afneemt. De intensieve begeleiding duurt maximaal een jaar en is gericht op doorstroom. Een inwoner stroomt daarna door naar een hogere trede en het team Werk, naar een zorgtraject of naar een passende vorm van meedoen zoals mantelzorg of vrijwilligerswerk. Deze laatste groep blijft in lichte begeleiding. In de nieuwe werkwijze is een inwoner geactiveerd op het moment dat de participatieconsulenten de inwoner in de caseload opnemen. De indicator meet vanaf 2027 daarom niet het aantal nieuwe activeringen per jaar. Geteld wordt het aantal inwoners uit trede 2 en 3 dat aan het eind van het jaar lichte of intensieve begeleiding krijgt. Voor die groep is de reeks 125, 150, 200 en 250 de verwachte groei met de huidige twee consulenten. Deze groei past binnen de caseload die twee consulenten kunnen begeleiden. Bijstelling van de streefwaarde voor 2027 is niet nodig. Voor 2026 (75) en de realisatie 2025 (46) geldt nog de oude telling, deze cijfers zijn niet vergelijkbaar met de reeks vanaf 2027. Wij nemen deze toelichting op bij de indicator in de jaarstukken 2026. De resultaten blijven gemeten, maar op een andere plek. Op blz. 82 van de begroting staat dat we jaarlijks meten hoeveel inwoners we hebben gesproken, geactiveerd of doorgeleid. In de jaarlijkse voortgangsrapportage maatschappelijke participatie aan de raad staat hoeveel inwoners vrijwilligerswerk of mantelzorg zijn gaan doen of een traject volgen. Ook staat daarin hoeveel inwoners naar een hogere trede zijn gegaan met overdracht aan het team Werk en hoeveel inwoners naar werk zijn uitgestroomd. De raad ontvangt in 2027 de rapportage met de resultaten over 2026 (RIB 26 025). Daarnaast staan in de begroting de indicatoren voor het aantal geregistreerde mantelzorgers en voor de duurzame uitstroom naar werk, naast de 275 plaatsingen op werk via Rijswijk Werkwijs. Deze indicator stuurt op de begeleiding van de hele groep, de behaalde resultaten staan in de voortgangsrapportage. Een derde consulent vergroot de begeleidingscapaciteit waardoor het aantal inwoners in begeleiding dan naar verhouding sneller kan groeien of hoger kan uitkomen.
121	**Beter voor Rijswijk**	**Hoe gaat de gemeente in 2027 vaststellen of de aanpak tegen eenzaamheid daadwerkelijk meer inwoners bereikt en leidt tot meer sociale contacten? + blz. 74**	73	Vooraf een nuanceverschil: de gemeente heeft het over een aanpak om mensen die zich eenzaam voelen te helpen. We zetten daarom in op het verminderen van eenzaamheid door ontmoeting te stimuleren. Uit onderzoek blijkt dat zinvolle ontmoeting een belangrijke sleutel is in het doorbreken van eenzaamheid. We gaan kwalitatief ervaringen ophalen onder onze inwoners, dit helpt ons om de kwantitatieve gegevens van bijvoorbeeld de 4-jaarlijkde GGD-monitor beter te duiden.
225	**PRO Rijswijk**	**Sociaal domein - per 2026 heeft de gemeente geen drie maar twee consulenten voor activering van inwoners. De tabellen laten steeds betere resultaten zien op dit gebied voor de komende jaren. Hoe gaat het college deze doelen bereiken met minder mensen?**	73	Zie ook het antwoord op vraag 106. De verlaging van drie naar twee consulenten per 2026 is verwerkt in de streefwaarde voor 2026 (75). Vanaf 2027 geldt er een aangepaste definitie voor de indicator Aantal inwoners uit trede 2 en 3 dat is geactiveerd. Tot en met 2026 is het aantal inwoners geteld dat binnen een jaar een concreet resultaat bereikte, zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg of werk. In de nieuwe werkwijze is een inwoner geactiveerd op het moment dat de participatieconsulenten de inwoner in de caseload opnemen. Vanaf 2027 wordt niet specifiek het aantal nieuwe activeringen per jaar bijgehouden. We tellen vanaf 2027 het aantal inwoners uit trede 2 en 3 dat aan het eind van het jaar lichte of intensieve begeleiding krijgt. Het aantal dat oploopt tot en met 250 in 2030 is de verwachte groei van die groep met de huidige twee consulenten, geen specifieke uitstroomresultaten. Deze groei volgt uit de in 2026 aangepaste werkwijze. Iedere inwoner in de caseload wordt begeleid, waarbij we onderscheid maken tussen intensieve of lichte begeleiding. De twee consulenten voeren zowel de lichte als intensieve begeleiding uit. We blijven de concrete uitstroomresultaten nog steeds meten, maar op een andere manier en op een andere plek. In de jaarlijkse voortgangsrapportage maatschappelijke participatie aan de raad staat bijvoorbeeld hoeveel inwoners vrijwilligerswerk of mantelzorg zijn gaan doen, maar ook hoeveel inwoners een traject volgen, zijn doorgestroomd naar een hogere trede of naar regulier betaald werk zijn uitgestroomd. Deze indicator stuurt nu vooral op de begeleiding van de groep als geheel, terwijl de behaalde resultaten in de rapportage staan opgenomen. In de begroting 2027-2030 is deze toelichting, waarin we uitleggen dat de indicator een andere definitie heeft gekregen, bij de reeks weggevallen. Wij nemen die nu alsnog op in de jaarstukken 2026.
210	**PRO Rijswijk**	**Hoe maakt het college in 2027 inzichtelijk welk deel van de geraamde daling van de jeugdhulplasten voortkomt uit een lagere zorgvraag en welk deel uit aangescherpte toekenningen, beëindigingen en verlengingen?**	74	We beschikken over de benodigde data in onze monitoringsystemen om inzichtelijk te maken welke criteria een aandeel hebben in de gerealiseerde daling van de jeugdhulplasten.
226	**PRO Rijswijk**	**Sociaal domein - opvang voor Oekraïense ontheemden gaat een duurzamer karakter krijgen. Hoe gaat het college deze opvang realiseren?**	74	Hotelopvang bouwen we af. We zorgen voor een meer duurzame vorm van opvang waarbij ontheemden meer regie hebben op hun eigen leven. Dit is ook in lijn met het lange termijn beleid van de rijksoverheid. Deze duurzame opvangplekken kunnen grotendeels omgezet worden van opvang naar het zelfstandig huren van de eigenaar.
262	**Wij.Rijswijk**	**De lasten voor jeugdhulp dalen van € 29,9 miljoen (2026) naar € 25,9 miljoen (2028). Welke maatregelen leveren welke besparing op, per jaar? Welk deel hangt af van maatregelen van het Rijk, zoals de wet Reikwijdte Jeugdhulp? + blz. 86**	74	De daling is het resultaat van een samenhangend pakket aan maatregelen van het Rijk, de regio en de gemeente. Op basis van de huidige informatie is niet aan te geven welke maatregel per jaar precies welk bedrag bespaart. De effecten hangen onderling samen en zijn mede afhankelijk van verdere ontwikkelingen en de uitwerking van rijksmaatregelen, waaronder de Wet reikwijdte jeugdhulp. Daarom is ook nog niet vast te stellen welk deel van de geraamde daling daadwerkelijk afhankelijk is van maatregelen van het Rijk.
265	**Wij.Rijswijk**	**De lasten voor de Wmo blijven tot 2030 vrijwel gelijk (ongeveer € 19,9 miljoen), terwijl Rijswijk groeit. Hoe realistisch is dat? Hoe groot schat het college het risico op tekorten op de Wmo in? + blz. 115**	74	Het klopt dat de zorgkosten in de praktijk meegroeien met de stad. Dat het budget in de begroting nu toch gelijk blijft, heeft te maken met de gebruikte ramingingssystematiek: we ramen de Wmo-uitgaven op hetzelfde niveau als de verwachte inkomsten uit het Gemeentefonds. Omdat de compensatie van het Rijk voor loon-, prijs- en volumestijgingen pas later definitief wordt uitgekeerd, ramen we de uitgaven nu ook nog niet hoger. Zo voorkomen we dat we op papier een begrotingstekort creëren voor kosten waar later nog een Rijksbijdrage tegenover staat. Het risico op een tekort door stijgende zorgvraag of hogere prijzen is reëel. Dit risico is expliciet opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting. De kosten- en volumetrends worden continu gemonitord; indien nodig stelt het college bijsturingen of accres-aanpassingen voor via de reguliere P&C-cyclus (zoals de Bestuursrapportage).
207	**PRO Rijswijk**	**Welke personele capaciteit (in fte) zet Welzijn Rijswijk momenteel in voor preventieve ondersteuning op het snijvlak van welzijn en jeugdhulp, en hoe verhoudt deze capaciteit zich tot de gemeentelijke ambities voor 2027?**	75	Momenteel zetten we 4,1 fte jongerenwerk in, waarvan 2,2 fte vanuit de reguliere subsidie, 1,0 fte extra via het rijksprogramma Preventie met Gezag (PMG) en 0,9 fte extra via impuls wijkgericht welzijnswerk in Muziekbuurt en Havenkwartier. De gecombineerde inzet maakt dat het jongerenwerk toegankelijk is voor alle Rijswijkse jongeren. Zo is er ruimte voor ontmoeting, talentontwikkeling en ondersteuning bij vragen over bijvoorbeeld school, werk en thuis. Ook heeft het jongerenwerk een belangrijke preventieve werking, door vroeg aanwezig te zijn en contact te leggen, kunnen zij problemen eerder signaleren en voorkomen dat deze erger worden. De jongerenwerkers kunnen de jongeren waar nodig ondersteuning bieden of begeleiden naar passende hulp. Op deze manier wordt bijgedragen aan het voorkomen van zwaardere jeugdhulp, overlast en jeugdcriminaliteit. In 2027 besteden we extra aandacht aan: •Leerlingen uit groep 7 en 8; •Meiden, jonge mantelzorgers en lhbtiqa+-jongeren; •Jongeren die dreigen uit te vallen op school of ondersteuning nodig hebben bij opleiding, werk, geld of zelfstandigheid; •Jongeren die risico lopen betrokken te raken bij overlast of criminaliteit. Met deze inzet verwachten we de gemeentelijke ambities te kunnen realiseren, en uiteraard bewaken we de voortgang.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
227	**PRO Rijswijk**	**Sociaal domein - de gemeente wil meer wijkgericht werken. "Gemeente, zorg- en welzijnsorganisaties, bewonersorganisaties (waar aanwezig) en politie stemmen hun inzet af op de specifieke behoeften van een wijk". Hoe zorgen we voor een effectieve wijkgerichte benadering met minder middelen? Daarop aansluitend staat op pagina 77 dat er 'wijkscans' komen. Wat wordt er gemeten tijdens zo'n scan en hoe werkt het?**	75	We werken het wijkgericht werken in 2027 verder uit zodat het beter aansluit op de behoefte en opgave in de verschillende wijken. Dit doen we vooral door nauw samen te werken met onze samenwerkingspartners zoals Welzijn Rijswijk, woningcorporaties, bewonersorganisaties, politie e.d. Ook is er een nieuwe bestuurlijke tafel 'Leefbaarheid' in ontwikkeling waar we met deze partners wijkgericht werken verder vorm gaan geven. De wijkscans zijn eigenlijk een samenvoeging van openbare data over een wijk op verschillende (leef)gebieden. Bijvoorbeeld: zo kunnen we data over het welzijn van onze inwoners met ruimtelijke ontwikkeling combineren en kunnen we beter kijken naar waar ontmoetingsplekken nodig zijn.
66	**VVD**	**Wat is de stand van zaken van de verkenning van een regionale opvanglocatie?**	76	Besprekingen hierover vinden plaats aan de Regionale Regie Tafel (RRT). Momenteel bevindt het mogelijk realiseren van een regionale opvanglocatie nog in een verkennende fase. Het COA is verantwoordelijk voor de koppeling van asielzoekers aan opvanglocaties, ook na sluiting van een opvanglocatie. Zij worden ondergebracht in een andere opvanglocaties. Het college heeft nog niet gesproken met COA over werkende mensen die verblijven binnen de noodopvang van de gemeente Rijswijk.
67	**VVD**	**Waar zou de regionale opvanglocatie moeten komen te staan?**	76	Daar is nog geen overeenstemming over. Momenteel bevindt zich dit nog in de verkennende fase.
72	**VVD**	**Hoe worden de opvang van Oekraïners in woning gerealiseerd zonder dat dit een negatief effect heeft op het woningaanbod voor starters? Is hier extra financiering voor nodig?**	76	Ontheemden uit Oekraïne in de gemeentelijke opvang worden deels in het getransformeerde kantoorpand Novum, mede gefinancierd door een rijkssubsidie voor nieuwkomers, en deels in vrijkomende sloopwoningen opgevangen.
243	**PRO Rijswijk**	**"Het Rijk heeft meermaals erkend dat onze gemeente [met het azc] meer dan haar aandeel geleverd heeft." Via welke concrete uitingen heeft het Rijk dit erkend? Graag een overzicht van deze uitingen.**	76	Op 27 september 2023 heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid in een brief aan de gemeente Rijswijk expliciet waardering uitgesproken voor haar inzet bij de opvang van vreemdelingen (RV 23 075)
244	**PRO Rijswijk**	**Heeft het Rijk in haar erkenning van de inzet ten aanzien van de opvang van asielzoekers ook bevestigd dat daarmee de taakstelling voor Rijswijk vrijblijvend is?**	76	Met de in werking treding van de 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (zgn. Spreidingswet) heeft elke gemeente de verplichting om te voldoen aan haar wettelijke taak. Rijswijk is hier geen uitzondering op.
107	**Rijswijks Belang**	**In de begroting geeft het college aan statushouders actief te ondersteunen bij het leren van de Nederlandse taal, het vinden van werk en deelname aan de samenleving. Hoeveel statushouders in Rijswijk hebben momenteel betaald werk en welk percentage is dit van het totale aantal statushouders dat de gemeente begeleidt? Hoeveel statushouders zijn financieel zelfstandig en voorzien in hun eigen levensonderhoud?**	77	Van de Rijswijkse statushouders met de leeftijd 18-67 jaar die momenteel inburgeren hebben 55 statushouders betaald werk. Deze groep vormt 26% van het aantal statushouders die de gemeente begeleidt naar het voltooien van het inburgeringstraject. Het overige deel van de statushouders studeert via de onderwijsroute of participeert in combinatie met taallessen waardoor zij nog niet de tijd hebben om geheel financieel zelfstandig te zijn en daardoor te kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud.
230	**PRO Rijswijk**	**Het college wil geen voorrang meer voor statushouders en onderzoekt tijdelijke huisvesting. a. Voldoet Rijswijk op dit moment aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders? b. Per wanneer wil het college stoppen met voorrang? c. Hoe blijft de gemeente aan de taakstelling voldoen zolang er nog geen tijdelijke huisvesting beschikbaar is? + blz. 79**	77	De provincie meet op twee momenten in het jaar of een gemeenten aan haar taakstelling voldoet. De laatste meting heeft plaatsgevonden op 1 oktober 2026. De provincie heeft vastgesteld dat de gemeente Rijswijk momenteel niet aan haar taakstelling voldoet.
203	**PRO Rijswijk**	**Welke concrete investeringen doet het college in 2027 in de sociale basis en laagdrempelige wijkvoorzieningen om de afbouw van individuele jeugdhulp verantwoord op te vangen?**	79	We investeren net als voorgaande jaren in een divers aanbod van jeugdpreventie. Daarnaast versterken we de steunstructuren en onderzoeken welke laagdrempelige wijkvoorzieningen er al zijn en beter benut kunnen worden. We bekijken afhankelijk van de behoefte van de wijk/buurt wat aanvullend nodig is en stellen daarvoor budget beschikbaar via impuls wijkgericht werken. De aanname is dat dit bijdraagt aan het opvangen van de afbouw van individuele hulp. Dit moet echter komend jaar blijken.
344	**D66**	**Niewkomers: U geeft aan in te zetten op het tijdelijk huisvesten van statushouders. Telt een tijdelijke plaatsing ook mee bij het voldoen aan de wettelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders?**	79	Indien een statushouder is gekoppeld aan onze gemeente en deze de COA opvanglocatie verlaat voor huisvesting of tijdelijk onderkomen, dan telt deze mee voor de invulling van de taakstelling van de betreffende gemeente.
345	**D66**	**Nieuwkomers: Welk percentage van de vrijgekomen sociale huurwoningen in Rijswijk is in de afgelopen 10 jaar per jaar naar statushouders gegaan?**	79	De data gaat slechts terug tot 2021. Respectievelijk het percentage van statushouder dat is gehuisvest in een sociale huurwoning van een corporatie; 3%, 10%, 3%, 14% en in 2025 6%.
204	**PRO Rijswijk**	**Wat is de beoogde personele capaciteit (in fte) van de Stevige Lokale Teams in 2027, en hoe borgt het college dat zij voldoende capaciteit hebben om zelf basishulp te bieden?**	80	We starten met de huidige capaciteit van onze gemeentelijke teams. Een deel van de consulenten biedt basishulp. We onderzoeken of toeleidingstaken daardoor afnemen. In het kader van een pilot voegen we wel incidenteel ontwikkelcapaciteit toe. De pilot verwachten we in Q1 2027 te kunnen starten en moet uitwijzen hoeveel fte volstaat.
205	**PRO Rijswijk**	**Welke ontwikkeling verwacht het college in 2027 in de beschikbaarheid en wachttijden van specialistische jeugdhulp?**	80	2027 is een belangrijk jaar vanwege de invoering en doorontwikkeling van maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Wat dit concreet betekent voor de beschikbaarheid en wachttijden van specialistische jeugdhulp, is op dit moment nog niet te voorspellen. Het college kan daarom geen specifieke ontwikkeling uitspreken, maar volgt de situatie nauwlettend. Bij de regionale inkoop wordt wel rekening gehouden met bovenstaande ontwikkelingen.
206	**PRO Rijswijk**	**Met welke indicatoren evalueert het college in 2027 of preventieve jeugdhulp daadwerkelijk leidt tot minder escalatie en minder zware zorg? + blz. 81**	80	Om te beoordelen of onze inzet aan de voorkant leidt tot minder escalatie en minder zware zorg hanteert het college in 2027 een diverse set aan indicatoren. Daarbij kijken we naar drie onderdelen: 1. Gebruik van jeugdhulp: We volgen hoeveel kinderen zware jeugdhulp of crisishulp nodig hebben, hoeveel kinderen na lichte hulp alsnog zwaardere hulp krijgen en hoe de uitgaven aan lichte en zware jeugdhulp zich ontwikkelen. 2. Vroegtijdig signaleren en bereiken van gezinnen: We meten hoe en op welke leeftijd kinderen en gezinnen in beeld komen voor ondersteuning. Ook kijken we of onze preventieve voorzieningen de juiste doelgroepen in de wijken bereiken. 3. Ervaringen van gezinnen ('Rijswijk Samen Dichtbij'): We onderzoeken of ouders en kinderen zich beter geholpen voelen, problemen vaker zelf kunnen oplossen en de ondersteuning als toegankelijk en samenhangend hebben ervaren. Met deze indicatoren volgen we of problemen eerder worden gesignaleerd, gezinnen tijdig passende ondersteuning krijgen en de behoefte aan zware jeugdhulp afneemt.
311	**D66**	**Gezondheid: Het kennen van reanimatie en basis EHBO is voor elke inwoner en ondernemer nuttig en zorgt voor een weerbare en betrokken samenleving. In Rijswijk worden reanimatie- en AED-cursussen aangeboden door EHBO Vereniging Rijswijk. De vereniging biedt een specifieke opleiding Reanimatie/AED en herhalingslessen aan. Deze kosten ongeveer 35 euro. Hoe zorgt de gemeente dat zoveel mogelijk inwoners reanimatie en basis EHBO kunnen? Hoe werkt zij daarin samen met andere organisaties? Voor welke personen vergoed de gemeente deze kosten en/of wijst op de mogelijkheden om dit bv. bij een zorgverzekering vergoed te krijgen?**	80	De gemeente Rijswijk verstrekt jaarlijks subsidie aan EHBO Vereniging Rijswijk. De vereniging werft deelnemers via haar website, sociale media en door organisaties actief te benaderen. Daarnaast werkt zij samen met de Hartstichting en andere EHBO-verenigingen om het cursusaanbod en het bereik te vergroten. De cursuskosten worden betaald door deelnemers zelf, werkgevers of via de zorgverzekering. De vereniging wijst organisaties ook op de mogelijkheid van vergoeding via de zorgverzekering.
312	**D66**	**Gezondheid: In de Veiligheidsagenda 2017-2021 stond "Toegankelijkheid AED's" als afzonderlijke activiteit. Veel AED's in Rijswijk zijn geplaatst in kantoren. Na sluitingstijd zijn deze apparaten niet of minder goed toegankelijk. Dit wil Rijswijk verbeteren. Kunt u aangeven wat de huidige status is? Is het aantal AED's en de bereikbaarheid in de avonduren in Rijswijk gestegen? Wat is de actuele hartveilig-status van Rijswijk? Welke acties gaat u ondernemen om een hartveilige gemeente te worden?**	80	De gemeente zet zich in voor een goede spreiding en bereikbaarheid van de AED's die zij beheert. De 28 AED's die op gemeentelijke locaties hangen, bevinden zich grotendeels buiten en zijn daardoor ook 's avonds beschikbaar. Daarnaast zijn er AED's van winkeliers, VvE's en particulieren, waarvan sommige aan gevels hangen en buiten openingstijden toegankelijk zijn. De actuele hartveiligheid van Rijswijk is niet volledig vast te stellen, omdat niet alle AED's zijn aangemeld bij HartslagNu. De gemeentelijke AED's zijn wel geregistreerd, maar particuliere AED's niet altijd.
368	**D66**	**Zorg- Welzijn: Het college geeft aan een evaluatie te maken van het programma Rijswijk Samen Dichtbij en daaruit lessen te trekken voor de doorontwikkeling van de stevige lokale teams in een agenda intergrale dienstverlening 2027. Op welke wijze wordt de Raad betrokken bij het vormgeven van deze beoogde nieuwe werkwijze? Hoe draagt het college zorg dat er in de transitie geen mensen tussen wal en schip vallen? Transities zijn processen die kosten altijd tijd en geld. Op welke wijze en wanneer wordt de raad zowel over het proces als over de randvoorwaarden tijdig geïnformeerd**	80	Met het programma 'Rijswijk Samen Dichtbij' hebben we de transitie al ingezet. Uw raad wordt in Q1 2027 geïnformeerd over de resultaten. Op basis van de eisen van de VNG voor stevige lokale teams gaan we graag met uw raad in gesprek over de benodigde doorontwikkeling, het proces en de randvoorwaarden.
208	**PRO Rijswijk**	**Welke resultaten heeft het doorstroomteam in 2025 en 2026 gerealiseerd in termen van verhuizingen en vrijgekomen woningen, welke resultaten worden voor 2027 beoogd?**	85	Rijswijk is een van de weinige Nederlandse gemeentes die ook een makelaar voor de vrije sector huur en voor de koopwoningen heeft. Deze makelaar is integraal onderdeel is van het Rijswijkse doorstroomteam. De resultaten van de inspanningen van deze makelaar kunnen we, in tegenstelling tot die van de woningcorporaties, niet altijd meten. Immers, het gaat ook om voorlichting en bewustwording en de concrete verhuizingen die niet altijd worden teruggekoppeld. De antwoorden hieronder bevatten daarom de minimale aantallen. 2025 - Sociale huur: 22 verhuizingen gerealiseerd, waarvan 8 grote woningen achterlieten. - Vrije sector en koop: 9 verhuizingen vanuit een grote woning gerealiseerd. 2026 - Sociale Huur: Tot en met 26 oktober zijn 40 verhuizingen gerealiseerd, waarvan 10 grote huizen achterlieten. - Vrije sector en koop: 16 verhuizingen vanuit een grote woning gerealiseerd. 2027: voor de sociale huur baseren wij ons op een vertaling van de regionale streefcijfers die half november worden vastgelegd (regio). Voor de vrije sector en koopwoningen willen wij de resultaten van voorgaande jaren minimaal evenaren en het liefst verbeteren.
209	**PRO Rijswijk**	**Wat zijn de belangrijkste oorzaken van de stijging van het aantal meldingen bij Meldpunt Bezorgd, en in hoeverre zijn de capaciteit van het meldpunt en de opvolgende hulpverlening hierop afgestemd?**	85	Zowel lokaal, regionaal als landelijk is er sprake van een structurele stijging van het aantal meldingen bij de Meldpunten. De stijging van het aantal meldingen heeft geen eenduidige oorzaak. Factoren die bijdragen aan de stijging zijn een toenemende druk op de bestaanszekerheid, complexe sociale problematiek, onvoldoende beschikbaarheid en samenhang van zorg en ondersteuning en een grotere instroom van meldingen bij de politie. Er is passende capaciteit ingezet bij Meldpunt Bezorgd. De opvolgende hulpverlening is divers. Als gemeente hebben wij niet op alle hulpverlening directe invloed. Denk bijvoorbeeld aan GGZ zorg. Wel organiseren wij het Steunpunt Rijswijk, de bemoeizorg en Wmo-maatwerkvoorzieningenzorg. We hebben op dit moment geen signalen dat het meldpunt casuïstiek niet kan doorzetten naar opvolgende hulpverlening.
228	**PRO Rijswijk**	**Sociaal domein - meldpunt Bezorgd en het project Parnassia - politie programma: dit programma zorgt ervoor dat er sneller een indicatie is van wat er nodig is voor mensen die zorg nodig hebben ipv politie-inzet. Maar deze personen hebben natuurlijk nog altijd een zorgvraag. Is er bekend waar zij, na het doorlopen van het programma, terechtkomen?**	85	Er zijn verschillende mogelijkheden waar inwoners die ondersteund zijn door het Parnassia Politie Programma (PPP) terechtkomen. Het kan zijn dat de zorgvraag al bekend is en dat de inwoner al in zorg is. Dan neemt het PPP contact op met de zorgaanbieder over de melding. Als er nog geen zorgpartij betrokken is zijn er verschillende opties om passende zorg in te zetten. Denk aan inzet van GGZ zorg, ondersteuning van Steunpunt Rijswijk, inzet van bemoeizorg, een Wmo-maatwerkvoorziening, verwijzing naar een huisarts, maatschappelijke opvang, verslavingszorg of Veilig Thuis. Overigens is er niet altijd sprake van een zorgvraag bij de inwoner die door het PPP wordt gezien, dan wordt het dossier gesloten.
313	**D66**	**Wonen: Het college wil een onderzoek doen naar een doorstroompremie bij vrijwillige verhuizing bij scheefwonen. Welke definitie van scheefwonen hanteert het college van scheefwonen in het onderzoek? En denkt het college daarbij aan specifieke doelgroepen?**	85	We spreken over scheefwonen wanneer huishoudens met een inkomen dat hoger is dan de inkomensgrenzen voor de sociale huur (of passend is voor een hoger huursegment) toch in een sociale huurwoning verblijven. Het voorgenomen onderzoek naar een mogelijke doorstroompremie richt zich specifiek op **senioren** die vanuit een grotere (sociale) huurwoning willen doorstromen naar een passende (kleinere) woning. Door deze verhuizing komt de grotere (eengezins)woning vrij voor andere doelgroepen (zoals gezinnen). Het onderzoek zal nader in kaart moeten brengen of een specifieke financiële prikkel in de vorm van een doorstroompremie hierin een effectieve aanvulling kan vormen op de reeds succesvolle inzet van onze doorstroommakelaars.
68	**VVD**	**Wanneer staan de gesprekken op de agenda tussen het college, huisartsen en andere gecertificeerde instellingen over jeugdhulp?**	86	De gesprekken gaan in november of december 2026 van start.
69	**VVD**	**Kan de raad inzicht krijgen in de uitkomsten van deze gesprekken en zo ja, zijn de gemaakte afspraken tijdens deze gesprekken over jeugdhulp op papier te zetten?**	86	De raad kan inzicht krijgen in de resultaten van die gesprekken. In overleg met de griffie is of wordt een raadsinformatiebijeenkomst gepland in januari 2027.
124	**Beter voor Rijswijk**	**Hoe toetst het college of een afgewezen of afgeschaalde hulpvraag later tot zwaardere problemen leidt, en krijgt de raad hierover periodiek informatie? + blz. 89**	86	Wanneer een jeugdige opnieuw hulp vraagt, beoordeelt de gemeente opnieuw of en zo ja welke ondersteuning op dat moment passend is. Daarbij wordt, waar relevant, ook gekeken naar eerder ingezette hulp. Jeugdigen worden niet standaard langdurig gevolgd wanneer daar geen aanleiding voor is. Een eerdere afwijzing of afschaling geeft dan ook geen zekerheid over de latere zorgbehoefte. De raad wordt via bijvoorbeeld de jaarlijkse Staat van de Rijswijkse jeugd nader geïnformeerd, of via de jaarlijkse P&C-prodecten.
211	**PRO Rijswijk**	**Welke concrete uitbreiding van capaciteit en deskundigheid krijgt het Jeugdteam in 2027, uitgedrukt in fte en expertise, om de verwachte verschuiving van specialistische naar lokale ondersteuning op te vangen? + blz. 87**	86	Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen voor de uitbreiding van fte's en specifieke kennis voor 2027. Het is nu namelijk nog niet duidelijk wat er precies nodig is. In de begroting is opgenomen dat we de komende periode eerst benutten om de bestaande ondersteuning 'slimmer te ordenen en verbinden' en onderzoeken we hoe deze zich verhoudt tot de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team. Voordat we besluiten over extra personeel (fte) of nieuwe expertises, zetten we de volgende stappen: - We onderzoeken eerst samen met de scholen, de kinderopvang en de samenwerkingsverbanden waar de grootste behoefte ligt. - We kijken wat er al aanwezig is in de omgeving van de jeugdige en hoe we die basis kunnen versterken. Pas als blijkt dat er echt extra hulp nodig is, organiseren we die aanvullend eventueel vanuit het Jeugdteam.
263	**Wij.Rijswijk**	**Het college verwacht "oplopende tekorten in 2026 en naar verwachting ook in 2027". Hoe groot zijn die tekorten op jeugdhulp, en hoe worden ze gedekt? Waar kunnen we deze informatie vinden, bijvoorbeeld in een tussentijdse rapportage?**	86	We zien het tekort op jeugdhulp in 2026 oplopen naar € 5.6 mln. Daarom zet het college in op maatregelen zoals de Pilot Verlengingen Jeugdhulp, gesprekken met verwijzers en het voortzetten van het Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp '24-'28. We dekken 2026 deels door de ingezette maatregelen en deels door een bijstelling van 4,4 mln. in de 2e HJR. Net als in 2025 en 2026 informeren we de raad in mei 2027 over een tussenstand van dit Uitvoeringsprogramma.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
369	**D66**	**Jeugdzorg: 1. Gaat het college monitoren op de kwaliteit van jeugdhulp? 2. Wat zijn de financiele risico's van de invoering van de pilot? 3. Welke gemeenten zijn goede voorbeelden om Rijswijk mee te vergelijken? En wat kunnen we leren van het HTP in de gemeente Den Haag? + blz. 87, 88 en 89**	86	1. De kwaliteit van de jeugdhulp wordt al gemonitord op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Deze werkwijze blijft ongewijzigd. 2. De financiële risico's van de pilot zijn beperkt. De werkwijze kan wel extra tijd vragen en daarmee extra inzet of inhuur noodzakelijk maken. We monitoren de benodigde capaciteit en de wachttijden, zodat we tijdig kunnen bijsturen en voorkomen dat wachttijden oplopen. Als de resultaten tegenvallen, bekijken we welke aanvullende maatregelen nodig zijn. 3: Gemeenten in de regio zoals Westland, Zoetermeer en Lansingerland zijn goede voorbeelden om Rijswijk mee te vergelijken. Daarnaast kijken we ook landelijk naar aansprekende voorbeelden. Het college heeft ook kennisgenomen van de effecten van het Haags Toekomst Perspectief op het aantal cliënten en de kosten per cliënt, zoals gepresenteerd in de Regiovisie Monitor Jeugdhulp 2025. Het lijkt een interessante ontwikkeling waar we zeker meer over willen weten. Daarbij zijn we niet alleen geïnteresseerd in de kwantitatieve resultaten, ook in de effecten op de kwaliteit en inzetbaarheid van de jeugdhulp.
14	**CDA**	**wat betekent het dat de regionale inkoopstrategie voor jeugdhulp wordt afgebouwd? Heeft dat gevolgen voor het servicebureau jeugdhulp?**	88	Nee. We ronden in 2027 de voorbereidingen op de nieuwe inkoop(strategie) af. Per 2028 starten nieuwe overeenkomsten met jeugdhulpaanbieders. Het heeft geen voorziene gevolgen voor het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
212	**PRO Rijswijk**	**Welke indicatoren neemt het college op in de monitor Onderwijs-Jeugdhulp?**	89	Er wordt op dit moment nog gewerkt aan de ontwikkeling van de monitor Onderwijs- jeugdhulp. Indicatoren die daarin terug moeten komen zijn het gebruik van jeugdhulp op scholen, doorlooptijden, type ondersteuningsvragen, kosten maar ook waar leerlingen naar school gaan.
314	**D66**	**Jeugdhulp en onderwijs: Het college wil extra inzet op de scholen. Is dit reeds afgestemd met de drie genoemde schoolbesturen? Waar zitten de behoeften op de scholen?**	89	Ja dit is afgestemd met de schoolbesturen en wordt in samenwerking met de drie scholen verder uitgewerkt. De scholen kennen allemaal een eigen ondersteuningsstructuur en daarmee ook diverse behoeften. Samen met de besturen en scholen stemmen we af welke inzet passend, haalbaar en wenselijk is. Net als bij de invulling van de capaciteit (in fte), bevindt dit proces zich nog in een voorbereidende fase. Wij willen de ondersteuning zo vroeg en dichtbij mogelijk bieden, met de school als belangrijke basis.
348	**D66**	**Veiligheid- Zorg: Er worden aandachtsfuncionarissen ingezet bij de gemeente, waaronder een voor Ouderenmishandeling. Zijn deze functionarissen al in dienst of is er sprake van uitbreiding, en hoe de inzet geborgd?**	89	Binnen de gemeente zijn meerdere aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld actief. Dit zijn consulenten uit verschillende teams die hiervoor zijn opgeleid. Voor het thema ouderenmishandeling zijn bij het Steunpunt Rijswijk twee ervaren collega's aangewezen als aandachtsfunctionaris. Beide collega's zijn in dienst, hebben een specifieke opleiding gevolgd en volgen jaarlijks bijscholing om hun kennis actueel te houden. De inzet van de aandachtsfunctionarissen is structureel geborgd: de rol is onderdeel van hun functie en de jaarlijkse scholing is een vast onderdeel van hun werkzaamheden.
315	**D66**	**Zorg/ Veiligheid: Wat is de stand van zaken van het onderzoek naar het in Rijswijk realiseren van een Oranjehuis en is er zicht op de kosten? Zijn er daarnaast ook contacten met stichting Filomena?**	90	Oranje Huis: We zijn met Den Haag en Delft in gesprek over de haalbaarheid van een Oranje Huis op Rijswijks grondgebied. Daarbij onderzoeken we of er een geschikte locatie beschikbaar is en of deze voldoet aan het Programma van Eisen. We bevinden ons in de onderzoeksfase. Den Haag verzorgt vanuit het centrumgemeentelijk budget (= de landelijke Doeluitkering voor de Vrouwenopvang, de DUVO-middelen) de vrouwenopvang voor de Haagse regio, waaronder Rijswijk en verkent de realisatie van een Oranje Huis. Delft verzorgt als andere centrumgemeente de vrouwenopvang voor de DWO-regio. Daar is vorig jaar geconcludeerd dat de regio te klein is om een Oranje Huis te realiseren. Wel vangen beide regio's over en weer slachtoffers op als de veiligheidssituatie daarom vraagt. Betreft Filomena: Ja, er zijn contacten met expertisecentrum Filomena in Rotterdam. Naar aanleiding van een motie verkent de gemeente Den Haag verschillende scenario's voor het realiseren van een Filomena in Den Haag. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de juridische inbedding en de financiële impact.
10. Volksgezondheid en Milieu				
316	**D66**	**VGH: Wat is de reden dat de lasten voor crematoria en begraafplaatsen oplopen?**	91	De lasten voor het taakveld begraafplaatsen en crematoria bestaan (bijna) geheel uit interne doorberekening van uren (bijvoorbeeld de kosten voor de beleidsadviseur Wet op Lijkbezorging vanuit het team Stadsbeheer). In de begroting 2027 is deze doorbelasting niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2026 en blijven de kosten ook nagenoeg gelijk. In het boekjaar 2025 werden er nog geen uren doorberekend aan dit taakveld en daarom zijn de kosten in dit jaar lager in vergelijking met de begrote lasten in 2026 en 2027. Het wel of niet doorberekenen van uren naar een taakveld is voor de totale exploitatie van de gemeente budget neutraal.
346	**D66**	**Afval: Welke acties worden er richting ondernemers ondernomen om te zorgen dat zij zich aan hun verplichting voor eigen afvalinzameling houden? Wat gaat het college doen om te zorgen dat ondernemers makkelijker afval kunnen scheiden, en er minder containers 24/7 op straat staan, met al het zwerfvuil als gevolg? + blz. 92, 93 en 94**	91	De handhaving van bedrijfsafval ligt bij de omgevingsdienst. Als wij constateren dat er bedrijfsafval verkeerd wordt aangeboden dan vragen de toezichthouders wel of er een afvalcontract is of ze informeren ze dat ze dat verplicht zijn. De ODH is de toezichthoudende instantie voor bedrijven dus zij zullen dan handhavend op treden.
347	**D66**	**Afval: De gemeente wil kosten van afvalverwerking beheersen, danwel doen dalen en gaat onderzoek doen. Onder andere naar de invoering restafvaltarief, gaat dat dan conform volgens het principe "de vervuiler betaalt"? In de afgelopen decennia is al veel onderzoek verricht. Wat is er nieuw aan het huidige onderzoek? Wanneer is dat onderzoek klaar en kan de Raad het stuk verwachten, en hoe snel volgt er een voorstel met impact voor inwoners? Wat kan Rijswijk leren van omringende gemeenten met een (veel) lagere hoeveelheden restafval/inwoners? + blz. 92, 93 en 94**	91	De gemeente wil de kosten van afvalverwerking beheersbaar houden, minder hard laten stijgen. Het restafvaltarief is inderdaad het principe 'vervuiler betaalt'. Het onderzoek is een haalbaarheidsonderzoek specifiek voor de gemeente Rijswijk waarin de vraag wordt beantwoord of het haalbaar, kosteneffectief en wenselijk is om in Rijswijk in te voeren. Het klopt dat al veel onderzoeken zijn gedaan, de resultaten hiervan worden meegenomen in het onderzoek, de lessen die geleerd zijn door andere gemeenten worden hierin opgenomen. We presenteren Q2 volgend jaar een raadsvoorstel aan de gemeenteraad met acties die we kunnen ondernemen om het restafval terug te dringen. Dit is gebaseerd op wat er landelijk ook gebeurt. In het onderzoek wordt ook duidelijk hoeveel impact het heeft voor inwoners.
42	**DENK-PGenR**	**Happy Fit ontvangt gemeentelijke subsidie, waarbij conform ons subsidiebeleid aantoonbare resultaten moeten worden behaald. Aangezien veel Rijswijkse jongeren de aansluiting met sport missen, is transparantie over de effectiviteit van dit programma noodzakelijk. Wat is de totale hoogte van de subsidie die in Happy Fit is gestoken? Welke aantoonbare resultaten heeft dit programma opgeleverd en hoe zorgt het college ervoor dat juist de jongeren die nu buiten de boot vallen of niet weten van het bestaan ervan hiermee worden bereikt?**	92	De gemeentelijke subsidie voor Happy Fit bedraagt € 109.500. In 2025 namen bijna 1.500 kinderen deel aan wijkactiviteiten en werden 603 kinderen bereikt via vier basisscholen. Daarnaast volgden 182 kinderen lessenreeksen bij lokale aanbieders en namen 299 peuters deel aan activiteiten. 387 volwassenen en senioren namen deel aan activiteiten en workshops. Van de deelnemers stroomden 71 personen (22,2%) door naar regulier sport- en beweegaanbod (is boven de doelstelling van 20%). We zetten in op actieve benadering van jongeren via scholen en wijken en werkt samen met lokale partners, zoals sportverenigingen, kinderopvang, zorg- en welzijnsorganisaties. Via dit netwerk worden jongeren die nog onvoldoende deelnemen gesignaleerd en gericht toegeleid naar passend sport- en beweegaanbod. Daarbij is het doel niet alleen om deelname aan activiteiten te stimuleren, maar ook om duurzame sportdeelname te bevorderen.
151	**Forum voor Democratie**	**Wat kost de aanvullende wijkgerichte aanpak waarmee het college de vaccinatiegraad wil verhogen naar 95%? + blz. 93**	92	Voor de aanvullende wijkgerichte aanpak ter verhoging van de vaccinatiegraad hebben we binnen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) middelen (€68.000) gereserveerd. Voor deze aanpak wordt geen beroep gedaan op gemeentelijke middelen.
152	**Forum voor Democratie**	**Welke persoonsgegevens worden gebruikt voor de wijkgerichte aanpak van de vaccinatiebereidheid en op basis van welke wettelijke grondslag? + blz. 93**	92	Voor de wijkgerichte aanpak worden geen persoonsgegevens gebruikt.
153	**Forum voor Democratie**	**Kan het college garanderen dat inwoners niet zonder geldige grondslag individueel worden benaderd op basis van hun vaccinatiestatus? + blz. 93**	92	Ja, op basis van het feit dat er geen persoonsgegevens worden gebruikt.
229	**PRO Rijswijk**	**In 2027 evalueert het college het hitteplan, geeft het uitvoering aan de motie Hittelocaties en besteedt het aandacht aan beschikbaarheid en spreiding van koelteplekken. a. Hoeveel koelteplekken (binnen en buiten) zijn er op dit moment in Rijswijk, en hoe zijn deze over de wijken verdeeld? b. Kan er een overzicht of kaart verstrekt worden van de koelteplekken in relatie tot de hittestress per wijk volgens de Klimaatatlas? c. Welk budget is in 2027 beschikbaar voor de uitvoering van de motie Hittelocaties en de uitbreiding van koelteplekken? d. Is er een link tussen het beleid rond hitte en het klimaatadaptatieplan RAAK?**	93	a. Er zijn twee koelteplekken: Wijkcentrum Stervoorde en Huis van de stad. Het plan bevat ook een kaart met binnen- en buitenkoelteplekken en drinkwatertappunten. Studenten van De Haagse Hogeschool doen momenteel onderzoek naar waar inwoners van Rijswijk verkoeling kunnen vinden. Daarbij brengen zij bestaande koelteplekken in beeld en onderzoeken zij waar mogelijkheden liggen om het aanbod uit te breiden en beter over de stad te spreiden. b. Ja, dat kan via de link: KoelteplekkenCheck c. Momenteel is er geen budget voor de uitvoering van de moties en realisatie van extra koelteplekken. Bij de behandeling van de kadernota 2025 werd besloten de structurele jaarlijkse middelen voor de ontwikkeling en actualisatie van klimaatcrisisplannen (€ 20.000 per jaar) vanaf 2025 te schrappen. d. Ja. Het Lokaal Hitteplan is verbonden aan RAAK en valt binnen het thema 'handelen bij calamiteit'. Het plan richt zich onder meer op het beperken van gezondheidsrisico's tijdens perioden van hitte. Daarnaast sluiten structurele maatregelen, zoals meer groen en schaduw en het verbeteren van de toegang tot koelte, aan bij de bredere klimaatadaptatieopgave.
318	**D66**	**Milieu: Er vindt een evaluatie van het hitteplan plaats in 2027? Wordt daarin ook meegenomen welke maatregelen er voor natuur nodig is? In 2026 is er extra aan groen uitgegeven, is het niet logisch dit structureel op te nemen?**	93	Het hitteplan betreft een communicatieaanpak voor periodes van extreme warmte, hittegolven. De nadruk ligt op het informeren van inwoners en organisaties over gezondheidsrisico's en maatregelen die zij zelf kunnen nemen. Voor de uitvoering van het hitteplan is daarom geen aanvullend en structureel budget voor vergroening opgenomen. In 2026 is er geen extra budget aan groen uitgegeven, maar zijn bezuinigingen op maaibeheer teruggedraaid.
98	**VVD**	**Hoe gaan we laveren tussen enerzijds de behoefte om water snel af te voeren en anderzijds om het bij meer droogte vast te moeten houden?**	94	Het afvoeren van water is een primaire verantwoordelijkheid van het Hoogheemraadschap. Bij verbouw & nieuwebouw projecten worden de regels van de omgevingsplan nageleeft, zo wordt ervoor gezorgd dat er op de private terrein voldoende hemelwater wordt gebord en vertraagt afgevoerd. Voor de bestaande stad zetten we in op Steenbreek om zo onnodige verharding in de privetuinen af te laten nemen. Dit helpt niet alleen tegen droogte en wateroverlast maar draagt ook bij aan preventie van hittestress. Daarnaast willen we de stad meer laten werken als een spons: water meer vasthouden waar het valt en vertraagd afvoeren. Dit kunnen we doen door bijvoorbeeld het toepassen van wadi's en het toevoegen van meer groen in de openbare ruimte. De aanleg van een Urban Waterbuffer (hiermee kunnen we ondergronds water vasthouden en later gebruiken) en het toevoegen van groene parkeervakken kunnen hier ook bij helpen. In het nieuw op te stellen omgevingsprogramma Riolering & Water 2028-2035 doen we hier concrete voorstellen voor.
319	**D66**	**Dieren: Er komt een nieuw beleidsplan voor dieren. Wat is hiervan de planning? Op welke acties wordt extra ingezet? In de tekst wordt verwezen naar partners, zijn dat ook de partners uit de regio? Komen er naast de opvangplichtvoor wilde dieren en de acties ter voorkoming van ganzenoverlast er nog andere maatregelen voor het welzijn van dieren die niet worden gehouden? Zoals egels, insecten, vleermuizen en alles wat zoemt, vliegt en kruipen in onze stad, de natuur en parken?**	94	Het nieuwe dierenbeleid omvat het hele spectrum van gehouden en niet-gehouden dieren. De uitwerking wordt in 2027 aan u voorgelegd.
73	**VVD**	**Waarom zijn de baten voor de post afval hoger dan de lasten? Wat is de argumentatie daarachter?**	95	De lasten bij het taakveld 7.3 afval zijn elk jaar lager dan de baten, omdat niet alle lasten met betrekking tot taakveld 7.3 afval hier worden gepresenteerd. Daarnaast wordt de kwijtschelding afvalstoffenheffing bekostigd vanuit het armoedebeleid
23	**CDA**	**Het restafvaltarief is meer een financiële stimulans om afval te scheiden dan een gedragsverandering. Wordt in de evaluatie en in het onderzoek de bereidheid van het scheiden meegenomen?**	95	Het restafvaltarief is een financiële stimulans om gedragsverandering te realiseren. We baseren het raadsvoorstel en haalbaarheidsonderzoek van het restafvaltarief op de resultaten van afvalscheiding in de afgelopen paar jaar. We zetten deze resultaten af tegen het beleid dat de afgelopen jaren is ingevoerd.
41	**DENK-PGenR**	**Rijswijk wil het restafval reduceren naar 200 kilo per inwoner in 2030 en onderzoekt een restafvaltarief. Tegelijkertijd is de realiteit dat restafval stijgt en de verplichte afvalpas voor drempels en bij plaatsingen zorgt. Welke alternatieven voor een restafvaltarief worden onderzocht, wat zijn de sociale gevolgen en hoe worden minima beschermd? Hoe beloont de gemeente goed afvalgedrag en hoe pakt zij afvaldumpers strenger aan? Wordt er extra geïnvesteerd in restafvalcontainers bij hoogbouw om de stijgende hoeveelheid op te vangen? Wordt de afschaffing van de afvalpas overwogen om de drempel voor inwoners te verlagen en afvalbijplaatsing tegen te gaan?**	95	Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de afvalpas de oorzaak is voor bijplaatsingen, in gemeenten waar geen afvalpas verplicht is, zijn ook (veel) bijplaatsingen. In het onderzoek voor het restafvaltarief wordt ook een hoofdstuk gewijd aan specifieke doelgroepen waar een uitzondering voor gemaakt kan worden. Zo kunnen zij een X aantal inwerpen per jaar kwijtgescholden krijgen, of een bepaald bedrag. De beslissing hiervoor ligt bij de gemeenteraad en wordt voorgelegd in het raadsvoorstel. Bij een restafvaltarief worden inwoners die goed scheiden beloond doordat zij lagere variabele kosten hebben op hun afvalstoffenheffing. Afvaldumpers worden streng aangepakt door meer handhaving en hogere boetes voor afvaldumpers. Bij de gebiedsontwikkelingen kijken we samen met Avalex naar de benodigde capaciteit containers om te voorzien in de afvalvraag. De afschaffing van de afvalpas wordt nu niet overwogen.
362	**D66**	**Economie. In omliggende gemeenten zijn er regels voor licht en geluid, om te zorgen dat reclame past in de omgeving en vooraf voor ondernemers en omwonenden duidelijk is wat kan en past. In de APV van Rijswijk is art. 4:16 en 4:16 nu niet ingevuld. In het voorjaar wordt een herziening van de APV voorzien. Worden deze hoofdstukken ingevuld, zowel aan de gevel, als tijdelijk buiten en permament buite? Wordt ook gekeken naar verduidelijking en versimpeling in het algemeen, en voor reclame in et bijzonder? Dit zodat ondernemers goed weten waar ze gebruik van kunnen maken voor hun zichtbaarheid**	95	Licht en geluid worden bij reclame in de openbare ruimte geregeld in de privaatrechtelijke overeenkomst die de gemeente met de aanbieder van reclamevoorzieningen sluit.
24	**CDA**	**In het verzoek aan de provincie staat enkel waar mogelijk PFAS houdend blusschuim is gebruikt. Er zijn zeer veel oorzaken van PFAS in de grond naast blusschuim. Worden ook overige gebieden hierop onderzocht?**	96	De provincie heeft een inventarisatie gedaan van potentieel PFAS-verdachte locaties. De provincie selecteert binnen het beschikbare budget locaties op basis van de kans op aanwezigheid bodemverontreiniging en de aanwezigheid van kwetsbare objecten zoals woningen. Locaties waar door de brandweer met blusschuim is gewerkt of geoefend hebben hoge prioriteit. Of binnen de gemeente nog andere locaties voor onderzoek in aanmerking komen is nog niet bekend.
25	**CDA**	**Zijn de voorgestelde maatregelen voldoende om de Europese normen op het gebied van luchtkwaliteit in 2030 te halen?**	96	Op basis van de beschikbare gegevens is het nog niet met zekerheid vast te stellen dat Rijswijk op alle luchtkwaliteit toetspunten in 2030 aan alle strengere Europese normen voldoet. Volgens de prognoses van het RIVM wordt een overschrijding van de nieuwe EU-norm voor stikstofdioxide (NO2) in 2030 op enkele toetspunten in Rijswijk verwacht.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
154	**Forum voor Democratie**	**Wat zijn de totale jaarlijkse kosten van het gemeentelijke klimaatbeleid, inclusief personeel, externe adviseurs, onderzoeken en voorlichting? Graag aangeven welke uitgaven wettelijk verplicht zijn en welke voortkomen uit eigen klimaatambities. + blz. 97 en 109**	96	Klimaatadaptatie: de gemeente voert geen extra bovenwettelijke activiteiten uit boven het nationale Deltaplan DPRA en wat opgenomen staat in de Omgevingsvisie, het omgevingsplan en de RAAK (Rijswijkse Adaptatiestrategie en Aanpak voor Klimaatverandering). Er is jaarlijks budget beschikbaar voor onder meer onderzoek, externe werkzaamheden, Operatie Steenbreek en het aanjagen van klimaatadaptieve inrichtingsprojecten. Het huidige RAAK-budget bedraagt € 205.000, en incl. € 15.000 aan begrote baten van het Hoogheemraadschap van Delfland. Dit bedrag is excl. personeelskosten en de grotere uitvoeringskosten in de openbare ruimte. Deze worden vanuit andere budgetten, waaronder het programma Water, Klimaatadaptatie en Riolering (WKR), gefinancierd.
155	**Forum voor Democratie**	**Welke concrete resultaten leveren de aanvullende uitgaven voor het klimaatbeleid op? + blz. 97 en 109**	96	*'Klimaatadaptatie'*: •De – online- Klimaatatlas wordt in 2027 geactualiseerd, zodat iedereen kan weten waar overlast van hitte, droogte en water tot risico's leidt en wat er te doen is om daar beter op voorbereid te zijn op de korte en lange termijn. •Met Steenbreek en landelijke actie NK-tegelwippen helpen we inwoners om tegels te vervangen door groen. Het aandeel verharding in Rijswijkse tuinen is bijvoorbeeld in drie jaar met ongeveer 10% afgenomen. •Samen met de tuinbranche en het Hoogheemraadschap Delfland organiseren we 4 keer per jaar een lokaal Groen Klimaatplein. We weten dat 60% van de bezoekers zin heeft om aan de slag te gaan met planten en regentonnen in de tuin en de eigen buurt. •In 2027 maken we een actieplan om de problemen door extreme hitte, zoals we die in 2026 meemaakten, te verminderen. Onder andere door mee en beter gespreide koelteplekken te zoeken. •Bij nieuw- en verbouwprojecten passen regels toe om hemelwater op te vangen op privaté percelen om te voorkomen dat het water gemeentelijke riolering overbelast of voor wateroverlast gaat zorgen. En bij herinrichtingen van de openbare ruimte passen we wadi's, infiltratievoorzieningen, groene parkeervakken en andere maatregelen toe om ervoor te zorgen dat gevolgen van veel water en droogte in de stad zo klein mogelijk worden.
231	**PRO Rijswijk**	**Gezondheid - Er komt geen uitbreiding van zero-emissiezones of lagere snelheden met de auto. Hoe bereikt het college de doelstellingen uit het schone lucht akkoord als dit niet gebeurt? Welke andere maatregelen zijn mogelijk?**	96	Het niet invoeren van zero-emissiezones betekent niet dat we de doelstellingen van het Schone Lucht Akkoord loslaten. In het kader van de toekomstige actualisatie van het Actieplan luchtkwaliteit gaan we verkennen welke andere maatregelen wij kunnen inzetten om de luchtkwaliteit blijvend te verbeteren.
317	**D66**	**Milieu: Het college wil zoveel mogelijk woningen uit de woningsanering halen. Betekent dat, dat deze woningen ook aangepast zijn en geluidsbelasting kennen? Is hier een overzicht van en kan dit met de Raad worden gedeeld?**	96	Het gaat om woningen die vanwege een hoge geluidbelasting door wegverkeer op een saneringslijst zijn geplaatst. Dit betekent niet dat deze woningen al zijn aangepast. In het kader van de geluidsanering wordt onderzocht of het geluidniveau binnen de woningen aan de wettelijke eisen voldoet en of maatregelen nodig zijn. In Rijswijk lopen momenteel nog zeven geluidsaneringsprojecten, die in totaal betrekking hebben op circa 670 woningen. Het gaat om woningen langs de Steenlaan, Lindelaan, Generaal Spoorlaan, Hendrik Ravesteijnplein, Geestbrugweg, Haagweg en Sir Winston Churchilllaan. Als college de saneringsprogramma's voor deze woningen heeft vastgesteld wordt uw raad nader geinformeerd.
11. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
39	**DENK-PGenR**	**De begroting toont sterke ambities voor woningbouw in genoemde gebieden, waarbij de nadruk ligt op betaalbaarheid en de integratie van groen, bereikbaarheid, onderwijs, kinderopvang en huisartsenzorg. De samenhang tussen deze woningbouwopgave en de daadwerkelijke realisatie van de benodigde voorzieningen vraagt echter om verduidelijking. Hoe borgt het college dat de geplande woningbouw gepaard gaat met voldoende betaalbare woningen en een tijdige realisatie van de (maatschappelijke) voorzieningen? + blz. 105 Welke streefpercentages voor betaalbare woningen en voorzieningen gelden er per specifieke gebiedsontwikkeling? Welke normen hanteert het college voor het behoud en de uitbreiding van groen bij nieuwe woningbouwprojecten en hoe wordt de raad in staat gesteld te controleren of deze normen per gebiedsontwikkeling worden gehaald**	99	Wij houden ons aan de wettelijke eisen voor betaalbare en sociale huurwoningen. Voor een tijdige realisatie van de benodigde voorzieningen wordt een uitvoeringsstrategie maatschappelijke voorzieningen op 20 november aan de raad voorgelegd. In deze strategie is op basis van normen bepaald welke voorzieningen nodig zijn vanwege de groei van de stad. Deze strategie laat ook zien welke voorzieningen we waar en wanneer willen realiseren. We hebben een regisseur maatschappelijke voorzieningen aangesteld die de uitvoering van deze strategie coördineert. De voorzieningen die op korte termijn nodig zijn worden op dit moment al opgepakt. Het door de raad vastgestelde groenbeleid is leidend voor de groeninrichting van onze woningbouwprojecten. De raad wordt in staat gesteld hierop te controleren doordat ontwikkelkaders en gebiedspaspoorten ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.
26	**CDA**	**Wat wordt bedoeld met geprogrammeerde zelfstandige sociale huurwoningen in bezit van een toegelaten instelling?**	100	In het gemeentelijk woningbouwprogramma opgenomen sociale huurwoningen van, of te ontwikkelen door, woningcorporaties
27	**CDA**	**Bij de indicatoren gemiddelze WOZ waarde en demografische druk staat het woord heffingen alleen. Klopt dit?**	100	Dat klopt. Deze worden uitgelegd in de paragraaf 'Lokale heffingen'.
235	**PRO Rijswijk**	**Het aantal sociale huurwoningen als aandeel van de totale woningvoorraad blijft de komende jaren dalen en de 30% raakt verder uit zicht. Welke interventies is het college van plan om te nemen om het tij te keren? In welke projecten verwacht het college om meer dan 30% sociaal te kunnen programmeren om stadsbreed boven de 30% uit te kunnen komen? Graag een concrete lijst projecten.**	100	Tot 2035 voegen we c.a. 10.000 woningen toe waarvan circa 2.800 in het sociale huursegment valt. Daarmee daalt het aantal sociale woningen als aandeel van de hele voorraad slechts met ruim één procent. Concreet: in 2026 bedraagt het percentage sociaal t.a.v. de gehele woningvoorraad ca. 31,6%. In de huidige woningbouwprogrammering bedraagt dit percentage in 2035 circa 30,1%. De 30% raakt dus niet uit zicht. Inde nog niet vastgestelde woninbouwprojecten verkennen we niettemin de mogelijkheden om sociale huurwoningen toe te voegen; een concrete lijst met projecten om méér dan 30% sociaal toe te voegen is er echter niet. N.b. de woningbouwprogrammering is een moment opname, plannen wijzigen van tijd tot tijd.
321	**D66**	**Stadontwikkeling: Welke stappen worden er in de komende jaren gezet om te zorgen voor een nieuw omgevingsplan voor 2032? Hoe wordt de Raad hier vooraf zorgvuldig en stapsgewijs bij betrokken? Wordt er ingezet op vernieuwing en bijvoorbeeld geleerd van Vught, als het gaat om meer mogelijkheden voor vergunningvrij bouwen?**	100	Het transitieproces naar het nieuwe omgevingsplan in 2032 verloopt via een stapsgewijze, thematische en gebiedsgerichte opbouw, waarbij de gemeenteraad via uitgangspuntennotities, eventuele themasessies en tussentijdse bijpraatmomenten vooraf wordt betrokken voor zover kaderstellend beleid nog ontbreekt of wordt aangepast. Wat betreft vernieuwing en doorontwikkeling evalueren we de werking van ons Omgevingsplan intern actief en nemen verbeteringen mee bij aankomende wijzigingen. We kijken kritisch naar andere voorbeelden uit het land waar het gaat om meerwaarde voor onze gemeente en toepasbaarheid binnen onze systematiek.
349	**D66**	**Stadsontwikkeling/ Wonen: Zijn er ook cijfers van het aantal geplande op te leveren woningen van 2030 t/m 2040? Zo ja, ontvangen we deze graag.**	100	In deze periode staat het aantal geplande op te leveren woningen in de huidige woningbouwprogrammering op ruim 5.700.
350	**D66**	**Wonen: Hoe zorgt u voor huisvesting van woningzoekende jongeren en studenten voor wie een particuliere huurwoning te duur is, gegeven het teruglopende aandeel sociale huurwoningen?**	100	In het Volkshuisvestingsprogramma werken we uit hoe we gaan zorgen voor voldoende betaalbare woningen, o.a. voor jongeren en studenten. Op dit moment is de bouw van 700 studentenwoningen in Kessler Park al in voorbereiding.
351	**D66**	**Nieuwkomers- Wonen. U geeft aan in te zetten op het tijdelijk huisvesten van statushouders. Er staan echter geen flexwoningen op de planning. Zijn er plannen voor het realiseren van flexwoningen? Zo ja, wat is de status hiervan en hoe ziet het vervolg er concreet uit? Kunt u de Raad hiervan een overzicht sturen voor de behandeling van de begroting?**	100	U wordt binnenkort via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over onze plannen voor opvang/huisvesting van statushouders.
108	**Rijswijks Belang**	**In de begroting staat dat het college de vergunningprocedures gaat doorlichten. Wat houdt deze doorlichting concreet in en wanneer wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten en eventuele vervolgstappen?**	101	Het doorlichtvan het vergunningenproces is onderdeel van het project Minder Regels. Deze gelden worden alvast hiervoor gereserveerd.
352	**D66**	**Ruimtelijke ordening: U geeft aan: "De schaarste aan ruimte, geld en capaciteit vragen meer dan ooit om scherpe keuzes en vooruitplannen " Wat zijn die scherpe keuzes die het college in deze begroting maakt en hoe zien de plannen verder vooruit er uit? Welke visie ligt hieraan ten grondslag?**	101	Op basis van het coalitieakkoord en de omgevingsvisie zijn verschillende keuzes gemaakt die nader zijn toegelicht in deze programmabegroting. Daarbij kunt u denken aan het voortzetten van de grote gebiedsontwikkelingen, maar een kritische blik op de toevoeging van meer woningen bij bestaande en nieuwe projecten. Nieuwe ontwikkelingen moeten passend zijn binnen bestaand gebied en passend bij (de groei van) het voorzieningenniveau. Ook zetten we in op meer groen in de wijken.
28	**CDA**	**Beleidshuis en minder regels: wie bepaalt wat waar thuishoort? En wat is de definitie van beleid dat veel invloed heeft op bijvoorbeeld inwoners? + blz. 103**	102	Wie bepaalt wat waar thuishoort: De betrokken beleidsteams bereiden in onderlinge afstemming voor welke beleidsinhoud thuishoort in de omgevingsvisie, in omgevingsprogramma's of in het omgevingsplan. De uiteindelijke besluitvorming vindt plaats door het college of de gemeenteraad, ieder binnen de eigen bevoegdheden. Wat verstaan we onder beleid dat veel invloed heeft op inwoners: Beleid en regels die direct van invloed zijn op de leefomgeving en de mogelijkheden van inwoners en ondernemers. Denk aan regels voor bouwen en verbouwen, parkeren, het gebruik van de openbare ruimte of het vestigen van een bedrijf.
232	**PRO Rijswijk**	**Ruimte en leefomgeving - voor het groenbeleid wordt de samenwerking met groene organisaties voortgezet. Waarvoor zal hun ondersteuning concreet ingezet worden? Hebben zij de mogelijkheid aan de voorkant mee te denken?**	102	Met groene organisaties zoals: Stichting Zuid-Hollands Landschap, Dunea, Vereniging Natuurmonumenten en Staatbosbeheer werken we samen in groene projecten zoals Nationaalpark Hollandse Duinen en Vlietzone. Het lokale groen netwerk levert input bij diverse gebiedsontwikkelingen via de gebruikelijke participatietrajecten.
371	**D66**	**Kunst: Hoeveel is er uitgegeven aan kunst in de openbare ruimte, waar is het plan voor uitgaven voor de komende jaren in de begroting te vinden?**	102	In de begroting hebben we opgenomen dat we in 2027 verder gaan met de voorbereiding van een nieuw kunstwerk in Te Werve Oost. Er is nog geen verder plan voor uitgaven voor de komende jaren. Uitgaven gaan na onttrekking(en) aan de bestemmingsreserve Realisatie kunst in de openbare ruimte, die wij aan u voorstellen.
29	**CDA**	**Wat is de planning van de uitvoeringsstrategie voorzieningen? Gaat dit om enkel nieuwbouw ontwikkelingen of gaat dit over de gehele stad?**	103	Dit gaat over de gehele stad. De uitvoeringsstrategie kijkt vooruit tot 2040. De nieuw te ontwikkelen voorzieningen zijn ingedeeld in drie categorieën. De korte termijn, van nu tot en met 2029. De middellange termijn, van 2030 tot 2033 en de lange termijn van 2033 tot en met 2040.
109	**Rijswijks Belang**	**De begroting kondigt extra investeringen in groen in de wijken aan en vermeldt dat hiervoor een uitvoeringsprogramma wordt opgesteld. Daarnaast wordt € 200.000 extra budget beschikbaar gesteld voor groen, waarvan € 50.000 voor meer groen in onze parken. Wat zijn de concrete plannen voor de besteding van het resterende budget van € 150.000 en welke wijken en locaties krijgen prioriteit? Wanneer wordt het uitvoeringsprogramma opgesteld en hoe wordt de raad hierbij betrokken, conform de afspraken tijdens het kaderdebat? Op welke termijn kan de raad concrete voorstellen en een planning verwachten?**	103	De uitvoering van het Groenbeleid Rijswijk wordt bij de gebieds- en locatieontwikkelingen en grote herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte standaard al meegenomen. Maar ook in de rest van Rijswijk willen we ontbrekende groene schakels oplossen en meer groene plekken met bomen en planten. Daarvoor wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld, dat wij in het eerste kwartaal van 2027 naar de raad zullen sturen.
353	**D66**	**Ruimtelijke ordening: U geeft in het hoofdstuk Ruimtelijk Ordening op pagina 103 aan dat in middelen gaat verkennen. Wat houdt dit in? Kunt u de betekenis hiervan en de acties uiteenzetten?**	103	De investeringsstrategie voor de Landgoederenzone richt zich op een gefaseerde aanpak in twee fases. Voor fase I heeft de raad een investeringsbudget uit het Groeifonds toegekend. Afhankelijk van de resultaten van de investeringen van fase 1, kan de raad besluiten over het al dan niet toekennen van investeringsbudget om de ambities van fase 2 te realiseren. Net als bij fase I zal, zo'n investeringsbudget in fase II ook worden ingezet als cofinanciering voor subsidieaanvragen van andere partijen (overheden).
99	**VVD**	**Wat is het verwachte negatieve saldo van de ontwikkeling van de Marimbahallocatie?**	104	Het financiële kader voor de ontwikkeling Maribahallocatie is op 25 maart 2025 door de raad vastgesteld. Concreet betekent dit een investering in de sportvoorziening van € 12,3 miljoen en een negatief saldo op de bijbehorende grondexploitatie van € 420.000.
100	**VVD**	**Is voor het hebben van een goede mix tussen huur en koop in wijken de Triaslocatie wel een goede locatie voor het toevoegen van (sociale) huur?**	105	Voor het bevorderen van de doorstroming van senioren, juist ook in deze wijk, is het realiseren van seniorenwoningen (huur) op de Trias lokatie wenselijk.
114	**Beter voor Rijswijk**	**Binnen de progammabegroting mist het onderzoeken/de ambitie om bij nieuwbouw Rijswijkers voorrang te geven. Ook al staat dit duidelijk wel in het coalitieakkoord én wordt er binnen de progammabegroting wel gesproken over een stop voor de voorrang van statushouders. Heeft het college de ambitie/ het geld gereserveerd om de mogelijkheid van voorrang voor Rijswijkers bij nieuwbouw te onderzoeken/ beleid te maken aankomend jaar?**	105	Voorrang bieden bij de toewijzing van een woning op basis van herkomstgemeente is wettelijk alleen toegestaan op grond van de Huisvestingswet via een huisvestingsvergunning (vanuit de huisvestingsverordening). Deze vergunningplicht mag alleen ingevoerd worden voor woningen die schaars zijn (sociale huur, middenhuur en betaalbare nieuwbouw koopwoningen).Deze vergunningsplicht is dus noodzakelijk om zo'n voorrangsregel in te voeren en hiervoor moet de huisvestingsverordening aangepast worden. Tijdens de Themasessie op 29 oktober jl. en bij de beantwoording van de motie 'huisvesting voor middeninkomens' informeren wij de raad hier nader over. Ook bereiden wij een kaderstellend raadsbesluit voor waarin we de raad in december de keuze voor leggen om deze huisvestingsvergunningsplicht voor middenhuur en betaalbare koopwoningen in te voeren.
186	**PRO Rijswijk**	**In de programmabegroting worden ouderen op verschillende plaatsen kort genoemd, bij Wmo, wonen, cultuur en de inzet van seniorenmakelaars. Wat ontbreekt is een afzonderlijke paragraaf / hoofdstuk. Waarom is hiervoor gekozen, gelet op de vergrijzing (ook in Rijswijk) en de impact van die vergrijzing op wonen, zorg, mobiliteit, eenzaamheid en participatie?**	105	De programmabegroting is ingedeeld naar beleidsterreinen en niet naar doelgroepen. Daarom is de inzet voor ouderen opgenomen binnen de verschillende programma's.
236	**PRO Rijswijk**	**Wat is de planning voor de oude Triaslocatie aan de Buziaulaan? Wanneer verwacht het college een gebeidspaspoort met de raad te kunnen delen?**	105	De gemeente is in afwachting van planvorming voor de herontwikkeling, binnen de kaders van een reeds in '23 opgesteld gebiedspaspoort, toentertijd nog door het college vastgesteld. Er is een woningbouwcorporatie actief om de herontwikkeling van de grond te krijgen, een exacte inschatting van planning is nu nog niet te geven.
237	**PRO Rijswijk**	**Welke concrete partijen hebben zich als geïnteresseerden gemeld voor de heronwtikkeling van de Hof van Elsenburg locatie?**	105	U ontvangt later dit jaar een raadsinformatiebrief waarin de herontwikkeling van Hof van Elsenburg verder wordt toegelicht.
320	**D66**	**Stadsontwikkeling: Is het college voornemens de grond van Hof van Elzenburg te verkopen en faciliterend te ontwikkelen of om zelf te ontwikkelen? Hoe ver zijn de plannen hiervoor? Wanneer kan de Raad wat verwachten om hier opdracht voor te geven? Kan het college een planning aangeven wanneer daadwerkelijk op de locatie zelf werkzaamheden te verwachten zijn voor de ontwikkeling? Wat gebeurt er in de tussentijd met de grond? Wordt er opbrengst gegenereerd met tijdelijke functies? Zljn hierover al concrete gesprekken en zo ja met welke partijen?**	105	U ontvangt later dit jaar een raadsinformatiebrief waarin de herontwikkeling van Hof van Elsenburg verder wordt toegelicht.
30	**CDA**	**Zijn er gelden beschikbaar/geservereerd voor particulieren die willen optoppen?**	106	Nee
126	**Beter voor Rijswijk**	**Wat doet het college wanneer woningen eerder worden opgeleverd dan noodzakelijke scholen, huisartsenzorg of andere voorzieningen: wordt de woningbouw gefaseerd of wordt vooraf tijdelijke capaciteit geregeld? + blz. 107**	106	Aan de voorkant van een locatieontwikkeling wordt het programma door de raad vastgesteld. Hierin wordt ook de beschikbare ruimte voor voorzieningen vastgelegd. De woningbouw wordt niet vertraagd wanneer de ruimte voor voorzieningen wel in het programma is geborgd maar nog niet is gerealiseerd. Voorzieningen hebben daarnaast vaak een bedieningsniveau, dat groter is dan de desbetreffende gebiedsontwikkeling. Daarom hebben wij de strategie voorzieningenniveau opgesteld.
354	**D66**	**Ruimtelijke ordening: U geeft aan een volshuisvestingsprogramma voor te bereiden voor 2027 en een herziening in 2028. Wat is de reden dat zowel een vasstelling als een herziening nodig is en nu al wordt voorzien?**	106	Het gaat hierbij niet om het Volkshuisvestingsprogramma, maar om de huisvestingsverordening (HVO). De looptijd (4 jaar) van de huidige HVO eindigt per 1 juli 2027. Dan moet er een nieuwe HVO vastgesteld worden. Op grond van de Regiewet moeten er ook nog grote wijzigingen worden doorgevoerd in de HVO die in 2028 moet worden vastgesteld. We informeren u op korte termijn nader over dit proces middels een raadsinformatiebrief.
31	**CDA**	**Hoeveel procent m2 voorzieningen is er afgesproken voor nieuwbouw/gehele stad en wordt dit percentage behaald bij nieuwbouw/gehele stad?**	107	Op basis van de gestelde normen voor voorzieningen, die inderdaad vaak in vierkante meters zijn uitgedrukt, is in beeld gebracht hoeveel nieuwe voorzieningen nodig zijn in de hele stad. In de uitvoeringsstrategie maatschappelijke voorzieningen, die in november besproken wordt in de raad, is opgenomen welke voorzieningen we waar en wanneer willen realiseren. De daadwerkelijke realisatie wordt per project opgepakt. Per project wordt ook de haalbaarheid onderzocht. Voor veel voorzieningen is ook een alternatieve locatie benoemd, mocht de eerste locatie niet haalbaar blijken. Als ook die twee optie niet haalbaar blijkt gaan we op zoek naar andere mogelijkheden. Doel is om de uitvoeringsstrategie uit te voeren en te zorgen voor voldoende voorzieningen. Bij lopende nieuwbouwprojecten is vaak al sprake van overeenkomsten met ontwikkelaars die niet zomaar opengebroken kunnen worden. Desondanks zien we nog kansen binnen de gebiedsontwikkelingen om extra voorzieningen te realiseren.
32	**CDA**	**Wat zijn de eerste resultaten van de leegstandverordening? Als die er nog niet zijn, wanneer kunnen wij deze verwachten?**	107	Het is nu nog te vroeg om resultaten te delen. Pas sinds 1 oktober 2026 zijn eigenaren verplicht de leegstand van hun woning (na 6 maanden leegstand) te melden. Hiervoor is een digitaal meldpunt ingericht op onze website. Het aantal meldingen dat is ontvangen is nog zeer gering. We verwachten na een pilotperiode van een half jaar de eerste resultaten te kunnen delen met de raad.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
33	**CDA**	**Wat is de status van de seniorenmakelaar en de doorstroompremie?**	107	In Rijswijk werken we al enige jaren succesvol met de doorstroommakelaars. Ook nu al hebben zij een budget ter beschikking waarmee zij huishoudens met een verhuiswens kunnen ondersteunen om financiele drempels weg te nemen. Of de inzet van een algemene doorstroompremie hierbij een extra impuls kan geven moet nog nader onderzocht worden. Gezien de overige prioriteiten wordt hier in 2027 nog geen invulling aan gegeven.
238	**PRO Rijswijk**	**Wat verstaat het college precies onder "woonfraude"?**	107	Bij de woonfraude die de Rijswijkse pandbrigade aanpakt gaat het om oneigelijk gebruik van een woning; bijvoorbeeld wanneer er sprake is criminele of illegale activiteiten in een woning, overbewoning en/of toeristische verhuur van een woning zonder de daarvoor benodigde vergunningen.
239	**PRO Rijswijk**	**Hoeveel gevallen van "woonfraude" schat het college in dat er jaarlijks plaatsvinden?**	107	In de raadsinformatiebrief van juni 2026 (26.109487) bent u geïnformeerd over het aantal meldingen dat de Rijswijkse Pandbrigade de afgelopen jaren heeft behandeld, waaronder dossiers die vallen onder woonfraude (onrechtmatige bewoning). In 2025 waren er 79 meldingen en in de eerste helft van 2026 ontvingen we 38 meldingen.
240	**PRO Rijswijk**	**Wanneer krijgt de raad het plan van aanpak voor aanpak van misstanden in de particuliere verhuurmarkt te zien?**	107	Als hiermee het plan van aanpak ‘‘Wet goed Verhuurderschap’’ wordt bedoeld dan is het voornemen deze Q4 2026 gereed te hebben.
241	**PRO Rijswijk**	**Wat is er gebeurd met de plannen om een Rijswijks Huurteam in te stellen?**	107	Er is onderzocht of het inhuren van de een extern 'Huurteam' een toegevoegde waarde heeft bij het ondersteunen van de pandbrigade om meldingen over ongewenst verhuurgedrag in behandeling te nemen. Hun aanpak gaat daarbij echter verder dan vanuit de wettelijk plicht van de gemeente noodzakelijk is (namelijk volledige juridische begeleiding van een huurder) en brengt aanzienlijke kosten met zich mee. Gezien het beperkte aantal meldingen dat de pandbrigade ontvangt is het tot nu toe mogelijk gebleken om zonder de inhuur van deze externe expertise de meldingen af te handelen.
355	**D66**	**Wonen: U geeft aan "Regels voor betaalbare nieuwbouwwoningen vast te stellen, zodat betaalbare nieuwbouwwoningen (sociale en middenhuur en betaalbare koopwoningen) ook in de toekomst beschikbaar en betaalbaar blijven voor de doelgroep" Kunt u aangeven voor zowel de sociale huur, middenhuur, en betaalbare koopwoningen separaat aangeven aan welke regels u denkt? Wanneer kan de Raad hier voorstellen voor verwachten en hoe wordt zij in verband met het aangeven van het kader vooraf hierbij betrokken?**	107	Het gaat hierbij om de regels die vanuit de Regiewet en het Besluit versterking regie volkshuisvesting door een gemeente moeten worden vastgesteld in o.a. het omgevingsplan en de huisvestingsverordening. Hierbij gaat het met name om het vaststellen van 'instandhoudingstermijnen' voor deze woningbouwcategorieën. Tijdens de themasessie op 29 oktober j.l. informeerden wij uw raad hier nader over. Ook bereiden wij een kaderstellend raadsbesluit voor waarin we in december de raad de keuze voorleggen om deze regels vast te stellen.
34	**CDA**	**Zijn er verzoeken neergelegd bij de gemeenten vanuit organisaties die een datacenter oid willen plaatsen in Rijswijk? Hoe wordt er met een dergelijk geval omgegaan?**	109	Nee. Er is in Rijswijk geen ruimte voor een datacenter.
156	**Forum voor Democratie**	**Hoeveel geld besteedt de gemeente aan de leerlijn Energietransitie en welke organisaties ontwikkelen het lesmateriaal?**	109	De gemeente besteedt ca.20.000,- euro per kalenderjaar aan de leerlijn energietransitie. De ontwikkeling van de leerlijn is gedaan door Natuur en Milieu Educatie van de gemeente Den Haag. De materialen zijn ontwikkeld in samenwerking met onderwijsorganisaties zoals de Hanze Hogeschool Groningen, onderwijs professionals en publieke organisaties zoals Stedin.
157	**Forum voor Democratie**	**Wordt in de leerlijn Energietransitie ook aandacht besteed aan de kosten en nadelen van de energietransitie en alternatieven zoals kernenergie en fossiele energiebronnen?**	109	Ja, vanaf groep 6.
158	**Forum voor Democratie**	**Hoe wordt voorkomen dat gemeentelijke klimaatambities als eenzijdige voorlichting aan leerlingen worden meegegeven?**	109	er worden geen gemeentelijke ambities meegegeven. De materialen van de leerlijn energietransitie zijn ontwikkeld in samenwerking met onafhankelijke publieke partijen, onderwijsorganisaties, volgens onderwijsmethodes zoals Onderzoekend en Ontwerpend leren en sluiten aan op de kern-leerdoelen van het onderwijs.
219	**PRO Rijswijk**	**Isolatieprogramma- In de begroting staat dat de isolatieaanpak vanaf 2027 “vooral met geld van het Rijk” wordt betaald en dat de gemeente inwoners helpt Rijksregelingen te vinden (p. 109).** **a. Om welke Rijksmiddelen gaat het, en hoeveel ontvangt Rijswijk daarvan in 2027 en volgende jaren?** **b. Welk deel daarvan wordt ingezet voor advies en ondersteuning (zoals Rijswijk Groeit Groen en de Energiefixers), en welk deel voor fysieke maatregelen?** **c. Hoeveel huishoudens en VvE’s zijn in 2025 en 2026 via deze ondersteuning bereikt?** **d. Hoeveel daarvan hebben vervolgens een subsidie of lening aangevraagd (ISDE, Nationaal Warmtefonds) en hoeveel hebben daadwerkelijk geïsoleerd?** **e. Als het college deze gegevens niet heeft: hoe weet het dan of de aanpak werkt?**	109	a. De gemeente Rijswijk heeft in de periode 2023 tot en met 2025 in totaal ruim € 2,7 miljoen vanuit het Rijk ontvangen om woningeigenaren te ondersteunen met het isoleren van hun woning (specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie). De SPUK LAI is verlengd tot en met 2028 en de gelden kunnen eventueel nog benut worden tot en met 2030. In oktober 2026 resteert daarvan nog ruim € 1,2 miljoen. De verwachting is dat er in 2026 nog een aantal aanvragen volgen van grote VvE's en er begin 2027 circa € 550.000 resteert. Dit is echter sterk afhankelijk van de daadwerkelijke aanvragen die nog volgen. Op dit moment is niet bekend of er in 2027 en navolgende jaren nieuwe uitkering vanuit het Rijk volgen. b. Dat is nog niet bekend. Het plan voor de Isolatieaanpak vanaf 2027 is nog in ontwikkeling. De inzet van de Energiefixers wordt betaald van de specifieke uitkering Energiearmoede. c. Het Woningisolatieprogramma loopt vanaf 2024. In de periode 2024 tot en met oktober 2026 is door woningeigenaren en VvE's voor 1.155 woningen subsidie aangevraagd voor isolatiemaatregelen. Ongeveer 55% hiervan is klaar met de uitvoering en ongeveer 45% is nog bezig. Vanuit de aanpak is contact met veel grote en kleine VvE's om die op weg te helpen. We zijn in nauw contact met de besturen van 15 grote VvE's (gezamenlijk ruim 1.200 woningen) en 57 middelgrote en kleine vve's (circa 520 woningen). Daarnaast hebben ruim 350 kleine vve's (VvE's van 2 of 3 woningen) gebruik gemaakt van gerichte acties om de activeren of ondersteunen. d. Zie antwoord c voor het aantal woningen dat is geïsoleerd. We vragen niet uit welke woningeigenaren en VvE's subsidie vanuit het Rijk ontvangen en/of gebruik maken van een lening bij het warmtefonds. Woningeigenaren en VvE’s vragen dit zelfstandig aan bij de RVO of het Warmtefonds. e. De uitvoering ligt op koers om zowel de doelstelling vanuit het Woningisolatieprogramma en de doelstelling die is verbonden aan de financiering vanuit het Rijk (1.097; 54% klaar) te halen. Naast de doelstelling voor het aantal te isoleren woningen is ook het opgebouwde netwerk met VvE's, de kennisuitwisseling en het activeren heel waardevol. Niet alleen om VvE's aan te zetten tot isolatiemaatregelen en verduurzaming, maar ook om regulier onderhoud en de financiën op orde te brengen.
233	**PRO Rijswijk**	**Wonen en bouwen - wat zullen concreet de effecten zijn van een omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten vanuit de provincie? Is er nog maatwerk mogelijk bij een vergunningsaanvraag en wat zijn de gevolgen voor plant- en diersoorten?**	109	Dit betreft een soortenmanagementplan vergunning. Een gebiedsgerichte flora en fauna vergunning die de provincie afgeeft aan de gemeente. Particulieren, corporaties en bouwers hoeven bij isolatie, sloop of verbouw geen duur en langdurig eigen ecologisch onderzoek te doen naar beschermde diersoorten maar kunnen van deze vergunning gebruik maken. Daar zijn wel gedragsregels en natuurvriendelijke maatregelen aan gekoppeld.
234	**PRO Rijswijk**	**Wonen en bouwen - Op welke manier(en) ondersteunt de gemeente concreet lokale initiatieven voor energieopwekking op daken? Is er een budget?**	109	We ondersteunen lokale initatieve met delen van kennis en contacten om het juiste advies in te winnen en ervaringen elders op te halen. We denken mee in de mogelijkheden en helpen initatieven het juiste loket te vinden voor eventuele vergunningsaanvragen. Er is vanuit de gemeente geen specifiek materieel budget beschikbaar voor onderzoek of subsidieering van projecten voor lokale energieopwek.
322	**D66**	**Energietransitie: Het college wil de gelden vanuit de gemeente om woningisolatie stop zetten. Tijdens het kadernota debat hebben wij gevraagd om een evaluatie van de regeling die wordt gestopt. Wanneer kunnen we die verwachten?**	109	Tot eind 2026 wordt het Woningisolatieprogramma uitgevoerd volgens het geldende beleid. En eindigt op 31 december 2026. Het college werkt op dit moment de nieuwe aanpak, vanaf 2027, uit. De Adviesraad Energietransitie is betrokken en geeft advies over de nieuwe aanpak. In 2027 zal de aanpak geëvalueerd worden. De raad wordt daar medio 2027 over geïnformeerd. De uitvoering zal vanaf 2027 worden voorgezet met de middelen die beschikbaar zijn vanuit het Rijk (de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie).
12. Algemene middelen en overig				
253	**Wij.Rijswijk**	**De algemene uitkering daalt van € 161,5 miljoen in 2027 naar € 155,8 miljoen in 2028. Wat is de oorzaak? Welke ontwikkelingen na de meicirculaire 2026 zijn nog niet verwerkt, en wat is het verwachte effect? + blz. 176**	110	De daling vanaf 2028 wordt voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van tijdelijke rijksmiddelen waarmee de financiële terugval bij gemeenten en tekorten in de jeugdzorg zijn gedempt. Vanaf 2028 gaat het Rijk uit van besparingen op de jeugdzorg. De uitwerking van de septembercirculaire is niet verwerkt in deze begroting. Deze uitwerking wordt met de raad gedeeld via een raadsinformatiebrief.
13. Overhead				
159	**Forum voor Democratie**	**Hoe verklaart het college de stijging van de overheadkosten van € 38,6 miljoen naar € 45,1 miljoen, terwijl het juist zegt te willen bezuinigen op bureaucratie? Graag een uitsplitsing van de extra € 6,5 miljoen en aangeven waar volgens het college bespaard kan worden. + blz. 112 en 180**	111	Dit betreft een stijging van de personeelslasten door indexatie en door groei van de organisatie, zoals elders toegelicht (totaal effect € 4,8 miljoen). Daarnaast zijn de kapitaallasten verschoven van taakveld 0.3 beheer overige gebouwen en gronden naar taakveld 0.4 overhead (totaal effect € 1,7 miljoen), waardoor de overheadskosten gestegen zijn.
14. Weerstandsvermogen en risicobeheersing				
218	**PRO Rijswijk**	**Netcongestie- Bij de belangrijkste financiële risico's is een maximaal risico van 4 miljoen opgenomen. Waar is dit risico precies uit opgebouwd? Hoeveel woningbouwprojecten en verduurzamingsprojecten lopen op dit moment vertraging op?**	115	Dit risico is een inschatting op basis van de ontwikkelingen die er op dit gebied zijn zoals ook met de raad is gedeeld via een raadsinformatiebrief (26 065). Hierin is aangegeven dat de gevolgen voor woningbouw en onderwijshuisvesting nog niet specifiek in beeld kunnen worden gebracht. Er is geen exacte onderbouwing voor dit bedrag.
260	**Wij.Rijswijk**	**In de begroting 2026 was het risico 'gebiedsontwikkelingen' maximaal € 3,8 miljoen. In deze begroting is dat € 950.000. Waarom is dit risico zoveel lager ingeschat?**	115	De opgenomen € 950.000 zijn de project overstijgende risico's. Het totale risico op de gebiedsontwikkelingen had € 3.800.000 moeten zijn. Het totaal benodigde weerstandscapaciteit had hierdoor € 13.315.132 moeten zijn. De weerstandsratio komt dan uit op 3.
261	**Wij.Rijswijk**	**In de begroting 2026 was het risico op jeugdhulp maximaal € 800.000. In deze begroting is dat € 3 miljoen. Wat is er veranderd?**	115	Het risico is geactualiseerd naar de huidige situatie van ontwikkelingen van de kosten in de jeugdzorg. Ten eerste hebben we te maken met stijgende kosten waarover u bent geïnformeerd in september 2026 via een raadsinformatiebrief (26.138425). Ten tweede hebben we voor 2027 een verhoging van de te realiseren besparing in de begroting opgenomen ten opzichte van een jaar geleden. Ten derde hebben we jaarlijks te maken met prijsbijstellingen, dus nog los van het gebruik van zorg nemen de kosten toe. Een samenhangend pakket aan maatregelen van het Rijk, de regio en onze gemeenten moet zorgen voor de kostenbesparing in de komende jaren. Op basis van de huidige informatie is niet aan te geven (onzeker) welke maatregel per jaar welk bedrag bespaart en welke van buiten komende factoren, zoals vraag naar noodzakelijke zware (en dure) zorg, op ons af komt. We zetten ons maximaal in om binnen onze invloedsfeer een omslag te realiseren. De toename van kosten en de verhoging van de te realiseren besparing maken dat we het bedrag in de risicoparagraaf hebben aangepast.
259	**Wij.Rijswijk**	**Het college rekent met 1,5% rente over € 60 miljoen. Is dat nog realistisch? Wat kost 1 procentpunt hogere rente per jaar? De tekst over de energiecrisis lijkt verouderd. Kan het college dit risico opnieuw beoordelen?**	116	Momenteel is de berekende omslagrente voor deze begroting vastgesteld op 1%. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat we een aantal langlopende leningen hebben met lage rentepercentages. Het risico bestaat dat de berekende omslagrente bij het afsluiten van een toekomstige hoger wordt. Vooralsnog is de inschatting dat 1,5% in dat geval realistisch is. Als de omslagrente met 1 procent stijgt, stijgen de jaarlijkse rentelasten met ongeveer € 2 miljoen ten opzichte van de huidige rentelasten. De passage over de energiecrisis is inderdaad achterhaald.
160	**Forum voor Democratie**	**Waarom wordt op pagina 117 een benodigde weerstandscapaciteit van € 12.688.139 genoemd, terwijl bij de berekening van de weerstandsratio wordt gerekend met € 12.021.611? Welk bedrag is juist en klopt de gepresenteerde ratio van 3,33 dan nog wel?**	117	Het totaal benodigde weerstandscapaciteit had € 13.315.132 moeten zijn als gevolg van het feit dat het risico op de gebiedsontwikkelingen € 3.8 miljoen had moeten zijn in plaats van de opgenomen € 950.000. De weerstandsratio komt dan uit op 3.
123	**Beter voor Rijswijk**	**Welke aanvullende maatregelen zijn nodig om de solvabiliteit weer op minimaal 20% te brengen, en in welk jaar wil het college dat bereiken? + blz. 120**	118	Middels de resultaatsbestemming uit de jaarrekening 2025 is de solvabiliteit reeds aanzienlijk verbeterd. Bij de Kadernota voor de begroting 2028 komt het college met een actualisatie van de investeringsplanning en mogelijkheden om het eigen vermogen verder te versterken. Voor de investeringsplanning kijken we opnieuw kritisch naar welke investeringen we daadwerkelijk kunnen uitvoeren en wanneer. Zo voorkomen we dat we eerder geld moeten lenen dan nodig is.
161	**Forum voor Democratie**	**Hoe verantwoordt het college dat de langlopende schulden oplopen van ongeveer € 258 miljoen naar bijna € 439 miljoen in 2030? +blz. 119 en 162**	118	We verklaren de oplopende langlopende schulden door een bewuste en tijdelijke piek in geplande investeringen in onder meer scholen, groen en wegen voor de groeiende stad. Tegenover de hogere schuld staan duurzame bezittingen.
162	**Forum voor Democratie**	**Welke investeringen zijn verantwoordelijk voor de stijging van de langlopende schulden en wat betekent dit voor de jaarlijkse rentelasten? Graag ook aangeven wat de financiële gevolgen zijn wanneer de rente 1 procentpunt hoger uitvalt. + blz. 119 en 162**	118	Alle geplande investeringen voor de jaren 2027-2030 zijn opgenomen in het Investeringsplan 2027-2030 op pagina 182 tot en met 189 van de begroting. Als de omslagrente met 1 procent stijgt, stijgen de jaarlijkse rentelasten met ongeveer € 2 miljoen ten opzichte van de huidige rentelasten.
248	**Wij.Rijswijk**	**Hoeveel financiële ruimte is er nog om extra te investeren in de stad, gezien de netto schuldquote en de solvabiliteit? Hanteert het college daarvoor een grens? Het college wil bij de Kadernota 2028 de investeringsplanning bijwerken (blz. 120). Betekent dit dat investeringen worden uitgesteld, geschrapt of toegevoegd? Zo ja, welke? +119, 120 en 168**	118	De financiële kengetallen van de VNG worden als richtlijn overgenomen. Investeringen worden altijd afzonderlijk beoordeeld en gewogen. Bij de Kadernota 2028 worden prioriteiten en fasering opnieuw bekeken.
257	**Wij.Rijswijk**	**Op blz. 118 is de solvabiliteit in 2027 21%. Op blz. 171 staat: "De huidige begrote solvabiliteit is 19%." Welk cijfer klopt? + blz. 171**	118	De solvabiliteit van 21% zoals genoemd op pagina 118 is juist.
258	**Wij.Rijswijk**	**In de begroting 2026 daalde de netto schuldquote naar 137% in 2029. In deze begroting is dat 158% in 2029 en 177% in 2030. Waarom is de schuldquote zoveel hoger dan een jaar geleden? +blz. 119**	118	De netto schuldquote geeft de schuldenlast weer als percentage van de totale baten. In de begroting 2027-2030 stijgen de begrote schulden harder dan in de vorige begroting door de toename van de investeringen (met name door de verwerking van het IHP), terwijl de baten in de jaren 2029 en 2030 lager worden het wegvallen van incidentele baten zoals woningbouwsubsidies. Beide ontwikkelingen zorgen ervoor dat de begrote netto schuldquote omhoog gaat voor de genoemde jaren.
356	**D66**	**Financien: De solvabilteit verbeterd komend jaar en daalt daarna weer behoorlijk sterk. Tot onder het neutraalprofiel. Wat gaat college daar aan doen? Hoe wordt voorkomen dat dit effect nog sterker is? Op welk moment gaat u de Raad informeren over de stand van zaken? Bij welke verandering komt u eerder naar de Raad?**	118	In de Kadernota 2028 wordt ingegaan op de relatie tussen het investeringsniveau en de financiële kengetallen.
357	**D66**	**Financien: De grondexploitatie van Rijswijk Buiten laat een negatief beeld zien. Kunt u aangeven of dit even groot is als verwacht? Is de getroffen voorziening voldoende? + blz. 119**	118	De dalende trend in de grafiek op pagina 118 geeft de afloop van de boekwaarde van de GREX weer. Hoe lager het percentage, hoe minder risico de gemeente loopt. De getroffen voorziening is voldoende op basis van de 14e herziening van de GREX.
358	**D66**	**Financien: De schuldquote stijgt naar 177%. In de afgelopen jaren is hard gewerkt aan het stabiele financiele cijfers. U geeft aan hiervoor te werken aan 'realistische planning'. Wat gaat de Raad hiervan terug zien? Wanneer informeert u de Raad? Hoe gaat het college zorgen dat de schuldquote weer af gaat nemen? Wat gaat het college doen om zich voor te bereiden op het nieuwe 'ravijn' in verband structureel minder inkomsten? + 195**	118	In de Kadernota 2028 wordt een voorstel voor de investeringsagenda en de versterking van het eigen vermogen uitgewerkt.
254	**Wij.Rijswijk**	**In de begroting 2026 gaf het college aan dat het eigen vermogen met circa € 20 miljoen moet stijgen. In deze begroting staat € 6 miljoen aan extra stortingen (€ 2 miljoen in 2027 en € 4 miljoen in 2028). Een plan voor de rest staat er nog niet in: het college komt hierop terug bij de Kadernota 2028 (blz. 120). Waarom ligt dat plan er nu nog niet? Welke maatregelen onderzoekt het college, bijvoorbeeld extra stortingen, investeringen uitstellen of schrappen, of bezit verkopen? + blz. 120**	119	Bij de Kadernota voor de begroting 2028 komt het college met een actualisatie van de investeringsplanning en de mogelijkheden om het eigen vermogen verder te versterken.
255	**Wij.Rijswijk**	**Is de opgave van € 20 miljoen nog actueel? Hoeveel extra eigen vermogen is nodig om de solvabiliteit tot en met 2030 op minimaal 20% te houden? Graag een bedrag per jaar.**	119	Bij de Kadernota voor de begroting 2028 komt het college met een actualisatie van de investeringsplanning en de mogelijkheden om het eigen vermogen verder te versterken.
256	**Wij.Rijswijk**	**Wij begrepen dat bij de meicirculaire 2026 is voorgesteld om in 2029 € 2 miljoen extra aan de algemene reserve toe te voegen. Deze begroting noemt € 2 miljoen in 2027 (blz. 119) en € 4 miljoen in 2028 (blz. 195), maar geen storting in 2029. Is de storting van 2029 naar voren gehaald, of gaat het om een ander bedrag? Wat is de totale versterking van het eigen vermogen in 2027-2030? + blz. 195**	119	In de raadsinformatiebrief 26 053 over de uitwerking van de meicirculaire 2026 is opgenomen dat in 2027 een extra storting van 2 miljoen wordt geraamd voor de versterking van de financiele gezondheid. Daarnaast is in de kadernota 2027 vastgesteld dat er voor 2028 een extra storting van 4 miljoen geraamd voor de versterking van de financiele gezondheid. Er is geen storting voor 2029 en 2030 voorzien. De totale storting komt hiermee, naast de resultaatsbestemming, op 6 miljoen voor 2027-2030.
15	**CDA**	**als onze netto schuldquote hoog is, is onze rentelast dan ook hoog?**	120	Ja, meer vreemd vermogen leidt tot een hogere rentelast.
15. Onderhoud kapitaalgoederen				

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
35	**CDA**	**Hoe groot is, in euro's, het verwachte achterstallig onderhoud op het gebied van de openbare ruimte?**	122	Alle onderhoudsopgaven worden door middel van inspecties en schouwen in kaart gebracht. De opgaven die hieruit voortvloeien, nemen we op in beheer- en onderhoudsplannen. Beheer (groot onderhoud) voor op langer gepland termijn en onderhoudsplannen (klein onderhoud) voor op kort termijn. Ook achterstallig onderhoud (zoals onkruidbeheersing in woonwijken) komt hierin naar voren. Het is aan de raad om keuzes te maken over het beeldniveau en bijbehorende budgetten.
16. Bedrijfsvoering				
280	**D66**	**Subsidies: Wat gaat het college doen om het verlenen van subsidies aan initatiefnemers van evenementen eenvoudiger te maken? En worden meerjarige (deel)subsidies voor terugkerende evenementen mogelijk gemaakt? Wat is de stand van zaken voor het mogelijk maken van meerjarige basissubsdies voor maatschappelijke kerntaken, kent het college de voorbeelden uit Den Haag met 3-4 jaar dekking van de basiskosten? Hoe kijkt het college tegen deze optie aan? Voorziet het college dat zij de subsidieverordening gaat wijzigigen, zo ja, op welke termijn? Wat wordt op pagina 125 bedoelt met subsidieregelingen? + blz. 126 ev**	125	Op de gemeentelijke website is een speciale evenementenpagina ingericht waarop organisatoren alle relevante informatie, producten en diensten kunnen vinden, waaronder de Subsidieregeling Stadsbrede Evenementen Rijswijk. Via deze pagina kan ook online subsidie voor een stadsbreed evenement worden aangevraagd. Momenteel wordt er geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor het verlenen van meerderjarige subsidies. De mogelijkheid hiervoor is bekend. Het komende jaar zal de ASV tegen het licht worden gehouden en waar nodig aangepast worden zodat het opstellen van regelingen daar beter binnen past. Dit wordt toegelicht in de paragraaf Subsidies. Met 'regelingen' wordt naast de ASV, die het algemene subsidie beleid vormt, specifiek gemaakt hoe en onder welke voorwaarden subsidie aangevraagd kan worden. Met het instellen van regelingen beogen we meer duidelijkheid te geven over de doelmatigheid en doeltreffendheid van subsidies en om als gemeente meer sturing te kunnen geven.
359	**D66**	**Digitaliseren: Er komt een nieuw informatiebeleidsplan en digitaliseringsagenda geeft u aan. Dat is nodig om mee te gaan met de technische en maatschappelijke ontwikkelingen. De Raad is daarvoor kaderstellend. Wanneer wordt het kader hiervoor, danwel de plannen zelf met de Raad besproken?**	127	Het huidige informatiebeleidsplan loopt van 2024 tot en met 2027. Het nieuwe informatiebeleidsplan gaat in 2028 in en wordt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2027 met de raad besproken. De digitaliseringsagenda wordt in samenhang met dit plan uitgewerkt.
360	**D66**	**Digitaliseren: De opgezetten met de I-fabriek wordt volgens de begroting structureel vormgegeven. Kunt u aangeven wanneer de Raad meer informatie over de onderliggende beleidsvoorstellen en een financieringsvoorstel kan verwachten?**	128	De cloudtransitie via de I-Fabriek inmiddels afgerond. In 2027 ontwikkelen we de werkwijze van de I-Fabriek door. De toekomstige inrichting, benodigde capaciteit en financiering worden onderzocht en meegenomen in het nieuwe informatiebeleidsplan en digitaliseringsagenda. Naar verwachting worden deze plannen in de loop van 2027 besproken.
74	**VVD**	**Hoe wil Rijswijk op het vlak van HRM gaan concurreren met Den Haag en hoe realiseren we een nog hogere kwaliteit van ambtenaren? Waar in de begroting is voor investeringen hierin (in zowel nieuwe als huidige ambtenaren) een reservering te vinden?**	130	Rijswijk is een leer- en ontwikkelgemeente. We bieden medewerkers mogelijkheden om zich te ontwikkelen en door te groeien. Dat is de kracht van Rijswijk ten opzichte van andere gemeenten. Onze doorstroom van medewerkers is hoger dan de benchmark. In 2027 e.v. investeren we extra in leren en ontwikkelen. Het budget hiervoor is verhoogd. De begrote gemiddelde uitgave per medewerker is 1.140 euro (pag. 132)
163	**Forum voor Democratie**	**Hoeveel geld wordt in 2027 besteed aan inclusietrainingen, externe begeleiding en projecten rondom organisatiecultuur? + blz. 131**	130	Binnen het programma Groeien met Rijswijk is er aandacht voor organisatiecultuur, inclusie en diversiteit. In 2027 voeren we het plan van aanpak voor diversiteit en inclusie verder uit. De kosten voor 2027 zijn begroot op 10.000 euro en komen ten laste van het leer- en ontwikkelbudget.
164	**Forum voor Democratie**	**Welke organisaties worden ingehuurd voor inclusietrainingen, externe begeleiding en projecten rondom organisatiecultuur wat kosten deze afzonderlijk en welke aantoonbare resultaten staan daar tegenover? + blz. 131**	130	Voor de inclusietrainingen voor leidinggevenden maken we gebruik van Oculus Diversiteit & inclusie. De trainingen zijn gestart in september 2026 en eindigen in januari 2027. De totale kosten voor dit traject bedragen 19.580 euro. In 2025 is een nul-meting uitgevoerd en aan het einde van het project wordt een 2de vragenlijst uitgezet om de resultaten te meten.
165	**Forum voor Democratie**	**Zijn inclusietrainingen, externe begeleiding en projecten rondom organisatiecultuur verplicht of gaat het hier om eigen politieke amibities rondom deze thema's? In geval van het laatste horen wij graag de beweegredenen van het college. +blz. 131**	130	De organisatie hecht aan een prettige, veilige werkcultuur en vakmanschap. Alle managers nemen deel aan het leiderschapstraject. De inclusietraining is hier een onderdeel van. De training is breed opgezet waarin o.a. aandacht is voor medewerkers met een beperking.
80	**VVD**	**We lezen dat het aantal fte met 30 toeneemt. Hoe verhoudt zich dat tot de (o.a. lokale) ambitie om de (lokale) overheid kleiner te maken?**	131	De toename van het aantal fte hangt deels samen met de groei van de stad en deels met keuzes uit het coalitieakkoord.De toename is getoetst op noodzaak.
166	**Forum voor Democratie**	**Waarom wordt het ambtenarenapparaat met 30 fte uitgebreid en wat gaat dit structureel kosten? Graag aangeven om welke functies het gaat, welke wettelijk noodzakelijk zijn en welke voortkomen uit eigen beleidsambities. + blz. 132**	131	De toename van het aantal fte is nog een prognose op basis van budgetten. Eind december vindt de definitieve omzetting van budgetten naar formatie plaats. De toename hangt deels samen met de groei van de stad en deels met keuzes uit het coalitieakkoord. De personeelskosten bedragen ca 3 mln euro incl werkgeverslasten. Dit resulteert in de volgende prognose: Ambities/coalitieakkoord/Kadernota: Inspectie, toezicht, handhaving 7 fte, Openbare orde en veiligheid 2fte, Economie 1 fte, regisseur voorzieningenniveau 0,67 fte, Datateam 2 fte, Sterk Lokaal team 3fte, Meldpunt bezorgd 2fte, Inburgering 1 fte, MVOI adviseur 1 fte. Areaal gelden: Sociaalteam 1 fte, Publieke dienstverlening 1 fte, HRM 1 fte. Daarnaast verwachten we inhuur om te kunnen zetten in formatie.
364	**D66**	**Externe inhuur: Voor tijdelijke klussen worden ook de pools van het Rijk en de provincie e.a. gebruikt. Klopt het dat u deze kosten meetelt onder externe inhuur? Het gaat hier om werknemers van andere overheden, niet om marktpartijen. Kan dit in de begroting worden uitgesplitst in aantallen en kosten? De eerdere gestelde vragen en moties over normen gingen over inhuur uit de markt. Kun u het verloop aangeven in de afgelopen 3 jaar van inhuur uit de markt? Met welk percentage het college deze inhuur te verlagen, en vanaf wanneer?**	131	Inhuur via pools van het Rijk en de provincie wordt, net als inhuur van marktpartijen als externe inhuur gerekend. De kosten en aantallen zijn niet afzonderlijk uitgesplitst. De totale bruto inhuurkosten bedroegen in 13 mln in 2023, 16 mln in 2024 en 12,5 mln in 2025. Er is geen percentage vastgesteld waarmee de inhuur wordt verlaagd. De aanpak grip op inhuur liet in 2025 resultaat zien. We blijven ons richten op het beperken van inhuur.
17. Grondbeleid				
323	**D66**	**Grondzaken: In het overzicht is aangegeven dat de gemeente 11 woningen bezit en 8 woningen verhuurt. Wat is de status van de andere 3 woningen? In welke staat verkeren de 11 woningen? Zouden deze woningen als ze leegkomen in in te zetten zijn voor het huisvesten van dak- en thuislozen of statushouders?**	146	Op dit moment zijn van de 11 woningen, 4 woningen in leegstandsbeheer gegeven en deze worden in principe verkocht. De staat van onderhoud verschilt per pand. Voor inzet voor andere huisvestingsvraagstukken zijn nog geen concrete plannen.
18. Lokale Heffingen				
75	**VVD**	**OZB is geen product wat men koopt en is daarom toch een op een aan inflatie onderhevig? OZB dient te worden geheven gekeken naar de reële WOZ-waarde. Waarom wordt dan toch een verhoging van 2,1% voorgesteld?**	147	De totale OZB opbrengst wordt met 2,1 % verhoogd ten opzichte van vorig jaar. Alles wordt duurder. Daarom worden de baten geindexeerd om het huidige en nieuwe beleid uit te kunnen voeren. De opbrengst OZB is onderdeel van de algemene middelen. Om op hetzelfde niveau te blijven indexeren we de OZB. Dit is eveneens conform uitgangspunten kadernota.
363	**D66**	**Afval- Leges: In de opsomming is opgenomen dat de kosten voor restafval stijgen door maatregelen van de Rijksoverheid. Welk deel van de kosten wordt veroorzaakt door het niet dalen van het percentage van restafval in Rijswijk, nu de doelen daarvoor niet worden gehaald? Kunt u in een tabel weergeven over de afgelopen 3 jaar wat de ontwikkeling van het aantal kilogram restafval in Rijswijk is geweest en in de kolom er naast wat de verwerkingskosten zijn geweest per kilogram restafval en in totaal voor restafval?**	147	Momenteel bestaat 13% van de totale 'afvalkosten' uit het verwerken van restafval. Dit betreft zowel fijn en grof huishoudelijk afval. Over dit afval betalen we al jaren afvalverbrandingsbelasting en sinds 2026 betalen we daar ook CO2 heffing over. Deze kosten betalen we per ton te verbranden afval. In het restafval zit nu nog veel groenafval, oud papier, textiel en glas, waar we onnodig verwerkingskosten voor betalen. Onderstaande tabel laat zien hoeveel Rijswijks restafval (in tonnen) is verbrand, hoeveel dat kostte aan verwerkingskosten (totaal) en hoeveel daarvan verbrandingsbelasting is.
76	**VVD**	**Parkeerbelasting: wat is de reden dat de overheadkosten in Rijswijk zo hoog zijn en wat gaat er gedaan worden om deze te verlagen?**	149	In het Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen artikel 2.1 is vastgelegd dat maximaal 50% van de personeelslasten als overhead mag worden doorberekend in de kostenberekening naheffingsaanslag parkeerbelasting. Dit maximum wordt gehanteerd. Het tarief voor de naheffingsaanslag in Rijswijk is lager dan het wettelijk vastgestelde maximum.
36	**CDA**	**Waarom wordt Wassenaar bij de berekening van de woonlasten meegenomen, gezien het feit dat zij onevenredig hoge woonlasten hebben? Zou Rijswijk nog onder het gemiddelde komen wanneer Wassenaar uit deze lijst verdwijnt?**	153	Net als in 2024 en 2025 behoort Wassenaar tot de regio Haaglanden. Deze gemeente wordt daarom in de vergelijkingen getoond. Wassenaar was toen ook al de duurste. Wassenaar nu eruit halen, betekent een inconsistente breuk met de vorige jaren. Ook als Wassenaar uit de lijst wordt gehaald blijft Rijswijk onder het gemiddelde.
19. Financiering				
16	**CDA**	**klopt het dat wij leningen afsluiten om rente te kunnen betalen en andere leningen af te betalen?**	156	We sluiten leningen af op basis van de financieringsbehoefte.
37	**CDA**	**Voorziet men problemen voor Rijswijk om aan genoeg vreemd vermogen te komen?**	158	Nee
20. RijswijkBuiten				
79	**VVD**	**De passage over Rijswijk Buiten bestaat vooral uit oude teksten. We missen daarin de ambitie om de verliesvoorziening van 17,5 mln terug te dringen. Wat is het college nog van plan om hieraan te doen?**	163	De teskt is gebaseerd op de in april door de gemeenteraad vastgestelde herzieningen van de grexen, die zoals gebruikelijk de basis zijn voor de begroting 2027-2030, het zijn dus geen oude teksten, maar wel al bekend door de behandeling en besluitvorming in april
21. Subsidies				
167	**Forum voor Democratie**	**Kan het college een overzicht geven van alle subsidieontvangers binnen de € 16,67 miljoen aan directe subsidies, inclusief de bedragen en behaalde resultaten? Graag onderscheid maken tussen wettelijk verplichte subsidies en eigen beleidskeuzes. + blz. 166 en 167**	165	Het overzicht van de gerealiseerde subsidies is beschikbaar via het openbare subsidieregister op de website van de gemeente.
168	**Forum voor Democratie**	**Welke subsidies kunnen worden verminderd of beëindigd zonder dat dit gevolgen heeft voor de wettelijke taken van de gemeente? + blz. 166 en 167**	165	Gemeenten bepalen hun eigen subsidiebeleid. In subsidieverordeningen en beleidsregels leggen zij onder meer vast waarvoor subsidie kan worden aangevraagd en hoe aanvragen worden beoordeeld. Een subsidie kan niet zonder meer worden beëindigd. Vaak is een redelijke overgangstermijn nodig, zeker als de organisatie sterk afhankelijk is van de subsidie.
22. Lange Termijn Investeringsplan				
101	**VVD**	**Is dit een illustratie die is gemaakt met AI?**	168	De illustratie is afkomstig uit de vorige begroting. Het is onbekend met welk programma de illustratie is gemaakt.
246	**Wij.Rijswijk**	**In het coalitieakkoord staat dat deze collegeperiode circa € 200 miljoen wordt geïnvesteerd. Is dit bedrag verwerkt in het investeringsplan van deze begroting? Zo ja, waar kunnen we het terugvinden?**	168	Voor de periode van 2027 - 2030 wordt 214,4 miljoen geïnvesteerd. Zie blz. 169.
247	**Wij.Rijswijk**	**Welke investeringen in dit investeringsplan zijn nieuw ten opzichte van de begroting 2026? En welke investeringen zijn groter geworden? Graag met bedragen per investering. + blz. 181-189**	168	Nieuwe en gewijzigde investeringen (waarover een nieuw besluit genomen dient te worden) zijn opgenomen in het besluit op blz. 213 + 214.
169	**Forum voor Democratie**	**Waarom wordt op pagina 169 gesproken over € 214,4 miljoen aan investeringen, terwijl het investeringsplan op pagina 189 ongeveer € 239,6 miljoen vermeldt? + blz. 189**	169	Het bedrag van € 239,6 miljoen in het investeringsplan betreffen de uitgaven. De inkomsten van derden moeten hier van af worden getrokken.
170	**Forum voor Democratie**	**Waar komt het bovengenoemde verschil vandaan en welke investeringen kunnen worden uitgesteld of geschrapt om de oplopende schuldenlast te beperken? + blz. 189**	169	De keuze om investeringen uit te stellen of te schrappen vraagt om een politieke afweging en is primair aan de raad. In de kadernota 2028 gaan we de relatie tussen de investeringen en de financiele kengetallen nader bezien.
249	**Wij.Rijswijk**	**De verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed staat in het coalitieakkoord. Volgens blz. 171 werkt het college dit pas uit richting de begroting 2028. Om welk bedrag gaat het naar verwachting? Wat betekent dit voor de netto schuldquote en de solvabiliteit?**	171	Uit het portefeuilleplan en het prioriteringskader dat in Q1/Q2 2027 gepresenteerd wordt volgt een financiële indicatie welke wordt meegenomen in het opstellen van het LTIP van de begroting 2028-2031.
324	**D66**	**Verkeer- Investeringen. Welke plannen liggen er onder de investering Transformatie Wilhelminapark onder het kopje mobiliteit?**	171	We verbeteren de kwaliteit van de fietspaden in het Wilhelminapark. Hier ontvangen we subsidie voor vanuit de MRDH.
23. Meerjarenraming 2027-2030				
171	**Forum voor Democratie**	**Hoe is het college van plan de tekorten in 2028 en 2029 op te vangen, waarbij het structurele tekort in 2028 zelfs € 3,62 miljoen bedraagt? + blz. 177**	176	In 2028 en 2029 is er na de septembercirculaire weliswaar een klein positief saldo, maar dit komt vooral door incidentele baten. In de kadernota en de begroting wordt er ingegaan op de ontwikkeling van de financiele kengetallen en de versterking van het eigen vermogen.
172	**Forum voor Democratie**	**Welke concrete bezuinigingen worden overwogen en kan het college aangeven hoe wordt voorkomen dat onze inwoners hiervoor opnieuw meer belasting moeten betalen? + blz. 177**	176	In de kadernota 2028 komt het college hier op terug.
251	**Wij.Rijswijk**	**De post 'Overige baten en lasten' gaat van € 2,6 miljoen negatief in 2027 naar € 7,7 miljoen negatief in 2028. Wat zit er in deze post? Staan hier bedragen in voor ambities uit het coalitieakkoord?**	176	Dit verschil bestaat uit een reservering voor: - een stelpost voor de CDOKE middelen, in afwachting van een definitieve uitspraak vanuit het Rijk hoe omgegaan wordt met deze middelen ad. 2 mln. euro - een stelpost voor het Sociaal Domein om de lasten voor de Jeugdzorg te verlagen ad. 3 mln. euro.
24. Overzicht incidentele baten en lasten				
122	**Beter voor Rijswijk**	**Welke gevolgen hebben de tekorten in 2028 en 2029 voor de uitvoering van het coalitieakkoord, welke uitgaven worden als eerste heroverwogen als tegenvallers optreden en welke gevolgen kunnen inwoners daarvan ondervinden?**	195	In 2028 en 2029 is er na de septembercirculaire weliswaar een klein positief saldo, maar dit komt vooral door incidentele baten. In de kadernota en de begroting wordt er ingegaan op de ontwikkeling van de financiele kengetallen en de versterking van het eigen vermogen.
266	**Wij.Rijswijk**	**Wat is het structurele saldo per jaar als de begrote besparing op jeugdhulp maar voor de helft wordt gehaald? Is er dan nog genoeg ruimte om tegenvallers op te vangen?**	195	Bij een eventuele bijstelling van een lastenbudget geldt dat het (structurele) begrotingssaldo lager wordt, tenzij er elders dekking kan worden gevonden in bestaande budgetten in de begroting.
78	**VVD**	**Er vindt een uitname plaats van 1,7 mln uit het isolatiefonds. De reikwijdte van dit fonds was te ruim en betrof een subsidie op een subsidie. Nog enkele vragen: - Welke lessen zijn te trekken uit vier jaar ervaring met het isolatiefonds? - Blijft er na de uitname van 1,7 mln euro nog geld over in dit fonds? - Is gerichte inzet van middelen nodig om bijvoorbeeld slapende VvE's in beweging te krijgen? + blz. 198 en 203**	197	1) Vanuit het Woningisolatieprogramma biedt de gemeente subsidie, maar ook ondersteuning en adviesproducten aan woningeigenaren en VvE's. De gemeente Rijswijk kent veel VvE's. Uit een analyse van het CBS blijkt dat Rijswijk op plek 5 staat van de gemeente met het hoogste aandeel woningen in een VvE. Woningen in het goedkope segment zijn vaak onderdeel van een VvE. Het isoleren van deze woningen is in de meeste gevallen de verantwoordelijkheid van de VvE. VvE's lopen daarbij tegen andere vraagstukken aan bij het isoleren van woningen dan individuele eigenaren. We zien veel verschil tussen VvE's in de manier waarop ze georganiseerd zijn, de kennis over het meerjarig onderhoud en verduurzaming en de financiële draagkracht. In de afgelopen 2,5 jaar hebben we ervaren dat het activeren en het organiseren van de benodigde besluitvorming in de algemene ledenvergadering van een VvE veel tijd vraagt. Vooral bij grote VvE's zien we dat dit meerdere jaren kan duren. Als VvE's aan de slag gaan dan is dat vaak in combinatie met het aanpakken van (achterstallig) onderhoud. Hierdoor verbetert het wooncomfort, wordt het pand toekomstbestendig en daalt de energierekening. 2) Ja. Afhankelijk van de aanvragen die nog volgen in 2026, blijft er naar verwachting circa € 550.000 over van de financiering vanuit het Rijk (specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie) en circa € 1,1 miljoen van de gemeentelijke middelen. 3) Ja. We zien in de praktijk dat verduurzaming voor VvE's die relatief goed georganiseerd zijn al een ingewikkeld en langdurig traject is. Dat geldt nog sterker voor VvE's niet goed georganiseerd zijn en waar onvoldoende gespaard is voor soms alleen al het reguliere onderhoud. Verduurzaming van deze VvE's vraag tijd en langdurige ondersteuning om het traject te doorlopen van draagvlak creëren, activeren, keuze maken en uiteindelijk investeren in de woningen. De hoeveelheid aan VvE's in Rijswijk die tegen deze problemen aanlopen en de complexiteit van deze problemen vragen om een veel langere periode aan ondersteuning dan de 3 jaar waarin het huidige Woningisolatieprogramma is uitgevoerd.

Begroting 2027-2030				
nummer	**partij**	**vraag**	**bladzijde**	**antwoord**
81	**VVD**	**Hoe worden VvE's straks ondersteund bij de SPUK LAI? Wanneer tellen woningen mee die zijn geïsoleerd met hulp van de SPUK LAI? + blz. 198 en 203**	197	Vanuit het SPUK LAI-budget bieden we nu en straks subsidie voor isolatiemaatregelen aan voor woningeigenaren en VvE's. We werken een nieuwe regeling uit en hebben de Adviesraad Energietransitie om advies gevraagd. Aan de SPUK-LAI financiering vanuit het Rijk zijn de voorwaarden verbonden dat er minimaal 1.097 woningen worden geïsoleerd die voldoen aan de criteria vanuit de SPUK-LAI. De criteria zijn: - De woningen hebben een energielabel D of lager of twee slecht geïsoleerde bouwdelen. - Minimaal 90% van de woningen voldoet aan de eisen van de minimaal te isoleren vierkante meters. Deze eisen zijn in de rijksregeling verder uitgewerkt. - Minimaal 80% van de woningen heeft een WOZ-waarde lager dan € 477.000. - Alleen woningen die grenzen aan het geïsoleerde bouwonderdeel tellen mee. Bij een VvE die het dak isoleert tellen alleen de woningen mee die grenzen aan het dak. ondanks het feit dat alle woningen meebetalen aan onderhoud en verduurzaming van een dak. - De woning is eigendom van een eigenaar-bewoner of onderdeel van een VvE waarin tenminste één woning eigendom is van een eigenaar-bewoner.
25. Verloop van de reserves				
325	**D66**	**Verkeer: In november 2027 wordt er besloten over een voorkeursalternatief voor Station Rijswijk Buiten.Wanneer denkt u meer over dit besluit te kunnen delen met de Raad? + 242**	203	Het BO MIRT heeft begin november 2026 een beslissing genomen over station Rijswijk Buiten. De raad wordt middels een raadsinformatiebrief geinformeerd na verzending van de Kamerbrief over de BO MIRT besluiten.
26. Verwerking kadernota 2027				
223	**PRO Rijswijk**	**Vrijval kapitaallasten van 50 naar 30: om welke investeringen gaat het hier precies?**	209	Project Monseigneur Bekkerslaan á 1,2mln is komen te vervallen tbv de besparing op 50km/uur naar 30 km/uur. Dit project stond in eerste instantie gepland om te starten (voorbereiding) 2028.
245	**Wij.Rijswijk**	**Op blz. 209 staat de tabel 'Coalitieakkoord Kadernota 2027'. Is dit de volledige doorrekening van het coalitieakkoord 2026-2030? Zo nee, welke ambities uit het akkoord zijn nog niet financieel verwerkt in deze begroting, en wanneer volgen die?**	209	Deze tabel laat alleen de financiële verwerking zien van de vastgestelde tabel in de kadernota 2027. Dit is niet de doorrekening van het hele coalitieakkoord zoals ook aangegeven bij de tabel in de kadernota aangegeven. Een deel van de verwerking van het coalitieakkoord zit in deze beleidsrijke begroting verwerkt en een deel zal op een later moment worden voorstgesteld aan de raad.
250	**Wij.Rijswijk**	**Voor de Stevige Lokale Teams rekent de begroting met een besparing van € 450.000 per jaar. Waarop is dit bedrag gebaseerd? Wat gebeurt er als de besparing niet wordt gehaald? Is dit als risico meegenomen in tabel 1 op blz. 115?**	209	Financieel is bewezen dat signaalgericht werken en het werken met ervaringsdeskundigheid gericht op voorkomen van schulden en maatwerk leidt tot baten. Door signaalgericht werken en ervaringsdeskundigheid in onze dienstverlening te versterken verwachten we een andere uitkomst, het moet wat opleveren. Inhoudelijk en financieel. Mocht dit niet het gewenste effect hebben, leidt dat tot bijstelling. Nee, dit is bewust niet als risico meegenomen.
370	**D66**	**Bestaanszekerheid: realistisch begroten van opbrengsten bestaanszekerheid. Waarom is er geen ingroeipad verwerkt voor de voorgestelde opbrengsten bestaanszekerheid (Sterk lokaal team) in de verwerking kadernota 2027. Ondanks de uitgebreide bespreking tijdens de kadernota en erkenning van het college dat de bezuiniging niet direct zal worden gerealiseerd.**	209	Er is niet gekozen voor een ingroeipad, omdat we willen vasthouden aan de gestelde ambitie dat investeren in signaalgericht werken en inzet ervaringsdeskundigheid leidt tot lagere lasten.
27. 2e Halfjaarrapportage 2026				
	CDA	**Waar wordt de 4,4 miljoen uit gedekt?**	22	Het bedrag van € 4,4 miljoen komt ten laste van de algemene middelen
28. Aanvullende vragen n.a.v. de tafeltjesavond d.d. 2-11-2026				
	PRO Rijswijk	**Er is (blijkbaar) geld gereserveerd voor de 'revitalisering' van een muur plus muurschildering. De vraag is of dit het enige budget is voor revitalisering van / in Oud Rijswijk, of dat er meer is (en zo ja wat).**	46	In de begroting zijn – behalve voor de muurschildering – op dit moment nog geen extra middelen opgenomen voor de revitalisering van het centrum.
	VVD	**Wat is de stand van zaken van de jongerenraad?**		We zijn bezig met het oprichten van de Jongeren Advies Raad. Op 1 oktober jl. hebben we een kennismakingsbijeenkomst gehad met de geïnteresseerde jongeren. Inmiddels is op 3 november de derde bijeenkomst geweest. We geven zo jongeren de kans mee te praten over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn en ze kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven. Ook kunnen zij meedenken over hoe we een nog bredere groep jongeren kunnen betrekken. Zo bouwen we aan betekenisvolle en duurzame jongerenparticipatie. In de raadsinformatiebrief RIB 26 059 van 16 juli 2026 hebben wij de raad hierover geïnformeerd en ook over de vervolgstappen.
	Wij.Rijswijk	**Op pagina 209 staat dat er € 200.000 naar de impuls wijkgericht werken gaat. Ik heb begrepen dat dit geld bedoeld is voor de wijkgerichte aanpak. Inwoners kunnen er vanaf januari 2027 aanspraak op maken. 1. Hoe kunnen Rijswijkers vanaf januari 2027 aanspraak maken op dit geld? 2. Wanneer wordt de regeling bekendgemaakt aan inwoners?**	209	1. Er is een regeling in de maak. Uiteraard worden onze inwoners hier goed over geïnformeerd. 2. We streven naar het openstellen van de nieuwe regeling per januari/ februari 2027. Op het ampo van Jaap Finke van 23 november bespreken we dit voorstel. We werken hierin samen met Participatie, Communicatie, RO, MO en SD.